

17.06.2024

HELSINGIN KAUPUNGINHALLITUS

ESITYSLISTA

26 - 2024

KOKOUSKUTSU

Kokousaika 17.06.2024 klo 16:00
Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali
Käsitellään Tällä esityslistalla mainitut asiat

Kaupunginhallitus

17.06.2024

Asia	Sivu
1 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta	1
2 Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi	2
3 Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta	5
4 Pöydälle 10.06.2024 V 28.8.2024, Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2024	11
5 V 28.8.2024, Helsingin kaupungin ympäristöraportti 2023	46
6 V 28.8.2024, Melkinlaiturin peruskoulun ja päiväkodin uudisrakennuksen hankesuunnitelma	52
7 Pöydälle 10.06.2024 V 28.8.2024, Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen korvaavan uudisrakennuksen hankesuunnitelma	61
8 V 28.8.2024, Kumpulanmäen asemakaava ja asemakaavan muutos (nro 12744), sisältää liikennesuunnitelman, Pietari Kalmin katu 2 ja 4	68
9 Pöydälle 10.06.2024 V 28.8.2024, Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite kohtuuhintaisten asuntojen lisäämisestä hyväosaisilla alueilla	84
10 Pöydälle 10.06.2024 V 28.8.2024, Valtuutettu Seija Muurisen aloite asuntojen lisäämisestä keskusta-alueelle	88
11 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan varajäsenen valinta	93
12 Kaupunginhallituksen aamukoulukokoukset syyskaudella 2024	95
13 Pöydälle 10.06.2024 Helen Oy:n omistajastrategian päivittäminen	98
14 Sijoitus Länsirata Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon vuonna 2024	101
15 Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Mannerheim-museon hakemuksesta suojelumääräyksestä poikkeamisesta	106

17.06.2024

16	Pöydälle 10.06.2024 Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamiseksi	110
17	Kiinteistöjen vaihtokaupan tekeminen Kiinteistö Oy Helsingin Myllymatkantie 1:n kanssa (Myllypuro, Myllymatkantie 1-5)	124
18	Helsingin kaupungin liittyminen KIRAHubin yhteistyöjäseneksi	129
19	Helsingin kaupungin liittyminen Suomen kuntatekniikan yhdistyksen Premium-yhteisöjäseneksi	131
20	Valtuutettu Elisa Gebhardin aloite lutikoiden ennaltaehkäisyn ja torjunnan strategiasta Helsinkiin	133
21	Pöydälle 10.06.2024 Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta	138
22	Kaupunginvaltuuston kokouksessa 29.5.2024 jätettyihin aloitteisiin vastaaminen	165
23	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen	169

17.06.2024

Asia/1

1

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Marcus Rantalan ja Maarit Vierusen sekä varatarkastajiksi Tuomas Rantasen ja Sari Sarkomaan.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

17.06.2024

Asia/2

2

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

HEL 2024-007372 T 03 00 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon:

Päivystystoiminnan muutokset

Esityksessä ehdotetaan muutoksia ympärivuorokautista terveydenhuollon päivystystoimintaa sekä leikkaustoimintaa koskevaan lainsäädäntöön. Jatkossa kullakin hyvinvointialueella olisi yksi nimetyllä paikkakunnalla sijaitseva yliopistollinen sairaala tai keskussairaala, jossa on monierikoisalaista ympärivuorokautista päivystystoimintaa. Uudella maalla HUS-yhtymä voisi päätöksensä perusteella ylläpitää tällaisia sairaaloita useammalla kuin yhdellä paikkakunnalla.

Esityksen tavoitteena on vahvistaa erikoissairaanhoidon sairaaloiden ja ympärivuorokautisten päivystyspoliklinikoiden palveluverkkoa valtakunnallisesti siten, että se pystyy laadukkaasti, potilasturvallisesti ja kestävästi vastaamaan väestön palvelutarpeisiin. Esityksellä pyritään erityisesti turvaamaan henkilöstön ja erityisosaamisen riittävyttä eri sairaaloihin ja muihin palveluihin keskittämällä vaativinta toimintaa yliopistollisiin sairaaloihin ja keskussairaaloihin. Tavoitteena on näin lisätä hoidon yhdenvertaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta, kun henkilökunnan osaaminen on varmistettu ja toiminta on tasalaatuista.

Esitetyt lainsäädännön muutokset ovat asetettujen tavoitteiden kannalta oikean suuntaisia. Muutosten suorat vaikutukset Helsingissä ovat vähäisiä, toisin kuin niillä lainsäädännössä erikseen mainituilla paikkakunnilla, joita muutokset erityisesti koskevat.

Esityksen perusteluissa sairaaloiden ja päivystystoiminnan muutoksilla aikaansaadaan 26,3 miljoonan euron säästö hyvinvointialuetalouteen vuodesta 2026 alkaen. Säästöpotentiaali valtakunnan tasolla on vaatimaton.

HUS-yhtymä on osana talouden sopeutusohjelmaa arvioinut palveluverkkoaan ja päätynyt siihen, että paras tapa turvata palvelut, varmistaa potilasturvallisuus ja mahdollistaa ammattihenkilöstön saatavuus on sairaaloiden profiilimuutokset. Arvioinnin tuloksena Lohjan ja Porvoon

sairaalat profiloituvat tulevina vuosina päiväkirurgisiksi sairaaloiksi. Yhteispäivystys jatkuisi näissä sairaaloissa ennallaan, samoin kuin niin sanottu konservatiivinen vuodeosastotoiminta. Muutokset ovat ehdotetun valtakunnallisen sairaalaverkkouudistuksen lainsäädännön mukaisia, sillä HUS-yhtymälle jätetään toimivalta päättää kulloisenkin sairaalansa tarkemmasta roolista ja niiden työnjaosta toimintaympäristön muuttuessa, kunhan lainsäädännössä sairaalan toiminnalle säädetyt edellytykset muutoin toteutuvat.

Sosiaalipäivystys ja yhteistyö terveydenhuollon kanssa

Hallitusohjelman yhtenä keskeisenä tavoitteena on keventää normiohjausta. Tässä yhteydessä on pohdittu, olisiko sairaalassa toteutettavaa sosiaalipäivystystä normittava sosiaalihuoltolain 29 a §:n 1 momentti enää uudessa sote-järjestämismallissa syytä pitää voimassa vai tarjoaisiko sääntelyn keventäminen tai kumoaminen hyvinvointialueille nykyistä paremmat mahdollisuudet vaikuttaa itse niihin ratkaisuihin, joilla sosiaalipäivystyksen ja terveydenhuollon päivystystoiminnan yhteensovittamista voitaisiin alueilla edistää.

Sairaaloiden terveys- ja sosiaalityöntekijöiden työnkuvaa voidaan tarkastella vastaamaan nykyistä enemmän sairaalassosiaalityön tarpeita.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää 1.7.2024 mennessä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi. Samalla ministeriö pyytää kommentteja erillisestä sosiaalipäivystystä koskevasta muistiosta. Lausuntopyyntö on liitteenä 1, luonnos hallituksen esitykseksi liitteenä 2 ja sosiaalipäivystyksiä koskeva muistio liitteenä 3.

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomaisen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276

17.06.2024

Asia/2

---

jan.ihatsu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministe-
riö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täy-
täntöönpano

3

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

HEL 2024-007211 T 03 00 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon:

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valmiutta, varautumista sekä häiriötilanteiden hoitamista koskevia säännöksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa.

Yhteiset sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarojen johtamisessa tarvittavat alueelliset ja kansalliset toimivaltuudet eivät ole tällä hetkellä selkeät ja riittävät vastaamaan ulko- ja turvallisuuspoliittisiin uhkakuviin, etenkin vakavammassa normaaliolojen häiriötilanteissa. Esitetyt muutokset ovat perusteltuja, tarpeellisia ja oikean suuntaisia.

Esitetyillä muutoksilla toteutetaan varsin hyvin sitä keskeistä periaatetta, että häiriötilanteidenkin johtamisen tulee perustua mahdollisimman pitkälle normaaliolojen johtamisjärjestelmälle.

Ehdotettujen menettelyjen monimutkaisuus toisaalta alleviivaavaa sitä, kuinka vaikeaa on säädellä menettelyistä ja päätöksenteosta, joita on tarkoitus toteuttaa yhteistyösopimusten varassa toimivilla yhteistyöalueilla. Valittu malli on ehdottomasti toimivampi, kuin yhteistyöalueiden aseman muuttaminen ja kokonaan uuden hallinnon tason luominen.

Helsingin kaupunki ehdottaa esitysluonnokseen joitakin muutoksia, joilla selvennettäisiin sekä kansallisten periaatteiden määrittelyjä että päätöksenteon menettelyjä.

Helsingin kaupungin muutosehdotukset esitykseen

Ehdotetun 50 a §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa edellytetään, että yhteistyöaluesopimuksessa sovitaan muun muassa valmiuden säätelyn tasoista ja menettelyistä. Sääntelyratkaisusta ei välity perusteluissa laajasti käsitelty tarve saada aikaan nimenomaan kansallisesti yhtenäinen näkemys muun muassa valmiussuunnitelmien keskeisestä sisällöstä ja varautumisen tasoista.

Mainitun kohdan säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että sääntelyllä pyritään turvaamaan saman yhteistyöalueen eri hyvinvointialueiden asukkaiden välinen yhdenvertaisuus. Tämän lisäksi asukkaiden yhdenvertaisuutta tulisi tarkastella myös kansallisella tasolla. Sääntely ei saa yhteistyöaluesopimuksia laadittaessa johtaa siihen, että esimerkiksi valmiuden tasojen määrittelystä sovittaisiin eri tavalla eri yhteistyöalueilla.

Samana säännöksen 6 ja 7 kohdassa ehdotetaan sovittavaksi alueellisesti periaatteet, jolla yhteistyöalueen hyvinvointialueiden resursseja voidaan käyttää toisella hyvinvointialueella tai kansallisesti. Etenkin resurssien suuntaamisessa muiden yhteistyöalueiden käyttöön on perusteltua noudattaa kansallisesti yhtenäisiä periaatteita, jotka eivät eroa yhteistyöalueittain.

Helsingin kaupunki ehdottaa 50 a §:ään lisättäväksi asetuksenantovaltuutta. Asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä yhtenäisistä kansallisista valmiuden säätelyn tasoista ja menettelyistä eri valmiuden säätelyn tasoilla sekä periaatteista yhteistyöalueet ylittävistä resurssien käytöstä.

Ehdotetun 50 a §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään tuesta ja ohjauksesta yksittäiselle hyvinvointialueelle. Osa tällaisesta tuesta on jo järjestetty kansallisesti, useimmiten sosiaali- ja terveysministeriön päätöksillä. Tiettyjen hyvinvointialueiden pysyväisluonteisista kansallisista vastuista varautumisessa ja valmiudessa olisi perusteltua säätää asetuksella. Tällaisia ovat esimerkiksi Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sosiaali- ja kriisipäivystyksen psykososiaalisen tuen palvelut. Tämän voisi mahdollisesti toteuttaa kirjaamalla asetuksenantovaltuuden järjestämislain 52 §:ään.

Muut huomiot hallituksen esityksestä

Etelä-Suomen yhteistyöaluetta sekä HUS-yhtymän ja Helsingin kaupungin välistä työnjakoa koskevat säännökset ovat kattavat ja perusteluissa on tärkeitä ja riittävän yksiselitteisiä huomioita työnjaosta.

Ehdotetun 50 b §:n 3 momentin ensimmäistä virkettä voisi selvyiden vuoksi harkita täydennettäväksi seuraavasti: Edellä 2 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettujen johtoryhmän jäsenten varajäsenineen tulee olla 50 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja viranhaltijoita ”tai heidän hallintosäännössä nimettyjä sijaisiaan”.

Ehdotetun 50 c §:n 1 momentin 1 kohdassa puhutaan asian ratkaisemista ’yksittäisen yhteistyöalueen toimesta’. Yhteistyöalue ei ole julki-soikeudellinen yhteisö eikä oikeushenkilö, joka voisi ratkaista asioita.

17.06.2024

Asia/3

Säännökseen olisi tämän vuoksi hyvä rakentaa viittausketju esimerkiksi 50 a §:n 2 ja 3 momenttiin.

Lausuntopyynnössä esitetyt tarkemmat kysymykset (kyllä/ei)

Antaisivatko ehdotetut muutokset riittävät mahdollisuudet hoitaa hyvinvointialueiden rajat ylittäviä häiriötilanteita käytännössä?

-Kyllä.

Tukisivatko ehdotuksen mukaiset yhteistyöaluetasoiset ja kansalliset järjestelyt hyvinvointialueiden valmiutta ja varautumista?

-Kyllä.

Olisivatko ehdotetut normaaliolojen häiriötilanteiden hoitamista koskevat toimintamallit toimivia myös poikkeusoloissa?

-Kyllä.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää 26.6.2024 klo 16 mennessä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muutoksista. Lausuntopyyntö on liitteenä 1 ja luonnos hallituksen esitykseksi liitteenä 2.

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 17.5.2024
- 2 Luonnos hallituksen esitykseksi

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641

Y-tunnus
0201256-6

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala 4.6.2024

HEL 2024-007211 T 03 00 00

VN/36736/2023

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valmiutta, varautumista sekä häiriötilanteiden hoitamista koskevia säännöksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (jatkossa myös toimiala) jakaa sen käsityksen, että yhteisten sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarojen johtamisessa tarvittavat alueelliset ja kansalliset toimivaltuudet eivät ole tällä hetkellä selkeät ja riittävät vastaamaan ulko- ja turvallisuuspoliittisiin uhkakuviin, etenkin vakavammassa normaaliolojen häiriötilanteissa. Esitetyt muutokset ovat perusteltuja, tarpeellisia ja oikean suuntaisia.

Luonnos toteuttaa varsin hyvin sitä keskeistä periaatetta, että häiriötilanteidenkin johtamisen tulee perustua mahdollisimman pitkälle normaaliolojen johtamisjärjestelmälle.

Luonnoksessa ehdotettujen menettelyjen monimutkaisuus toisaalta alleviivaavaa sitä, kuinka vaikeaa on säädellä menettelyistä ja päätöksenteosta, joita on tarkoitus toteuttaa yhteistyösopimusten varassa toimivilla yhteistyöalueilla. Haluamme kuitenkin korostaa, että pidämme valittua mallia ehdottomasti toimivampana kuin yhteistyöalueiden aseman muuttamista ja kokonaan uuden hallinnon tason luomista.

Toimiala ehdottaa luonnokseen joitakin muutoksia, joilla selvennettäisiin sekä kansallisten periaatteiden määrittelyjä että päätöksenteon menettelyjä.

Kansallisesti yhtenäiset menettelyt vai alueellinen sopiminen

Ehdotetun 50 a §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa edellytetään, että yhteistyöaluesopimuksessa sovitaan muun muassa valmiuden säätelyn tasoista ja menettelyistä. Sääntelyratkaisusta ei välity perusteluissa laajasti käsitelty tarve saada aikaan nimenomaan kansallisesti yhtenäinen näkemys muun muassa valmiussuunnitelmien keskeisestä sisällystä ja varautumisen tasoista.

Mainitun kohdan säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että sääntelyllä pyritään turvaamaan saman yhteistyöalueen eri hyvinvointialueiden asukkaiden välinen yhdenvertaisuus. Tämän lisäksi asukkaiden yhdenvertaisuutta tulisi tarkastella myös kansallisella tasolla. Toimiala korostaa, että sääntely ei saa yhteistyöaluesopimuksia laadittaessa johtaa siihen, että esimerkiksi valmiuden tasojen määrittelystä sovittaisiin eri tavalla eri yhteistyöalueilla.

Samana säännöksen 6 ja 7 kohdassa ehdotetaan sovittavaksi alueellisesti periaatteet, jolla yhteistyöalueen hyvinvointialueiden resursseja voidaan käyttää toisella hyvinvointialueella tai kansallisesti. Etenkin näissä kohdissa on perusteltua, että resurssien suuntaamisesta muiden yhteistyöalueiden käyttöön on kansallisesti yhtenäiset periaatteet, eivätkä ne eroa yhteistyöalueittain.

Tämän vuoksi ehdotamme 50 a §:ään lisättäväksi asetuksenantovaltuutta. Asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä yhtenäisistä kansallisista valmiuden säätelyn tasoista ja menettelyistä eri valmiuden säätelyn tasoilla sekä periaatteista yhteistyöalueet ylittävistä resurssien käytöstä.

Ehdotetun 50 a §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään tuesta ja ohjauksesta yksittäiselle hyvinvointialueelle. Osa tällaisesta tuesta on jo järjestetty kansallisesti useimmiten sosiaali- ja terveysministeriön päätöksillä. Voisi olla perusteltua säätää asetuksella tiettyjen hyvinvointialueiden pysyväisluonteisista kansallisista vastuista varautumisessa ja valmiudessa. Tällaisia ovat esimerkiksi Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sosiaali- ja kriisipäivystyksen psykososiaalisen tuen palvelut. Tämän voisi mahdollisesti toteuttaa kirjaamalla asetuksenantovaltuuden järjestämislain 52 §:ään.

Muut huomiot

Etelä-Suomen yhteistyöaluetta sekä HUS-yhtymän ja Helsingin kaupungin välistä työnjakoa koskevat säännökset ovat kattavat ja perusteellisissa on tärkeitä ja riittävän yksiselitteisiä huomioita työnjaosta.

Ehdotetun 50 b §:n 3 momentin ensimmäistä virkettä voisi selvyyden vuoksi harkita täydennettäväksi seuraavasti: Edellä 2 momentin 1–3 kohdassa tarkoitettujen johtoryhmän jäsenten varajäsenineen tulee olla 50 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja viranhaltijoita ”tai heidän hallintosäännössä nimettyjä sijaisiaan”.

Ehdotetun 50 c §:n 1 momentin 1 kohdassa puhutaan asian ratkaisemista ’yksittäisen yhteistyöalueen toimesta’. Kun yhteistyöalue ei ole julkisoikeudellinen yhteisö eikä oikeushenkilö, joka voisi ratkaista asioita, olisi säännökseen hyvä esimerkiksi rakentaa viittausketju 50 a §:n 2 ja 3 momenttiin.

Lausuntopyynnössä lausuntopalvelu.fi-palvelussa esitettyihin erillisiin kyllä/ei-vastausvaihtoehdoilla asetettuihin kysymyksiin toimiala vastaa seuraavaa:

Antaisivatko ehdotetut muutokset riittävät mahdollisuudet hoitaa hyvinvointialueiden rajat ylittäviä häiriötilanteita käytännössä?

Kyllä.

Tukisivatko ehdotuksen mukaiset yhteistyöaluetasoiset ja kansalliset järjestelyt hyvinvointialueiden valmiutta ja varautumista?

Kyllä

Olisivatko ehdotetut normaaliolojen häiriötilanteiden hoitamista koskevat toimintamallit toimivia myös poikkeusoloissa?

Kyllä

Lausuntopyyntö

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta.

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta lausuntoa 5.6.2024 mennessä. Käsittely kaupunginhallituksessa on 17.6.2024. Sosiaali- ja terveysministeriön määräaika lausunnoille on 26.6.2024 klo 16.

Lisätiedot

Hanna Laine, yhteyspäällikkö, puhelin: 09 310 36172
hanna.e.laine(a)hel.fi

4

V 28.8.2024, Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2024

Pöydälle 10.06.2024

HEL 2024-003498 T 10 00 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Helsingin kaupungin Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) 2024 sisältäen asumisen ja siihen liittyvän maankäytön vision, asunto- ja maapolitiittiset tavoitteet sekä toimenpiteet.

Esittelijän perustelut

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmalla luodaan suuntaviivat kaupungin harjoittamalle pitkäjänteiselle asuntopolitiikalle. Ohjelma on laadittu vuosiksi 2024–2027, ja sen keskeinen painopiste on sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto ja segregaaation ehkäisy. AM-ohjelmaa on valmisteltu muuttuneessa asuntoliittisessä ja asuntorakentamisen suhdannetilanteessa, jossa kaupungin oma rooli asuntokysymysten ratkaisussa on entisestään korostunut.

Ehdotus AM-ohjelmaksi 2024 on asian liitteenä 1. Ohjelma sisältää toimintaympäristön kuvauksen, asumisen ja siihen liittyvän maankäytön vision sekä neljä tavoitekohtaa perusteluineen ja toimenpiteineen.

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön visiona on, että Helsinki kasvaa sosiaalisesti kestävästi ja monipuoliset ja laadukkaat asumisen vaihtoehdot toimivat kaupungin elin- ja vetovoimatekijöinä. Jokaisella helsinkiläisellä on mahdollisuus hyvään asumiseen ja Helsinki tarjoaa perheille toimivia asumisen ympäristöjä. Asuinalueita kehitetään määrätietoisesti ja alueellinen segregatio ei lisäännä. Asuntorakentaminen toteutuu luonto-, virkistys- ja kulttuuriarvot huomioiden.

Vision saavuttamiseksi asunto- ja maapolitiikan tavoitteina ovat:

1. Sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto,
2. Laadukas ja vetovoimainen asuminen,
3. Asuinalueiden kehittäminen ja kaupunkiuudistus, sekä
4. Riittävä asuntotuotanto ja kestävä kasvu.

Sosiaalisesti kestävä asuntotuotannon keskiössä on varmistaa kaikkien asuinalueiden osalta mahdollisimman monipuolinen asunto- ja asukasrakenne. Asuinalueiden sosiaalista kestävyyttä edistetään ja segregatiota ehkäistään esimerkiksi tasapainottamalla asuntokannan hallinta- ja rahoitusmuotojakamaa. Lisäksi turvataan erilaisten asukkaiden ja asukasryhmien mahdollisuudet asua pääkaupungissa. Välimuotoista asumista koskevien tavoitteiden saavuttamiseen liittyy tulevalla AM-ohjelmalla kaudella erityistä epävarmuutta. Ohjelma sisältää myös esityksen vuokralla omaksi -mallista, joka on mm. Helsingin kaupungin omana asuntotuotantona toteutettava uusi välimuotoisen asumisen malli. Vuokralla omaksi -mallia koskeva selvitys on asian liitteenä 2.

Laadukasta ja vetovoimaista asumista edistetään rakentamalla monipuolisesti kooltaan sekä huoneisto- ja talotyybiltään erilaisia asumisen vaihtoehtoja. Asuntotuotannon laatuun panostetaan eri kohdissa prosessia hyvällä asunto- ja lähiympäristön suunnittelulla sekä -rakentamisella.

Asuinalueita kehitetään määrätietoisesti. Uusien alueiden rakentamisessa huomioidaan asuntokannan rakentuminen monipuoliseksi, ja olemassa olevaa kaupunkirakennetta uudistetaan ja täydennysrakennetaan huomioiden alueiden erityispiirteet. Erityisesti Helsinki panostaa alueiden kehittämiseen nimetyillä kaupunkiudistusalueilla, joita ovat alkavallakin AM-ohjelmakaudella Malmi, Malminkartano-Kannelmäki, Mellunkylä ja Meri-Rastila.

Riittävä asuntotuotanto ja kestävä kasvu varmistetaan kaupungin aktiivisella toiminnalla. Rakentamisen heikko suhdannetilanne ja muun muassa rahoituksen huono saatavuus asuntorakentamisen hankkeille haastaa ohjelmakaudella asuntotuotantotavoitteisiin pääsyä. Keskeistä on kuitenkin luoda edellytykset riittävälle asuntotuotannolle kaupungin käsissä olevin toimin, kuten kaavoittamalla ja luovuttamalla maata asuntorakentamiseen, tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamisella, edistämällä täydennys- ja lisärakentamista sekä sujuvoittamalla kaupungin omia prosesseja. Kasvu mahdollistetaan kokonaiskestävästi myös luonto-, kulttuuri- ja virkistysarvot huomioiden.

AM-ohjelma 2024 on laadittu kaupunginkanslian Asuminen-yksikössä yhteistyössä AM-ohjelmasihteeristön ja kaupungin keskeisten palvelujen kanssa. Ohjelmaluonnos valmistui alkuvuodesta 2024. Luonnoksesta pyydettiin lausunnot laajalta joukolta kaupungin sisäisiä sekä ulkopuolisia asiantuntija- ja toimijatahoja. Asian liitteenä 3 on lausunnoista laadittu yhteenveto. Lausuntojen perusteella ohjelmaan on tehty joitakin muutoksia ja täsmennyksiä, jotka on kuvattu lausuntoyhteenvetön lopussa.

17.06.2024

Asia/4

Edellinen asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2020 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 11.11.2020. Ohjelman toteutumista on seurattu vuosittain ja seurannasta on raportoitu kaupunginvaltuustolle. Tavoitteiden toteutuminen vuoden 2023 sekä koko edellisen ohjelmakauden osalta on kirjoitettu osaksi AM-ohjelman 2024 lähökohtia ja tavoitteiden sekä toimenpiteiden perusteluja. Yhteenveto tavoitemittarien toteutumisesta on asian liitteenä 4.

Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä ehdotuksen AM-ohjelmaksi 2024, kaupunginhallitus määrittelee tavoitteiden toteuttamiseksi edellyttämät toimenpiteet ja nimeää niiden vastuutahot erillisellä täytäntöönpanopäätöksellä. Seurantaraporttikäytäntöä jatketaan myös tulevilla ohjelmakaudella. Keskeiset seurantamittarit ja ohjelman toteutumisen arviointi on esitetty AM-ohjelmaehdotuksessa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Hanna Dhalmann, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 15098
hanna.dhalmann(a)hel.fi

Liitteet

- 1 AM-ohjelmaluonnos 2024 UUSI 17.6.2024
- 2 Vuokralla omaksi -mallin selvitys
- 3 Lausuntoyhteenveto ja lausunnot
- 4 AM-ohjelman 2020 seurantamittarit

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.06.2024 § 368

HEL 2024-003498 T 10 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

10.06.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

17.06.2024

Asia/4

27.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Hanna Dhalmann, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 15098
hanna.dhalmann(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 14.05.2024 § 276

HEL 2024-003498 T 10 00 00

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginkanslialle:

Helsinki on asuntopoliittisten ohjelmien avulla vaikuttanut kaupungin asunto-olojen kehittämiseen vuosikymmenien ajan. Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2024 –luonnoksessa (AM-ohjelma) on esitetty kaupungin asuntopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet seuraaville vuosille. Kaupunginkanslia on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta erityisesti tavoitteiden sisältöön, tavoitetasoon, toimenpiteisiin sekä ohjelman sisällölliseen kattavuuteen liittyen.

Kaupunkiympäristön toimiala on osallistunut AM-ohjelman valmisteluun.

Ohjelmassa on määritelty neljä tavoitetta, joiden alle on asetettu toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Nämä neljä tavoitetta ovat sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto, laadukas ja vetovoimainen asuntotuotanto, segregaaion ehkäisy ja asuinalueiden kehittäminen sekä riittävä asuntotuotanto ja kestävä kasvu.

Lausunnon keskeisin sisältö

- Kaupungin tulee ottaa määrätietoinen ratkaisuhakuinen ote ja etsiä keinot välimuodon tuotantotavoitteiden saavuttamiseksi.
- Kaupunkiuudistuksessa ja segregaaion ehkäisyssä onnistumiseksi tärkeää on löytää keinot omistusasumisen toteuttamiseksi kaupunkiuudistusalueille ja toisaalta ARA-asuntokannan kasvattamiseksi muilla alueilla.
- Uutta 7000 asunnon vuosittaista asuntotuotantotavoitetta pidetään hyvänä, vaikkakin tässä suhdannetilanteessa sen saavuttamiseen liittyy erityistä epävarmuutta.

- Kaupungin oman asuntotuotannon tavoitetta esitetään nyt puolitet- tavaksi juuri edellisellä ohjelmakaudella kolmanneksella kasvatetus- ta. Tavoitteiden lyhytjänteisyys aiheuttaa haasteita operatiivisen toiminnan järjestämiselle. Vuokralla omaksi -mallin tuotannon käyn- nistäminen edellyttää näiden asuntojen hallinnon järjestämistä jo- honkin kaupungin nykyisistä asumisen yhtiöistä, tai uuden yhtiön perustamista.

Kaupunkiympäristölautakunta piti ohjelmassa esitettyjä tavoitteita oike- aan osuvina, mutta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että kaikilta osin tavoitteisiin pääsemiseksi ei ole esitetty konkreettisia keinoja nykyises- sä asuntopoliittisesti merkittävästi muuttuneessa tilanteessa. Ohjel- massa asetetaan myös määrälliset tavoitteet asuntorakentamiselle, asuntokaavoitukselle ja tontinluovutukselle, jotta voidaan konkreettises- ti seurata ohjelman tavoitteiden edistymistä.

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma on ollut toimi- va tapa koordinoida Helsingin asuntopoliittisia tavoitteita ja toimenpitei- tä.

Koska kaupunkiympäristön toimiala on keskeisessä roolissa koko AM- ohjelman toteuttajana, on erittäin tärkeää, että toimialalle on varattu riit- tävät resurssit ja välineet tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämä korostuu nykyisessä tilanteessa, kun vapaarahoitteinen asuntorakentaminen on lähes pysähtynyt ja samaan aikaan välimuodon asuntotuotannon mal- lien valikoima on supistunut merkittävästi. Tältä osin ohjelman sisältöä on tarpeen kirkastaa edelleen ohjelman voimassaoloaikana.

Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että AM-ohjelman tulisi paremmin ottaa huomioon toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja niiden vaikutukset esimerkiksi kohtuuhintaiseen asumiseen Helsingissä. AM- ohjelman tulisi myös ohjata Helsingin kaupunkia vahvemmin kohti kun- nianhimoisempaa roolia asuntoasioiden ratkaisemiseksi ja toimenpitei- den osalta kaivataankin enemmän konkreettisia ratkaisu- ja kehittämi- sehdotuksia. Erityisen tärkeää tämä määrätietoinen ratkaisukykyinen työ on tilanteessa, jossa välimuotoisen asuntotuotannon tavoitemäärä ohjelmassa ollaan asettamassa aiempaan nähden alhaiselle 10 % ta- solle.

Näiden havaintojen lisäksi kaupunkiympäristölautakunta kiinnitti huo- miota seuraaviin asioihin luonnoksesta Helsingin asumisen ja siihen liit- tyvän maankäytön toteutusohjelmaksi 2024:

- AM-ohjelmassa asetettu tavoite ARA-tuotannon määrästä on kun- nianhimoisen, sillä monet ARA-rakentamiselle sopivista alueista ovat rakentamiskustannuksiltaan korkeita Muutoin tämän hetkinen suhdannetilanne suosii ARA-rakentamista.

- Mikäli asumisneuvonnan tulevaisuutta ei pystytä turvaamaan, on keskeisenä riskinä, että häätöjen sekä vuokravelkojen määrä tulee kasvamaan tulevaisuudessa.
- Ohjelmassa tulee luoda uusia ratkaisuja ja ottaa määrätietoisempaa otetta sosiaalisesti kestävästä asuntotuotannon turvaamiseksi.
- Välimuodon mallien supistamisen haasteiden ja kohtuuhintaisen asumisen turvaamisen osalta toimenpiteitä on syytä kirkastaa ohjelmakauden aikana.
- Asuntojen keskikoon pientymiseen ja perheasuntojen riittävään tarjontaan on kiinnitettävä enemmän huomiota.
- Väljyyden ja kohtuullisten asumisen kustannusten yhtäaikainen toteutuminen edellyttävät uusia keinoja.
- Tarvitaan parempia näkymiä siihen, miten uusien helsinkiläisten asumisuraa saataisiin suuntautumaan omistusasumiseen. On tärkeää, että nykyisten välimuodon mallien roolin olennaisesti pienentyessä tarjotaan ratkaisuja asumisen poluille, joita pitkin on realistista edetä ARA-vuokra-asumisesta omistusasumiseen. Muuttuneessa tilanteessa tällä hetkellä riskinä on huomattavasti aiempaa suuremmassa määrin jäädä lopullisesti ARA-vuokra-asujaksi, mikä ei yhteiskunnan edun kannalta olisi tarkoituksenmukaista
- Tulee esittää konkreettisemmin, miten alueiden tasapainoista kehitystä käytännössä turvataan.
- Segregaation ehkäisy ja kaupunki uudistuksen onnistuminen vaativat vaikuttavampia toimenpiteitä, kuin mitä ohjelmassa nyt esitetään.
- Kaupunki uudistuksen yhteydessä tulee määrittää ja ohjata jokaiselle alueelle merkittäviä koko aluetta ja sen mainekuvaa määrittäviä julkisia investointeja.
- Segregaation ehkäisyyn on tärkeää osoittaa toimenpiteitä myös muille kuin kaupunki uudistusalueille.
- Ainakin lyhyellä aikavälillä välimuodon ratkaisujen poistuminen vaikuttaa kielteisesti asuntotuotantotavoitteen saavuttamiseen. Ohjelmassa on tärkeää luoda tarkempi konkreettinen kuva siitä, mitä poistettujen instrumenttien tilalle voidaan luoda ja miten kaupunki tulee muuttuneessa tilanteessa toimimaan.
- Pidemmällä aikajänteellä kaupungin oman asuntotuotannon osuutta tulisi pyrkiä nostamaan, tasapainoisen kaupunkirakenteen kehityksen varmistamiseksi.
- Kun valtio pyrkii vetäytymään aktiivisesta asuntopoliittisesta roolista, korostuu kaupunkien asema asuntokysymysten ratkaisussa. Helsingin kaupungin merkitys vastuullisen asuntopoliittikan varmistajana ja ratkaisujen luojana onkin korostuneen merkityksellinen ja edellyttää kaupungilta aiempaa vahvempaa määrätietoisuutta .

- Ohjelmassa tunnistetaan ristiriita kaupungin kasvun ja kestävän kehityksen välillä, mutta samanaikaisesti se jättää melko lailla avoimeksi toimenpiteet näiden yhdistämiseksi.

Sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto

AM-ohjelmalle asetetuista neljästä tavoitteesta ensimmäisen, sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto, päämääränä on varmistaa kaikkien asuinalueiden mahdollisimman monipuolinen asunto- ja asukasrakenne.

AM-ohjelman pyrkimyksenä on tasapainottaa asuntokannan hallinta- ja rahoitusmuotojakaamaa, muun muassa kaupungin oman asuntotuotannon avulla. Tämä edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia asua monipuolisesti eri puolilla kaupunkia ja näin ehkäistään myös segregatiota. Omistusasuntojen ja suurten perheasuntojen osuuden kasvu vähentää asukkaiden vaihtuvuutta ja sitouttaa heitä alueeseensa, mikä puolestaan edistää paikallisten sosiaalisten verkostojen muodostumista ja yhteisöllisyyttä. Tahtotilana on myös välttää yksipuolisia asuinalueita.

Erityisesti välimuotoisen asuntotuotannon huomattava väheneminen ja asumisoikeusasuntojen tuotannon lopettaminen voivat kuitenkin vaikeuttaa asumisvaihtoehtojen saavutettavuutta tietyillä alueilla, mikä taas voi heikentää alueiden sosiaalista tasapainoisuutta ja monipuolisuutta. Välimuodon mallien supistuminen haastaa erityisesti niiden alueiden kehittymistä, joihin ohjelmassa halutaan lisätä muuta kuin vuokra-asuntoja. Toimenpiteissä tulisi painottaa ja tarjota esitettyä laajemmin ja konkreettisemmin uusiakin keinoja aidosti markkinaehtoisen asuntorakentamisen houkuttelemiseksi monipuolistamaan asuntokantaa. Asuinalueiden houkuttelevuuteen vaikuttaa myös vahvasti muutkin tekijät, kuin pelkästään eri asumisvaihtoehdot. Tasapainoinen kehittyminen edellyttää kaupungilta investointeja julkisiin palveluihin, ympäristöön ja infrastruktuuriin ja muita konkreettisia toimenpiteitä asuntorakentamisen tavoitteiden lisäksi, joilla asuinalueiden houkuttelevuus turvataan eri alueilla. Etenkin koulut, päiväkodit, alueen rauhallisuus, luonnon läheisyys ja muut lähipalvelut vaikuttavat asuinpaikan valintaan.

Asuntojen hintaerot eri alueilla vaikuttavat myös alueelliseen segregatioon ja AM-ohjelman yhtenä ratkaisuehdotuksena tasapainottamaan tilannetta onkin rakentaa säänneltyä tuotantoa myös kalliimmille asuinalueille. Tiiviin kaupunkirakenteen haasteet ja rakentamisen korkea hintataso vaikeuttavat kuitenkin pääsyä kohtuuhintaiseen asumiseen, erityisesti keskeisillä sijainneilla. Kohtuuhintaista ARA-tuotantoa onkin joillekin tuleville alue-rakentamisalueille edellä mainituista syistä johtuen erittäin haastavaa toteuttaa. Tästä syystä AM-ohjelmassa asetettu tavoite ARA-tuotannon määrästä onkin erittäin kunnianhimoinen. Kau-

pungin onkin perusteltua harkita valtioneuvoston raportin (YM 8/2024 julkisesti tuetun asuntotuotannon merkitys) suositusta ”sekataloista” eli ARA-tuella kovan rahan taloista ostettavista ARA-vuokraan osoitettavista asunnoista ainakin sellaisessa markkinatilanteessa, jossa näitä asuntoja on tarjolla kustannustehokkaaseen hintaan.

Hallituksen esittämät asumistukileikkaukset ja ARA-vuokra-asumiseen tulorajojen asettaminen voivat myös vaikuttaa merkittävästi asuntomarkkinoihin ja asumisvaihtoehtoihin, erityisesti pieni- ja keskituloisten keskuudessa Helsingissä. Helsingin kaupungin on etsittävä aktiivisesti keinoja asuntokysymysten ratkaisemiseksi, jotta Helsingissä myös jatkossa olisi tarjolla kohtuuhintaista asumista, jolla pystytään turvaamaan pienituloisten asuminen Helsingissä. Hitaksen osittain korvaavan vuokralla omaksi -malli on osoitus oivasta toimenpiteestä, jolla pyritään turvaamaan kohtuuhintaisen omistusasumisen muoto. Tämän lisäksi on tärkeää löytää keinot, joilla varmistetaan, että Helsingissä on myös jatkossa tarjolla kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, joiden vuokrataso ei ole asumistuen enimmäisasumismenoja korkeampi.

Asumisneuvonnan turvaaminen nykyisessä laajuudessaan on nostettu esille yhtenä toimenpiteenä ohjelmassa. Tässä vaiheessa on kuitenkin vielä epäselvää, kuinka hallituksen päätös puolittaa nykyinen asumisneuvonta-avustuksen määräraha vaikuttaa toimenpiteen toteutumiseen. Mikäli asumisneuvonnan tulevaisuutta ei pystytä turvaamaan, on keskeisenä riskinä, että häätöjen sekä vuokravelkojen määrä tulee kasvamaan tulevaisuudessa. Helsingin kaupungin onkin ratkaisukekseisesti mietittävä keinot, joilla asumisneuvonnan tulevaisuus saadaan turvattua. Asumisneuvonnalla on myös merkittävä rooli Helsingin kaupungin strategisen asunnottomuuden poistamisen tavoitteen edistämisessä.

Erityisryhmien asumisen osalta AM-ohjelmassa todetaan, että kyseisen kohderyhmän asuntotuotannossa suositaan monimuotoista ja erilaisiin tarpeisiin muuntautuvaa rakentamista. Monimuotoisuus mahdollistaa asuntojen pitkäaikaisen käytön, joka pitkällä aikavälillä on sekä asiakasystävällinen että kustannustehokas tapa toimia. Samanaikaisesti on tärkeää myös pitää huoli siitä, että asuminen pystytään turvaamaan tavalla, jossa asumisen tuki tai asumiseen liittyvä hoiva vastaavat asiakkaiden tarpeita.

Helsingissä ikääntyvän väestön osuus tulee tulevina vuosina jatkamaan kasvuaan ja asia onkin hyvin tunnistettu AM-ohjelmassa. Monimuotoisen asumisen lisäksi tavoitteena on myös, että ikääntyneet pystyisivät asumaan kotonaan mahdollisimman pitkään. Samanaikaisesti kun ikääntyvien helsinkiläisten määrä kasvaa, kasvaa myös tarve esteettömille asunnoille. Esteetön pääsy asuntoon mahdollistaa ikäänty-

neiden asumisen kotonaan pidempään ja tuo samalla yhteiskunnalle merkittäviä kustannussäästöjä. Esteettömän asumisen edistämisen tärkeys, vaadittavat toimenpiteet sekä esteettömyyden edistämisen mukana tulevat hyödyt onkin ohjelmaluonnoksessa nostettu hyvin esille.

Lautakunta totesi, että kustannussäästöjen näkökulmasta yhtenä tärkeänä toimenpiteenä onkin nimenomaan erityisasumisen tilahankkeiden prosessien kehittäminen kaupunkitasoisesti, erityisesti ikääntyneiden asumisen osalta. Tehostamalla ja tekemällä kaupungin omasta toiminnasta kustannustehokkaampaa ja ennakoivaa saadaan aikaseksi merkittäviä säästöjä, esimerkiksi tyhjäkäyntiä vähentämällä.

Opiskelijoiden ja nuorten osalta AM-ohjelmassa todetaan, että enemmistö kyseisistä asuntokunnista asuu vuokra-asunnoissa yksin, mikä tällä hetkellä korostaa pienten asuntojen kysyntää. Vuoden 2024 keväällä voimaan astuneet asumistukileikkaukset voivat kuitenkin tulevan AM-ohjelmakauden aikana muuttaa kysyntää enemmän esimerkiksi kohti kimppa-asumisen muotoja. Helsingin alueen korkeat asumiskustannukset ovatkin opiskelijoiden ja nuorten osalta suurin haaste, mikä taas korostaa kohtuuhintaisen vuokra-asumisen tarpeellisuutta. AM-ohjelmaluonnoksen mukaan uusien opiskelija- ja nuorisoasuntojen rakentaminen tulee kuitenkin turvaamaan riittävän tarjonnan kohtuuhintaisille asunnoille kyseisille käyttäjäryhmille.

Kokonaisuutena AM-ohjelmaluonnoksen osuus koskien sosiaalisesti kestävää asuntotuotantoa viestii hyvin tarpeesta tasapainottaa omistus- ja vuokra-asumisen tarjontaa sekä turvata eri hallinta- ja rahoitusmuotojen monipuolisuus asuinalueilla. Ohjelmassa painotetaan myös erityisasumisen tärkeyttä ja erityisasumiseen liittyvät haasteet on nostettu esille riittävällä tasolla. Samanaikaisesti ohjelmaluonnoksessa tulee kuitenkin rohkeammin kehottaa Helsingin kaupunkia ottamaan ratkaisuhakuisempaa roolia sosiaalisesti kestävästä asuntotuotannon turvaamiseksi. Ohjelmaluonnoksessa painotetaan sosiaalisesti kestävästä asuntotuotannon tärkeyttä, mutta sen tulee vielä tarkemmalla tasolla huomioida toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset toimenpiteidensä osalta. Välimuodon mallien supistamisen haasteiden ja kohtuuhintaisen asumisen turvaamisen osalta toimenpiteitä on vielä kirkastettava myös ohjelmakauden aikana.

Laadukas ja vetovoimainen asuntotuotanto

Laadukkaan ja vetovoimaisen asuntotuotannon tavoite AM-ohjelmassa 2024 edustaa tärkeää pyrkimystä vastata kaupungin kasvun ja kehityksen haasteisiin. Laadukkuutta tavoitellaan mm. asuntojen huoneistojakaumaan ja keskikokoon sekä talotyyppeihin liittyen. Asumisen laatuun

liitetään myös lähiympäristön laatutekijät sen lisäksi, että itse asunnon ominaisuudet vaikuttavat laadun kokemukseen.

Laadukkuuden määrittely yksiselitteisesti on jossain määrin haasteellista laadullisten tekijöiden moninaisessa kirjossa, jossa ihmiset vielä painottavat eri asioita omakohtaisessa laadun kokemuksessaan. AM-ohjelmaluonnoksessa huolta kiinnitetään erityisesti asuntojen keskipinta-alojen pientymiseen viime vuosien aikana. Asumisväljyyden hienoista kasvua on tapahtunut ainoastaan kahden hengen asuntokunnilla.

Viime vuosina toteutuneessa asuntotuotannossa esiintyneet ongelmat huoneistojakaumassa ja perheasuntojen vähyyys ovat korostuneet sääntelemättömässä vuokratuotannossa ja lyhyen korkotuen ARA-vuokratuotannossa. Toimenpiteet tilanteen parantamiseksi kannattaa kohdentaa näihin hallintamuotoihin, huomioiden kuitenkin vuokra-asuntotuotantoon liittyvä tarkoituksenmukainen joustavuus. AM-ohjelmaluonnoksessa todetaan, että esimerkiksi kaupungin omassa pitkän korkotuen ARA-vuokratuotannossa on toteutettu ilman erillistä ohjaustakin monipuolista huoneistotyyppijakaumaa.

Asuntojen pinta-alojen pientymistä on tapahtunut keskimäärin kaikessa tuotannossa. Säännellyssä tuotannossa etenkin taustalla on ollut viime vuosien erittäin voimakas rakentamisen kustannusten nousu. Kustannusten nousun takia niiden asukkaiden, joille asunnot on kohdennettu, maksukyky ei välttämättä enää riitä tarpeisiin nähden riittävän kokoiseen asuntoon ja sillä tavoin laadukkaaseen asumiseen. Asumistukitason laskeminen vaikeuttaa tilannetta ja on todennäköistä, että helsinkiläisiä muuttaa lähikuntiin edullisemmän asumisen perässä. Tämä voi heikentää Helsingin houkuttelevuutta työpaikkojen osalta. Säännellyssä tuotannossa tulisivat ensisijaisesti pyrkiä huolehtimaan asunnon laadullisesta asuttavuudesta suunnitteluratkaisujen keinoin mekaanisten pinta-alarajoitusten sijasta.

Perheasuntotarjonnan turvaamiseksi Helsingissä on ollut käytössä viimeisen lähes parinkymmenen vuoden ajan ensin keskipinta-alaohjausta ja myöhemmin huoneistotyyppiohjausta, painottuen omistusasumisen ohjaukseen. Joustava huoneistotyyppiohjaus kehitettiin aikanaan jäykäksi koetun keskipinta-alatavoitteen sijalle.

Helsingissä on pitkä kokemus asuntotyyppiohjauksesta ja kerrostaloissa asuntojen keskikoko onkin ollut naapurikaupunkeja tilavampaa. Hitaksen jäädessä pois aikaisemmat Hitakseen kohdistuneet tiukemmat ehdot voidaan jatkossa kohdistaa hallitusti AM-ohjelmaluonnoksessa esitetyn mukaisesti ns. laatuohjattuun perheasuntotuotantoon. Asunto-

jen keskikoon pienentymiseen ja perheasuntojen riittävään tarjontaan onkin kiinnitettävä jatkossakin huomiota.

Ohjelmaluonnoksessa tuodaan esiin kerrostaloasumisen merkitystä Helsingin asumisessa ja valaistaan hyvin pitkäjänteistä työtä mitä Helsingissä on tehty kerrostaloasumisen kehittämiseksi. Tulevaisuuden kysymyksiin kuuluu, miten ylläpidetään ja kehitetään edelleen helsinkiläisen kerrostaloasumisen vetovoimaisuutta ja laadukasta asuntotarjontaa kaikilla alueilla siten, että asuminen Helsingissä on kustannustasonsa puolesta saavutettavissa myös pienempituloisten keskuudessa.

Helsingin asuinalueiden eriytymisen torjuminen on muuttumassa entistäkin haasteellisemmaksi. Ohjelmassa ei ole vastausta kysymykseen, miten Helsinkiin nyt ja tulevaisuudessa muuttavien uusien helsinkiläisten asumisuraa saataisiin suuntautumaan omistusasumiseen jollakin aikajänteellä. Asumisoikeustuotannon lopettaminen tyypistää yhden matalamman kynnyksen vaihtoehtoista, kun uutta asumisoikeustuotantoa ei enää rakenneta. Merkittävä riski on, että yhä useampi helsinkiläinen ja pysyvästi ARA-vuokra-asuntoon eikä sopivaa asumisen polkua väli-
muotojen kautta omistusasumiseen sitä haluaville löydy.

Alemmille kalleusvyöhykkeille, kuten kaupunki uudistusalueille, tulisi saada alueen hintatasolle kilpailukyiseen hintaan runsaasti uutta omistusasumista. Tämä on erinomainen keino segregaaation ehkäisemisessä, mistä Puu-Myllypuro on konkreettinen esimerkki. Toisaalta korkeiden rakentamiskustannusten uusille projektialueille tarvitaan ARA-asumista sellaiseen hintaan, johon ARA-asukkaiden maksukyky riittää. Hinnan merkitystä ei voikaan ohittaa tavoitteiden asettamisessa. Tulisi-kin pohtia ohjelmassa esitettyjä keinoja konkreettisemmin, miten alueiden tasapainoista kehitystä voitaisiin käytännössä turvata. Kohtuuhintaisuus on asumisessa vahva vetovoimatekijä muiden laadullisten ominaisuuksien lisäksi.

Ohjelmaluonnoksessa esitellään hyvin pientaloasumisen merkitystä Helsingissä ja pientaloasumisen kehityspotentiaaleja. Pientaloasuminen onkin varmasti yksi vastaus etenkin lapsiperheiden ja nuorten pariskuntien houkuttelemiseksi Helsingissä asumiseen. Ongelmaksi saattaa tässäkin muodostua usein asumisuransa alkupäässä oleville asukkaille Helsingin korkea hintataso ja konkreettisia keinoja saada perheet kiinnittymään Helsinkiin voisi tuoda ohjelmassa esille vahvemmin.

Tuore raportti – Poismuutto Helsingistä koronapandemian aikana – on selvittänyt syitä Helsingistä poismuuttoon etenkin vuosina 2020-2022. Selvityksen mukaan tyypillinen poismuuttaja on työkäinen ja korkeasti koulutettu. Muuttajat etsivät asumiseensa väljyyttä niin asuin ympäristön kuin asunnon koon suhteen. Keskeisin syy Helsingistä poismuutolle

selvityksen tulosten perusteella oli kuitenkin asuinalueiden ja asuntojen kalleus. Väljyyden ja kohtuullisten asumisen kustannusten yhtäaikainen toteutuminen onkin Helsingissä tällä hetkellä haasteellinen yhtälö.

Ohjelmaluonnoksessa esitetään varsinaisen pientaloasumisen täydentäjäksi pienimittakaavaista asuntotuotantoa, jolla tarkoitetaan tapaa rakentaa kerros- ja pientaloasumisen väliin solahtavaa asumista, kuten kaupunkirivitalot, pienkerrostalot ja kaupunkivillat. Onnistuneena esimerkkinä mainitaan toteutunut Puu-Myllypuron alue. Tiivis- ja matala rakentaminen tuottaakin parhaimmillaan viihtyisiä ja monipuolisia asuinalueita, joihin asukkaat kiinnittyvät. Uusien hyvien rakentamisalueiden löytäminen toimivien kulkuyhteyksien päässä saattaa olla haasteellista.

Tiivis- ja matala asuntorakentaminen sopii luontaisesti parhaiten kohtuullisen tilaviin perheasuntoihin. Ratkaisusta riippuen asunnon koko kasvaa helposti suureksi, mikä rajoittaa asuntokuntien määrää, joilla todellisuudessa on mahdollisuutta tällaiseen asumiseen. Asunnot ovat tyypillisesti kahdessa tai jopa kolmessa tasossa, mikä heikentää asuntojen esteettömyyden ominaisuuksia ja soveltuvuutta eri elämänvaiheisiin. Asumisen kokonaiskustannus seuraa suoraviivaisesti rakentamisen tehokkuutta ja asunnon kokoa, mikä voi muodostua tiivis- ja matalamallissa haasteeksi. Tiiviin ja matalan asuntorakentamisen osaksi voidaan jossain määrin sovittaa myös pienkerrostaloasumista, kuten esimerkiksi Puu-Myllypurossa on toteutettukin.

Segregaation ehkäisy ja asuinalueiden kehittäminen

Segregaation ehkäisy ja asuinalueiden kehittäminen on yksi Helsingin Asumisen ja maankäytön toteutusohjelman 2024 keskeisistä tavoitteista. Tavoitteen saavuttaminen vaatii kokonaisvaltaista näkökulmaa aluekehitykseen, jossa otetaan huomioon paitsi asumisen laatu ja monimuotoisuus, myös alueiden elinvoimaisuus ja palveluiden saatavuus. Tämä edellyttää vahvaa poikkihallinnollista yhteistyötä, markkinadynamiikan ymmärtämistä sekä ennakoivaa suunnittelua, joka tähtää alueiden houkuttelevuuden kasvattamiseen.

AM-ohjelma 2024 jatkaa poikkihallinnollista kaupunkiudistuspolitiikkaa. Ohjelmassa listataan alueiden tilannekuvaa ja alueille suunniteltuja toimenpiteitä, kuvataan lyhyesti kaupunkiudistuksen organisoitumista ja sen muutoksia, sekä kuvataan jo edellisessä ohjelmassa päätetyt kaupunkiudistuksen yleiset periaatteet. Kaupunkiudistuksen osalta edellisen ohjelman linjan jatkaminen on perusteltua ottaen huomioon kaupunkiudistuskonseptin suhteellisen tuoreuden. Kaupunkiudistus on konseptina uudehko, ja hakee vielä lopullista muotoaan myös kaupungin oman organisoitumisen osalta. Kaupunkiudistusalueille nimittävät palveluiden kehittämisestä vastaavat henkilöt ja kaupunkiudis-

tuksen johtamismallin kehittäminen ovat hyviä esimerkkejä toimintamallin kehittymisestä ja kaupungin sisäisen koordinaation parantumisesta. Aitoa vaikuttavuutta alueilla saadaan aikaiseksi pitkäjänteisellä työllä.

Tästä huolimatta segregaatian ehkäisy ja kaupunkiuudistuksen toteutuminen voivat vaatia vaikuttavampia toimenpiteitä, kuin mitä ohjelmassa nyt esitetään. AM-ohjelmassa 2024 kuvataan, kuinka kaupunkiuudistusalueille on laadittu vuoden 2022 aikana kattava toimenpide- ja investointi-suunnitelma vuosille 2022 - 2025. Eri toimenpiteiden kokoaminen yhteen ja toimialarajat ylittävä keskustelu uudistuksen toteutumisesta on ollut tärkeä ensiaskel alueiden kehittämiseen. Jatkossa kaupunkiuudistusalueiden suunnittelun tulisi kuitenkin olla entistäkin vaikuttavampaa ja tavoitelähtöistä, sillä nykyistä mallia leimaa kaikesta huolimatta irrallaan suunniteltujen toimenpiteiden kokoaminen yhteen. Kaupunkiuudistusalueiden osalta tulee tehdä tarkempaa alueellista analyysia tunnistuen kunkin alueen osalta niitä koskevat tarpeet, laatia keskitetysti nykyistä merkittävämpiä toimenpiteitä, ja tukea niitä toimialojen omilla perustekemisen toimenpiteillä.

Asuntopolitiikka on kaupunkiuudistusalueilla yksi tärkeä toimenpidekokonaisuus muiden joukossa. Kaupunkiuudistusalueilla asuntopolitiikan keinot, etenkin nykyisen keinovalikoiman puitteissa, saattavat kuitenkin ajallisesti olla alisteisia muille toimenpiteille. Kaupunkiuudistusalueilla asuntokannan uudistaminen ja hallintomuotojakauman tasapainottaminen ovat keskeisiä päämääriä. Kuitenkin vapaarahoitteisen omistusasuntotuotannon käynnistämiseksi alueilla tarvittaneen ensin merkittäviä muita uudistustoimenpiteitä, jotta alueiden vetovoimaisuus asuinalueina kasvaisi.

Kaupunkiuudistusalueille tarvitaan tavoitelähtöinen kehittämisvisio ja konkreettiset pitkän aikavälin toimenpideohjelmat sen saavuttamiseksi sisältäen myös vetovoiman kannalta oleellisia lippulaivahankkeita. Asuntopolitiikan ja esimerkiksi tonttipolitiikan keinovalikoimalla on tässä kokonaisuudessa tärkeä rooli. Nykyisestä kaupunkiuudistuksen organisoitumismallista puuttuu kuitenkin väylä tunnistaa ja ohjata alueille kaikkein vaikuttavampia toimenpiteitä ja mm. luoda alueille mainittuja lippulaivahankkeita. Kaupunkiuudistuksen pyrkimyksenä tulee olla nimensä mukaisesti alueiden aito uudistaminen. Myllypuro on hieno esimerkki onnistuneesta kokonaisvaltaisesta uudistushankkeesta, jonka oppeja tulisi seurata myös muiden alueiden kehittämisessä.

Kaupunkiuudistuksen yhteydessä tulee määrittää ja ohjata alueille merkittäviä julkisia investointeja. Nyt alueiden investointitaso on jonkin verran nousemassa, mutta esimerkiksi erilaisten katu- ja puistoinvestointien lisäksi alueelle tarvittaisiin erityisiä koko aluetta ja sen maine-kuvaa määrittäviä hankkeita. Asemanseutujen kehittäminen on esi-

merkki investoinneista, joilla on toivottavasti merkittävä vaikutus alueiden yleiseen ilmeeseen, mutta jotka eivät vielä erillisinä toimenpiteinä kokonaisvaltaisesti uudista aluetta tai paranna niiden mainekuvaa. Myös alueita merkittävästi uudistavia toimenpidekokonaisuuksia tulee pitää keinovalikoimassa.

Kaupunkiuudistusalueilla tulisi myös koko kaupungin tasolla kyetä nykyistä parempaan priorisointiin erilaisten tavoitteiden ja pyrkimysten välillä. Ilman priorisointia kaupunkiuudistuksen toteutuminen voi merkittävästi hidastua. Kaupunkiuudistusalueilla on esimerkiksi runsaasti luontokohteita, mutta osittaista viheralueiden rakentamista ei voida alueita kehitettäessä täysin välttää. Pelkkä täydennysrakentaminen on alueilla hidas keino asuntokannan ja hallintomuotojakaumien kehittämiseksi, kuten AM-ohjelmassa 2024 hyvin kuvataankin. Lisäksi ohjelmassa mainittuihin maantasopysäköinnin haasteisiin tulisi vastata markkinaehtoisen pysäköinnin keinoin.

Segregaation ehkäisyn kunnianhimon tasoa tulee edelleen nostaa sekä asuntopoliitikassa, että muidenkin toimenpidelohkojen ja kaupunkiuudistuksen kokonaiskoordinaation osalta. Kaupunkiuudistuskonsepti on vain yksi toimenpiteistä, joilla pyritään taklaamaan segregaatiokehitystä. AM-ohjelma keskittyy pääasiassa kaupunkiuudistusalueisiin, mutta segregaation ehkäisyä ja siihen liittyviä asuntopoliittisia keinoja tarvitaan koko kaupungissa. Myös muita alueita koskevien toimenpiteiden tulisi näkyä AM-ohjelmassa. Segregaatiota tosin torjutaan jo nyt lukuisin erilaisin toimenpitein, jotka eivät rajoitu vain kaupunkiuudistusalueille tai kaupunkiuudistuksen toimenpidekokonaisuuteen. Esimerkiksi kaupunkiympäristön toimialalla ehkäistään segregaatiota ja tasapainotetaan asukasrakennetta eri asuinalueilla ARA-vuokra-asuntojen asukasvalintojen kautta.

AM-ohjelmassa 2024 on kattavasti tunnistettu alueiden eriytymistä sekä kaupunkiuudistusalueiden tilannekuvaa. Ohjelmassa esitetyt segregaation vastaiset yleiset toimenpiteet ovat hyvä lähtökohta koko kaupunkia koskevan segregaation vastaisen työn kehittämiseksi. Helsinki on onnistunut segregaation ehkäisemisessä verrattain hyvin, mutta työtä on syytä jatkaa ja voimistaa.

Riittävä asuntotuotanto ja kestävä kasvu

Uusi AM-ohjelma tunnistaa kaupungin kasvun jatkuvan tulevana vuosina voimakkaana. Ennustettu asukasmäärä on vuonna 2028 jo 700 000 asukasta. Lautakunta toteaa, että kasvavan ja dynaamisen kaupungin kasvu tarvitsee tuekseen myös vahvaa asuntotuotantoa kestäväällä tavalla. Riittävän asuntotuotannon määrän varmistamiseksi ohjelmassa

onkin määritelty edeltävän AM-ohjelman tapaan tavoitteet asuntotuotannolle, maankäytön suunnittelulle sekä maapolitiikalle.

Asuntotuotantotavoite on uudessa AM-ohjelmassa 7000 asuntoa vuosittain. Tavoite muodostuu uudisrakentamisesta ja käyttötarkoitusten muutoksista. Tavoitteen saavuttamista ei helpota kahden välimuodon poistuminen (asumisoikeus- ja hitas-asunnot), joiden osuus asuntotuotannosta on ollut vuosittain 17 - 20 % luokkaa. Ainakin lyhyellä aikavälillä tämä muutos vaikuttaa kielteisesti asuntotuotantotavoitteen saavuttamiseen. Ohjelmassa on erityisesti todettu asumisoikeusasumisen aiempi vaikuttavuus, mikä on mahdollistanut niin kaupunkiuudistusalueiden uusien asuntojen tuotannon käynnistymisen kuin asumismuotojen moninaistumisen. Muuttuneessa tilanteessa kaupunkiuudistusalueiden kehittäminen ja vetovoimatekijöiden lisääminen tulee edellyttämään todennäköisesti muutakin kuin asutorakentamista. Tämä tarkoittaa hitaampaa ja epävarmempaa uudistuskehitystä näille alueille. Koska asutorakentaminen ei ole välttämättä, ainakaan alkuun, merkittävässä roolissa kaupunkiuudistusalueilla tulee erityistä huomiota kiinnittää kaupungin muihin mahdollisuuksiin luoda elinvoimaista ja kiinnostavaa kehitystä näille alueille. Erityisesti tulee huomioida koulutus, palvelut ja alueiden lähiluonto, joiden varaan uutta positiivista mielikuvaa voidaan rakentaa.

Kaupungin oman asuntotuotannon tavoitteeksi on ohjelmassa asetettu 1000 asuntoa vuosittain. Tämä on melko lailla asuntotuotantopalvelun pitkän ajan keskiarvon mukainen ja todennäköisesti realistinen tavoite tällä AM-ohjelmakaudella. Tavoitteesta ARA-vuokraa olisi 750 asuntoa ja 250 uutta välimuodon tuotantoa. Tavoite on selkeästi aikaisempaa alempi ja se huomioi nopeasti tapahtuneet muutokset hallintamuodoissa, Hitaksen ja asumisoikeuden päättymisen sekä uuden välimuodon mallin sisäänajoon vaadittavan ajan. Tulevalla kaudella valmistuu vielä omana tuotantona uusia asumisoikeus- ja hitasasuntoja vanhojen tontinvarausten myötä, mutta näiden määrä vähenee ohjelmakauden loppuun mennessä hyvin pieneksi. Pidemmällä aikajänteellä kaupungin oman asunto-tuotannon osuutta tulisi pyrkiä nostamaan palauttamalla valikoimaan Hitaksen ja asumisoikeuden korvaavia välimuodon malleja, tasapainoisen kaupunkirakenteen kehityksen edistämiseksi.

Uuden AM-ohjelman mukaan tuleva kasvu ohjataan olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen tiivistyksen ja joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuen. Ohjelman tavoitteena on, että asuntotuotannon kokonaismäärästä 55 % kohdentuu täydennysrakentamisena esikaupunkivyöhykkeelle. Täydennysrakentaminen olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen on selkeästi haastavampaa ja häiriöherkempää kuin rakentaminen on ollut suurissa aluerakentamiskohteissa. Saman asuntomäärän toteuttaminen täydennysrakentamalla vaatii huomattavasti enemmän hankekoh-

taisia resursseja kuin aluerakentamisessa. Onnistumiseen tarvitaan myös laaja-alaista kaupunkitasoista yhteistyötä, onnistunutta viestintää ja oikea-aikaisia investointeja. Kaupunkilaisten osallistaminen nousee aikaisempaankin suurempaan arvoon. Erilaisista kannanotoista johtuvat viivästykset ovat kuitenkin täydennysrakentamisen kohdalla todennäköisiä.

Asemakaavoituksen tavoitteeksi on ohjelmassa esitetty 400 000 k-m² asuintokerrosalan kaavoitus kaupungin maalle. Tämä lisäksi kaavoitetaan yksityisen maalle asuntotuotantoa siten, että kokonaisasuntorakennusoikeus mahdollistaisi viiden vuoden asuntotuotannon. Yleiskaaavan mukaiset viheryhteydet ja -verkostot turvataan. Kaupungin puistot nähdään ohjelmassa yhtenä alueiden voimavaratekijänä. Hyvänä huomiona on nostettu kaavoituksen asuntorakentamisen kustannusvaikutusten tunnistaminen kaavoitustyössä, jotta voidaan luoda edellytykset kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon.

Tontinluovutuksessa tavoitteena on, että kaupunki luovuttaa vuosittain asuntotuotantoon tontteja vähintään 4200 asunnon rakentamisen verran. Uudessa ohjelmassa on myös huomioitu ARA-tuotantoon soveltuvien tonttien riittävä osuus. Tämä reunaehto tulee olla osa koko asuntotuotantoprosessia alusta alkaen. Kaupunkiympäristön toimiala on jo tehnyt toimenpiteitä ARA-rakentamisen erityispiirteiden huomioimiseksi ja työtä on hyvä jatkaa tulevalla ohjelmakaudella.

Jotta asetettuun asuntorakentamisen tavoitteeseen päästäisiin, tulee huolehtia myös tonttien rakentamiskelpoisuuden oikea-aikaisuudesta. Koko maankäytön suunnitteluprosessin tulee kaavoituksesta valmiin rakennuksen luovutukseen olla ennakoitavaa ja sujuvaa. Haasteena on edellytysinvestointien (kunnallistekniikka, kadut, joukkoliikenne, palvelut jne.) vaatima investointimäärä sekä investointien aikatauluttaminen oikea-aikaisesti ja riittävä resurssointi.

Kaupungilla on mahdollisuus vaikuttaa omalla toiminnallaan siihen, että sen omat asuntorakentamisesta palvelevat prosessit ovat sujuvia ja riittävästi resursoituja. Edeltävän ohjelmakauden aikana on asuntorakentamisen sujuvoittamiseksi tehty poikkihallinnollista kehittämistyötä ja saatu aikaan konkreettisia toimenpiteitä. Lautakunta toteaa, että sujuvoittamistyötä tulee jatkaa myös tulevalla ohjelmakaudella. Ohjelmassa nostetut toimenpiteet, kuten asiakaspolun kuvaaminen, tiedon parempi hallinta ja hyödyntäminen sekä mittaaminen ovat keskeisessä asemassa myös tulevaisuudessa. Kaupunkiympäristön toimialalla on tunnistettu tarve prosessien sujuvoittamiselle ja toimialalla on ryhdytty toimiin, jotka tähtäävät asuntotuotannon tehostamiseen ja nopeuttamiseen.

Ohjelmassa tunnistetaan ristiriita kaupungin kasvun ja kestävän kehityksen välillä, mutta samanaikaisesti se jättää melko lailla avoimeksi toimenpiteet näiden yhdistämiseksi. Kaupunkilaisten huoli omasta lähiympäristöstä ja sen muutoksista aiheuttaa kaavahankkeisiin epävarmuutta kaavojen voimaantulosta ja rakentamisen alkamisesta. Lautakunta toteaaakin, että osallistava ja vuorovaikutteinen kaavoitus on yhä enemmän keskiössä, kun kaavoitetaan jo olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Kasvutavoitteiden lisäksi uusi rakentaminen voi auttaa turvaamaan alueiden elinvoimaisuutta, palveluja ja vetovoimaisuutta. Ohjelman tavoitteena on luoda kasvua kokonaiskestävästi luonto-, kulttuuri- ja virkistysarvot huomioiden.

Kokonaisuutena AM-ohjelmaluonnos on käsitellyt asumisen ja maankäytön lähivuosien tilannetta kattavasti, poikkeuksellisen epävarmassa asuntorakentamisen suhdanteen ja asuntopolitiikan tilanteessa. Muutoksia on leimannut myös nopeus, joka näkyy jossain määrin ohjelmassa joidenkin tavoitteiden jäämisessä ikään kuin toiveiksi, vailla konkreettisia keinoja tavoitteisiin pääsemiseksi. Tältä osin ohjelmaa on syytä terävöittää ja konkretisoida. AM-ohjelmaluonnoksessa todetaankin, että kun valtio pyrkii vetäytymään aktiivisesta asuntopoliittisesta roolista, korostuu kaupunkien asema asuntokysymysten ratkaisussa. Helsingin kaupungin tuleekin ottaa määrätietoinen ote tarvitsemiensa ratkaisujen luojana.

Liite 1. Helsingin asumisen ja siihen liittyvä maankäytöntoteutusohjelma 2024 (AM-ohjelma)

Käsittely

14.05.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Anni Sinnemäki: Valtuustoryhmien väliset neuvottelut AM-ohjelmasta on tarkoitus käydä siinä vaiheessa, kun ohjelma on kaupunginhallituksen käsittelyssä. Tästä syystä lautakunnassa edustettuna olevat ryhmät ovat tuoneet esiin näkemyksiään ohjelmasta ja siihen kohdistuvista muutostarpeista ehdotusten muodossa. Näistä esityksissä ei kuitenkaan olla äänestetty, koska näimme tarkoituksenmukaisena käydä nämä keskustelut neuvotteluvaiheessa.

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen 1 mukaan muutetun ehdotuksen.

Seuraavat vastaehdotukset raukesivat kannattamattomina:

Vastaehdotus 2:

Anni Sinnemäki:

1. Kaupunki ryhtyy tuottamaan kaupunkiuudistusalueille vapaarahoitteisia omistusasuntoja kaupungin omana tuotantona edistääkseen kaupunkiuudistusalueille asetettuja tavoitteita omistusasumisen lisäämisestä. Tämä tehdään laatua korostaen ja askel askeleelta jotta kaupungin riski ei kasva liian suureksi.
2. Kaupungin oma vapaarahoitteinen omistusasuntotuotanto kaupunkiuudistusalueilla lasketaan osaksi välimuodon kategoriaa ja nostetaan välimuodon osuus 15 prosenttiin.
3. Edistetään ryhmärakennuttamisen hankkeita osana välimuodon tuotantoa.
4. Helsingin kaupunki toimii aktiivisesti asumisoikeustuotannon säästöjen uudistamiseksi ja tuotannon jatkamisen edistämiseksi valtion suuntaan.
5. Vuokralta omaksi mallin valmistelua ja toimeenpanoa kiirehditään.
6. Avataan vuokralta omaksi malli samoilla pelisäännöillä myös muille toimijoille kuin Helsingin kaupungin omalle tuotannolle.
7. Muotoillaan asunnottomuustavoite selkeämmin ja kunnianhimoisemmin siten kuin nykyisessä kaupunkistrategiassa.
8. Edistetään asuntosuunnittelun laatua tarkoituksenmukaisin keinoin.
9. Kestävään kasvuun liittyvissä tavoitteissa muutetaan ilmaisut luontoarvojen säilyttämiseksi niiden huomioimisen sijasta.

Vastaehdotus 1:

Sami Kuusela: Ohjelman listataan kaupunkiuudistusalueiden lisäksi erityistä huomiota vaativia alueita. Nämä alueet ovat kooltaan pienempiä kuin nykyiset kaupunkiuudistusalueet, mutta sosioekonomisilla mittareilla heikossa asemassa ja niissä on suuri segregatoriski. Näihin alueisiin kohdennetaan samankaltaisia toimenpiteitä kuin kaupunkiuudistusalueisiin.

Vastaehdotus 2:

Sami Kuusela: Kaupunki tutkii mahdollisuutta rakentaa vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja. Jos rakentamiseen päädytään, tavoitteena tulee olla asuinalueiden eriytymiskehityksen pysäyttäminen ja monipuolinen asuntokanta Helsingissä.

Vastaehdotukset:

Olli-Pekka Koljonen:

1. Helsingin kaupungin näkökulmasta MAL-sopimukset ovat olleet tärkeässä roolissa pääkaupunkiseudun kestävä yhdyskuntarakenteen ja joukkoliikenteen kehittämisessä. Siksi kaupunki toivoo, että MAL-yhteistyö jatkuu ja seudulla pystytään myös jatkossa sopimaan myös valtion tukeman, kohtuuhintaisen asuntotuotannon varmistamisesta. Myös aso-tuotannon jatkaminen olisi tärkeää monipuolisen asuntotuotannon takaamisen ja eriytymiskehityksen torjunnan näkökulmasta.
2. Helsingin kaupunki aloittaa valmistelun aso-asuntojen rakentamiseksi kaupungin omana tuotantona nykyisin pohjalta. Valmistelutyö tehdään siten, että uusi tuotanto olisi valmis käynnistymään viimeistään uuden am-ohjelman loppupuolella.
3. Kaupunki valmistelee seuraavan am-ohjelman kattamaan 10 vuoden aikajänteen (samoin kuin MAL-sopimus) siten, että toimenpideohjelma päivitetään kerran valtuustokaudessa. Neljän vuoden aikajänne on asunto- ja maankäytön asioissa lyhyt ja siksi on perusteltua laatia ohjelma pidemmälle ajalle ja päivittää toimenpiteet kerran valtuustokaudessa.
4. Kaupungin tavoitteena on sovittaa myös yksityiselle maalle aratuotantoa.
5. Am-ohjelman valmisteluvastuu siirretään seuraavan ohjelman osalta kaupunkiympäristön toimialalle.
6. Kaupunkiuudistusalueilla ei kannata laskea tuotantotavoitteita vaan pidentää aikaväliä.
7. Kaupunki valmistelee asuntotuotantomäärätavoitteen rinnalle asuntoneeliötavoitemittarin.

Vastaehdotukset:

Silja Borgarsdottir Sandelin:

1. Edistetään laadukasta rakentamista, joka tähtää rakennusten korkeaan käyttöikänsä. Implementoidaan Helsingin kaupungin uutta arkkitehtuuriohjelmaa laajasti, jotta kaupunki olisi yhä viihtyisämpi ja houkuttelevampi.
2. Edistetään puurakentamista.

Vastaehdotus 1:

Otto Meri: Lisätään sivulle 32. Toimenpiteet: 40 prosenttia vuokra-asuntoja, joista

- pitkäaikaisesti säänneltyjä ARA-vuokra-asuntoja 15 prosenttia
- ja muita vuokra-asuntoja 25 prosenttia

Vastaehdotus 2:

Otto Meri: Lisätään sivulle 48. Toimenpiteet kohtaan 2: "Pientaloasumisen mahdollisuuksia lisätään edelleen erityisesti täydennysrakentamisen keinoin ja selvittämällä pientalojen rakentamista Östersundomin alueelle."

Vastaehdotus 3:

Otto Meri: Lisätään sivulle 67. Toimenpiteet uusi kohtaan 7: "Selvitetään keinoja lisätä asuntotonttien luovuttamista omistusoikeuksin nykyisin pääosin käytössä olevan vuokraoikeuden sijaan."

Vastaehdotus 4:

Otto Meri: "Lisätään lausuntoon: Kaupunkiympäristölautakunta katsoo, ettei AM-ohjelmaan tule sisällyttää yksiöiden keskipinta-alavaatimusta."

Perustelut:

Esitetty vaatimus on kohtuuttoman tiukka. Yksiöiden pinta-alasääntelylle ei ole riittäviä perusteita, sillä asuntojen minimikoosta säännellään jo ympäristöministeriön asetuksella.

Vastaehdotukset:

Mia Haglund:

1. Kaupunkiympäristölautakunta pitää välimuodon 10 prosentin tavoitetta liian alhaisena ja esittää sen kasvattamista. Kaupungin oman asuntotuotannon määrän alentamisen sijaan kaupungin tulisi valmistautua ottamaan laajempi vastuu tarvittavan asuntotuotannon varmistamiseksi. Ohjelmakauden aikana kaupungin tulisi osana välimuodon tuotantoa aloittaa hinta- ja laatusäänneltyjen omakustanteisten vuokra-asuntojen rakentamisen ARA-järjestelmän ulkopuolella sekä omakustanteisten omistusasuntojen rakentamisen, etenkin kaupunkiudistusalueilla.
2. Kaupunkiympäristölautakunta painottaa, että AM-ohjelmakauden aikana kaupungin tulee harjoittaa aktiivista asuntopoliittista edunvalvontaa valtion suuntaan ja edellyttää hallituksen tekemän ASO-ratkaisun uudelleenarviointia.
3. Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että AM-ohjelmassa asetetun tavoitteen pitkän ARA-vuokra-asuntojen tuotannosta tulee kaupungin asuntopoliittisten tavoitteiden, kuten segregaaation torjunnan, näkökulmasta olla kunnianhimoinen. Asetettu 20 prosentin taso ei riitä kattamaan kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen kysyntää ja tavoitetasoa tulisi näin ollen nostaa.

4. Kaupunkiympäristölautakunta edellyttää, että asumisneuvonnan palveluiden laajuus pidetään nykyisellä tasolla myös seuraavalla AM-ohjelmakaudella, jotta ennaltaehkäistään asunnottomuuden kasvua.

5. Erityisryhmien investointiavustuksiin suunnattujen valtion rahoituksen leikkausten vuoksi uusien kohtuuhintaisten opiskelija- ja nuorisoa-suntojen rakentamisen toteutumista tulee seurata ja tarvittaessa suunnitella kaupungin toteuttamia toimenpiteitä takaamaan tarvittavien asuntojen rakentuminen.

07.05.2024 Pöydälle

16.04.2024 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Oscar Ailio, asumispalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 42080
oscar.ailio(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 23.04.2024 § 88

HEL 2024-003498 T 10 00 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginkanslialle Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmasta seuraavan lausunnon. Lausuntoa on pyydetty 23.4.2024 mennessä. Määräajasta johtuen lausunnon antamisesta on päätettävä tässä kokouksessa, ja lautakunta tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa (AM-ohjelmassa) kuvataan keskeisimmät asuntopolitiikan lähtökohdat ja määritellään Helsingin keskeiset asuntorakentamisen ja asuntopolitiikan tavoitteet ja toimenpiteet ohjelmakaudelle 2024-2027. Ohjelman mukaan asuntopolitiikan tavoitteena on sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto, laadukas ja vetovoimainen asuntotuotanto, segregaaation ehkäisy ja asuinalueiden kehittäminen sekä riittävä asuntotuotanto ja kestävä kasvu.

AM-ohjelman tavoitteena on mahdollistaa sekä nykyisille että tuleville helsinkiläisille heidän tarpeitaan ja tulotasoaan vastaavien asumismuotojen tuottamisen turvallisiksi ja miellyttäviksi koetuissa asuinympäristöissä. Kaupungin elinvoiman ja menestymisen edellytyksiä ovat erityisesti alueiden eriytymiskehityksen hillitseminen ja kyky tarjota asumi-

sen mahdollisuuksia esimerkiksi palvelualoilla työskenteleville avainhenkilöille, joilla ei kaikissa suurkaupungeissa ole enää varaa asua kohtuullisen matkan päässä työpaikaltaan. Kasvatus- ja koulutuslautakunnan näkökulmasta tärkeää on turvata hyvät asumisedellytykset lapsiperheille ja nuorille ja mahdollistaa näin kaupunkilaisten pitkäaikainen kiinnittyminen asuinalueeseensa eri elämänvaiheissa.

Koulutus 2030 määrittelee Kasvatus- ja koulutustoimialan toimintaa ja kehittämistä ohjaavat suuntaviivat. Strategisten tavoitteiden laadinnassa ovat avainasemassa olleet osallisuus, kestävyys ja kauas katsominen. Kasvavan Helsingin väestö ikääntyy ja monimuotoistuu. Alueelliset erot koululaisten oppimistuloksissa, nuorten hyvinvoinnin haasteissa, väestön sairastavuudessa ja äänestyskäyttäytymisessä ovat Helsingissä selkeitä. Sosioekonomisen taustan vaikutus oppimistuloksiin on kansainvälisesti pieni, mutta kasvava. Tulevaisuuden Helsingissä yhteisölliset, turvalliset ja viihtyisät naapurustot antavat hyvät edellytykset oppimiselle ja hyvinvoinnille. Strategiset tavoitteet edistävät laaja-alaista sivistystä, kestävä kehitystä ja luottamuksen rakentamista tulevaan. Tulevaisuususkoa vahvistetaan panostamalla yhteisöllisyyden syntymiseen, sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja kohtaamiseen. Empatia ja hyvät tulevaisuuden taidot tarjoavat edellytykset lapsille, nuorille ja aikuisille onnistua arjessa ja työelämässä sekä löytää yhdessä ratkaisuja ympärillä oleviin ongelmiin.

Helsingissä on laadittu ja hyväksytty käyttöön otettavaksi lapsivaikutusten (LAVA) arviointimalli. Lapsivaikutusten arviointi on yksi tavoista toteuttaa lapsen oikeuksia, mihin Helsingin kaupunki on sitoutunut Lapsiystävällinen Kunta -työssä. Lapsivaikutusten arviointi ei rajoitu vain sellaisiin asioihin, jotka kohdistuvat yksinomaan lapsiin ja lapsiperheisiin, vaan on huomioitava myös yleisesti väestöön kohdistuvien päätösten vaikutukset lapsiin, kuten esimerkiksi kaavoitusta koskevat päätökset. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että AM-ohjelman toteuttamisessa kiinnitetään huomiota lapsivaikutusten arviointiin.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä segregaaation lieventämiseen ja ehkäisemiseen tähtäävien toimenpiteiden esille tuomista AM-ohjelmassa. Ohjelma tukee kaupungin pyrkimyksiä kaupunginosien tuloerojen, työllisyysasteen ja sosiaalisten ongelmien tasoittamisessa palveluja ja toimenpiteitä kehittämällä. Kasvatus- ja koulutustoimialan palveluissa painottuu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toteuttaminen lähipalveluna. Palvelujen järjestämisen näkökulmasta on tärkeää, että kaupunginosissa naapurusto muodostuu erilaisista ja eritaustaisista lapsiperheistä. Tämä edistää yhteisöllisyyden rakentamista sekä moninaisuuden ymmärtämistä ja siten yhdessä oppimisen ja toimimisen taitoja. Tasapainoinen erilaisten asumismuotojen toteuttaminen

kaikille alueille tukee myös henkilökunnan saatavuutta, mikä on edellytys palveluiden laadukkaalle järjestämiselle tulevaisuudessakin.

AM-ohjelmassa määrällisenä tavoitteena on toteuttaa vuosittain 7000 uutta asuntoa. Tällä on vaikutusta kasvatuksen ja koulutuksen lakisääteisten palveluiden järjestämiseen. Kasvun myötä tiivistyvän kaupungin kaavoittamisessa on turvattava päiväkodeille, kouluille ja oppilaitoksille riittävät tontit, jotka mahdollistavat tarkoituksenmukaiset tilat piha-alueineen. Tilat mahdollistavat myös kuntalais- ja harrastustoiminnan järjestämisen alueiden lähipalveluna. Viihtyisä ja turvallinen ympäristö tukee palveluiden saavutettavuutta kävelen ja pyöräillen edistäen kaupunkilaisten liikunnallisuutta, hyvinvointia ja kestävän kaupungin rakentamista. Lähiluonnon ja sen monimuotoisuuden vaaliminen edistää kaikenikäisten kuntalaisten luontosuhteen muodostumista ja kestävän tulevaisuuden rakentamista sekä asuinalueiden vetovoimaisuutta.

Kaupunkiuudistus on toimintamalli, jonka tavoitteena on edistää kaupunkiuudistusalueiden elinvoimaa, viihtyisyyttä ja palveluiden kehittämistä. Osana kaupunkiuudistusmallin toteuttamista on kaupungin sisäistä yhteistyötä parannettu ja edistetty alueverkostojen rakentamista lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi. Poikkitoimialaisena kehityshankkeena on myös aloitettu pysyvä yhteistyö asuntorakentamisen ohjauksen ja oppilaaksiottoalueiden muutosten toteuttamisessa. Kaupunkiuudistuksen kärkihankkeet kuten Laakavuoren korttelitalo, Malminkartanon sydän ja Meri-Rastilan monitoimitalo tarjoavat hyvät edellytykset toimialojen väliselle yhteistyölle ja palveluiden vaikuttavalle järjestämiselle ja voivat siten lisätä kaupunkiuudistusalueiden vetovoimaisuutta erityisesti lapsiperheille.

Kaupunkiuudistuksen tavoitteiden saavuttaminen vie aikaa ja onkin tarkoituksenmukaista jatkaa kaupunkiuudistuksen toimintamallia Malminkartano-Kannelmäessä, Malmilla, Mellunkylässä ja Meri-Rastilassa. Kaupunkiuudistusmallin toimeenpanossa ja kehittämisessä tulee kiinnittää aiempaa enemmän huomiota kaupunkilaisten ja paikallisten toimijoiden osallisuuteen sekä yhteistyön ja yhteisöjen vahvistamiseen. Myös toimialojen palveluiden yhteistä kehittämistä tulisi edistää. Kehitettäviä toimintatapoja tulee hyödyntää myös muilla vastaavilla alueilla Helsingissä mahdollisia haasteita ennakoiden. Toimenpiteiden vaikuttavuuden seuraaminen ja tarvittaessa toimintamallien muuttaminen alueiden eriytymiskehityksen hillitsemiseksi on tärkeää.

Yhteenvetona voidaan todeta, että asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma sekä siihen sisältyvä kaupunkiuudistuksen toimintamalli tarjoavat hyvän perustan segregaaation ehkäisemiselle ja alueiden yleiselle kehittämiselle myös kaupungin elinvoiman sekä veto- ja pitovoiman näkökulmista. Näiden toimenpiteiden avulla pyritään

luomaan tasapuolisempia ja elinvoimaisempia kaupunginosia, joissa asukkaat voivat hyvin ja tuntevat kuuluvansa osaksi yhteisöä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi
Viivi Snellman, johtava arkkitehti, puhelin: 310 22378
viivi.snellman(a)hel.fi

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 23.04.2024 § 79

HEL 2024-003498 T 10 00 00

Lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmasta 2024–2027:

”Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa (jäljempänä AM-ohjelma) vuosille 2024–2027 on laajasti huomioitu Helsingin asuntopoliittiset erityistarpeet sekä tehty tarpeelliset ja ajankohtaiset toimenpide-ehdotukset niihin liittyen. Helsingissäkin on varmistettava eri keinoin kohtuuhintaisen asuntotuotannon riittävyys ja aivan erityisesti erityisryhmien asumistarpeiden toteutuminen.

Vuonna 2023 asuntojen hinnat ovat laskeneet kaupungin kaikilla kalteusalueilla, mutta vastaavaa laskua ei toistaiseksi ole nähty asuntojen vuokrissa. Yleinen kustannusten ja korkokulujen nousu on aiheuttanut huomattavia vuokrien ja vastikkeiden korotuspaineita myös kaupungin omakustannusperusteisissa asuntoyhtiöissä. Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen kysyntää kasvattaa lisäksi Kansaneläkelaitoksen maksamien asumistukien pienentyminen.

Valtion ARA-rahoituksen väheneminen voi aiheuttaa kaupungille uusia rahoitustarpeita myös tuetussa asumisessa. On hyvä, että AM-ohjelmassa nostetaan asuntotuotannon monipuolisuus keskeiseksi asuntopoliittiseksi tavoitteeksi. Lisäksi kiinnitetään erityistä huomiota asumisneuvonnan merkitykseen kohtuuhintaisen asumisen järjestämisessä ja asunnottomuuden ehkäisyssä.

AM-ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet:

Kohtuuhintaisen asumisen edellytyksiä Helsingissä

On tärkeää, että Helsinki mahdollistaa kaikille asukkailleen heidän tarpeitaan ja tulotasoaan vastaavia asumisen ratkaisuja. On perusteltua rakentaa tarkoituksenmukainen määrä ARA-asuntoja kaupungin eri alueille jatkossakin kohtuuhintaisten asumisratkaisujen turvaamiseksi ja segregaaation ehkäisemiseksi. Erityisryhmien tarpeet tulee huomioida kaavoituksessa ja tonttipolitiikassa, ja mahdollistaa erityisryhmien asuminen tavalla, jossa rakentamisen kustannukset eivät nouse kohtuuttomiksi tonttien vuoksi. ARAn erityisryhmien investointiavustusten pientyminen yhdistettynä kalliiden rakennuskustannusten tontteihin voivat tehdä erityisryhmien asuntohankkeista vaikeita toteuttaa.

Erityisryhmien tarpeita vastaava asuminen

Opiskelija- ja nuorisoasuminen

Tulevana AM-ohjelmakautena edullisten opiskelija- ja nuorisoasuntojen kysyntä voi asumistuen leikkausten seurauksena kasvaa ja kimppa-asuminen yleistyä. Kimppa-asuminen helpottaa opiskelijoiden taloutta, ja asumismuodolla voi olla positiivisia vaikutuksia opiskelijoiden sosiaalisiin suhteisiin.

Nuorisoasuntojen saatavuus on tärkeää syrjäytymisvaarassa olevien nuorten asumisen tukemiseksi. Kaupungilla tulee olla riittävä määrä asuntoja tarjottavaksi lastensuojelun jälkihuollon piirissä oleville nuorille.

Ikääntyvän väestön asuminen

Ikääntyneiden kaupunkilaisten määrän kasvu edellyttää monimuotoisten asumis- ja palvelukokonaisuuksien mahdollistamista. Seniorikeskusten rakentamisen prosessien sujuvuus on tärkeää, ja senioriasuntokohteita tulisi keskittää seniorikeskusten läheisyyteen. Seniorikeskusten rakentamisen yhteydessä on turvattava riittävät esteettömän ja turvallisen ulkoilun mahdollisuudet asukkaille. Ikäihmisille kohdennettujen asumisvaihtoehtojen toteuttaminen kaikkiin hallinta- ja rahoitusmuotoihin on kannatettava toimenpide. Ohjelmassa tulisi vielä päivittää terminologia ja puhua yhdenmukaisesti ympärivuorokautisesta palveluasumisesta.

Kehitysvammaisten, vaikeavammaisten ja autismin kirjon henkilöiden asuminen

Kehitysvammaisille ja vaikeavammaisille tarvitaan edelleen uusia ryhmäkoteja ja asuntoryhmiä. Tavallisiin kerrostaloihin rakennettavien asumisyksiköiden lisäksi tarvitaan erillisrakennuksia vaativaa tukea tarvitseville kehitysvammaisille ja autismin kirjon asiakkaille. Siirtyminen laitoshuollosta omiin koteihin pitäisi olla mahdollista myös kaikkein vai-

keimmin vammaisille henkilöille, ja korvaavien asuntojen pitäisi täyttää ajanmukaiset laatukriteerit.

Asunnottomat

Helsingissä on jo vuosia tehty tuloksellista työtä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi. Asunnottomuus on vähentynyt, ja sen poistamiseksi kokonaan Helsinkiin tarvittaisiin lisää vahvan tuen palveluasumisen Asunto ensin -yksiköitä. Vuoden 2023 lopussa näitä asuntoja jonotti yli 300 henkilöä. Lisäksi tarvitaan myös toimenpiteitä ja palveluja, jotka ehkäisevät asunnottomuutta.

Asumisneuvonta tulee kytkeä tiiviiksi osaksi pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen ohjelmaa. Asumisen kalleus ja elinkustannusten nousu ovat viime vuosina lisänneet häätöjen määrää. Suurin osa häädöistä toteutuu vapaarahoitteisessa vuokra-asuntokannassa. Asunnottomuusriskissä olevia helsinkiläisiä on voitu tutkitusti auttaa asumisneuvonnan palveluilla. Asumisneuvonnan tarve on kasvanut etenkin viime vuosina huomattavasti ja vuonna 2023 asiakaskontaktit lisääntyivät 47 prosenttia. Kaupunkikonsernin omaa vuokra-asuntokantaa on myös kohdennettava riittävän tehokkaasti asunnottomuustyön tueksi.

Toimenpiteet

AM-ohjelmassa esitetyt erityisryhmien asumisen toimenpiteet ovat kannatettavia. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta esittää toimenpiteisiin seuraavat huomiot:

Toimenpide 1. "Turvataan erityisryhmien eli päihde- ja mielenterveyskuntoutujien, kehitysvammaisten ja vammaisten, lastensuojeluasiakaiden, asumisessaan tukea tarvitsevien nuorten, hoivapalveluja tarvitsevien vanhusten, kuntapaikan saaneiden pakolaisten sekä pitkäaikaisasunnottomien asuminen tavalla, jossa asumiseen liittyvä hoiva tai asumisen tuki vastaa tarpeeseen. Varmistetaan erityisryhmien asumisen polut kevyempään tai tehostetumpaan tukiasumiseen palvelutarpeen muuttuessa." Lisäksi on turvattava asumisen polku myös normaaliin asumiseen, kun asukkaan palvelutarve on poistunut.

Toimenpide 4. "Jatketaan määrätietoisesti työtä asunnottomuuden vähentämiseksi". On tärkeää, että asunnon saamisen jälkeen jatketaan asiakkaan tukemista esimerkiksi asumisneuvonnalla ja aikuissosiaalityöllä asumisen jatkumisen turvaamiseksi.

Toimenpide 5. "Turvataan asumisneuvonta nykyisessä laajuudessaan". ARA rahoittaa tällä hetkellä asumisneuvontaa määräaikaisen lainsäädännön (Laki asumisneuvonnan tuesta kunnille vuosina 2023–2027, 1036/2022) perusteella. Rahoituksen muutoksiin on syytä varautua."

Käsittely

23.04.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Pentti Arajärvi: Muokataan lausunto seuraavaksi:

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmasta 2024–2027:

”Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa (jäljempänä AM-ohjelma) vuosille 2024–2027 on laajasti huomioitu Helsingin asuntopoliittiset erityistarpeet sekä tehty tarpeelliset ja ajankohtaiset toimenpide-ehdotukset niihin liittyen. Helsingissäkin on varmistettava eri keinoin kohtuuhintaisen asuntotuotannon riittävyys ja aivan erityisesti erityisryhmien asumistarpeiden toteutuminen.

Kohtuuhintaisen asuntotuotannon määrä on vähentynyt selvästi Helsingissä viime vuosina. Vuosina 2020–23 ARA-vuokra-asuntojen osuus laski 17 %:iin, kun se on aikaisemmin ollut yli 20 %. Kun kaupunki on päättänyt lopettaa HITAS-tuotannon, maan hallitus on päättänyt lopettaa aso-asuntojen lainoituksen, kaupungin kaavailema uusi osaomistumsmalli ei ole toimiva eikä edes kohtuuhintainen eikä MAL-sopimukseen jatkossa enää kirjata tavoitteita eri asumismuotojakaumille ja ARA-tuotannolle, on varsin ilmeistä, että kohtuuhintainen asuntotuotanto Helsingissä romahtaa. Onkin arvioitu, että Helsingin oma asuntotuotanto olisi jatkossa enää vain puolet viime vuosien tasosta.

Vuonna 2023 asuntojen hinnat ovat laskeneet kaupungin kaikilla kalteusalueilla, mutta vastaavaa laskua ei toistaiseksi ole nähty asuntojen vuokrissa. Yleinen kustannusten ja korkokulujen nousu on aiheuttanut huomattavia vuokrien ja vastikkeiden korotuspaineita myös kaupungin omakustannusperusteisissa asuntoyhtiöissä. Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen kysyntää kasvattaa lisäksi Kansaneläkelaitoksen maksamien asumistukien pienentyminen.

Valtion ARA-rahoituksen väheneminen voi aiheuttaa kaupungille uusia rahoitustarpeita myös tuetussa asumisessa. ARA-rahoituksella tehtävien vuokra-asuntojen investointiavustusten poistaminen ja leikkaaminen varsinkin erityisryhmien vuokra-asuntojen osalta merkitsee sitä, että näiden asuntojen tuottaminen vähentyy jyrkästi. Mahdollisesti toteutettavissa hankkeissa vuokrataso nousee merkittävästi avustusten poistamisen ja leikkausten vuoksi. On hyvä, että AM-ohjelmassa kiinni-

tetään erityistä huomiota asumisneuvonnan merkitykseen kohtuuhintaisen asumisen järjestämisessä ja asunnottomuuden ehkäisyssä.

AM-ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet:

Kohtuuhintaisen asumisen edellytyksiä Helsingissä

On tärkeää, että Helsinki mahdollistaa kaikille asukkailleen heidän tarpeitaan ja tulotasoaan vastaavia asumisen ratkaisuja. On perusteltua, että kaupungin omaa kohtuuhintaisten ARA-vuokra-asuntojen tuotannon määrää kasvatetaan vastaavalla määrällä kuin muuta kohtuuhintaista asuntotuotantoa vähennetään. Näin kohtuuhintaisten asuntojen tarjonnan määrä voidaan yrittää säilyttää edes nykyisellä tasolla. Erityisryhmien tarpeet tulee huomioida kaavoituksessa ja tonttipolitiikassa, ja mahdollistaa erityisryhmien asuminen tavalla, jossa rakentamisen kustannukset eivät nouse kohtuuttomiksi tonttien vuoksi. ARAn erityisryhmien investointiavustusten pienentyminen yhdistettynä kalliiden rakennuskustannusten tontteihin voivat tehdä erityisryhmien asuntohankkeista vaikeita toteuttaa.

Erityisryhmien tarpeita vastaava asuminen

Opiskelija- ja nuorisoasuminen

Opiskelijoiden siirtäminen takaisin opintotuen asumislisän piiriin merkitsee asumisen tuen vähenemistä ja tuen rajaamista vain opintotukikauduksiin. Tämä lisää ARA:n tuella rahoitettujen opiskelija-asuntojen kysyntää. Samaan aikaan valtio kuitenkin leikkaa voimakkaasti opiskelija-asuntotuotannon investointiavustuksia, tuotannon määrä supistuu ja vuokrataso nousee merkittävästi uusissa asunnoissa. Tulevana AM-ohjelmakautena edullisten opiskelija- ja nuorisoasuntojen kysyntä voi asumistuen leikkausten seurauksena kasvaa ja kimppa-asuminen yleistyä. Kimppa-asuminen helpottaa opiskelijoiden taloutta, ja asunismuodolla voi olla positiivisia vaikutuksia opiskelijoiden sosiaalisiin suhteisiin.

Nuorisoasuntojen saatavuus on tärkeää syrjäytymisvaarassa olevien nuorten asumisen tukemiseksi. Kaupungilla tulee olla riittävä määrä asuntoja tarjottavaksi lastensuojelun jälkihuollon piirissä oleville nuorille.

Ikääntyvän väestön asuminen

Ikääntyvän väestön osuuden Helsingin väestöstä arvioidaan nousevan nykyisestä 18 %:sta 21 %:iin vuoteen 2050 mennessä. Tavoitteena on vähentää laitospaikkojen määrää ja lisätä kotona-asumista sekä rakentaa uusia seniorikeskuksia. Tavoitteen kanssa ristiriidassa on se, että

valtion erityisryhmille suunnattujen investointiavustusten leikkaaminen siirtää suunniteltujen seniorikeskusten rakentamisen kauas tulevaisuuteen.

Ikääntyneiden kaupunkilaisten määrän kasvu edellyttää monimuotoisten asumis- ja palvelukokonaisuuksien mahdollistamista. Seniorikeskusten rakentamisen prosessien sujuvuus on tärkeää, ja senioriasunto-kohteita tulisi keskittää seniorikeskusten läheisyyteen. Seniorikeskusten rakentamisen yhteydessä on turvattava riittävät esteettömän ja turvallisen ulkoilun mahdollisuudet asukkaille. Ikäihmisille kohdennettujen asumisvaihtoehtojen toteuttaminen kaikkiin hallinta- ja rahoitusmuotoihin on kannatettava toimenpide. Ohjelmassa tulisi vielä päivittää terminologia ja puhua yhdenmukaisesti ympärivuorokautisesta palveluasumisesta.

Kehitysvammaisten, vaikeavammaisten ja autismikirjon henkilöiden asuminen

Kehitysvammaisille ja vaikeavammaisille tarvitaan edelleen uusia ryhmäkoteja ja asuntoryhmiä. Tavallisiin kerrostaloihin rakennettavien asumisyksiköiden lisäksi tarvitaan erillisrakennuksia vaativaa tukea tarvitseville kehitysvammaisille ja autismin kirjon asiakkaille. Siirtyminen laitoshuollosta omiin koteihin pitäisi olla mahdollista myös kaikkein vaikeimmin vammaisille henkilöille, ja korvaavien asuntojen pitäisi täyttää ajanmukaiset laatukriteerit.

Asunnottomat

Helsingissä on jo vuosia tehty tuloksellista työtä pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi. Asunnottomuus on vähentynyt, ja sen poistamiseksi kokonaan Helsinkiin tarvittaisiin lisää Asunto ensin -yksiköitä. Vuoden 2023 lopussa näitä asuntoja jonotti yli 300 henkilöä. Lisäksi tarvitaan myös toimenpiteitä ja palveluja, jotka ehkäisevät asunnottomuutta.

Asumisneuvonta tulee kytkeä tiiviiksi osaksi pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisen ohjelmaa. Asumisen kalleus ja elinkustannusten nousu ovat viime vuosina lisänneet häätöjen määrää. Suurin osa häädöistä toteutuu vapaarahoitteisessa vuokra-asuntokannassa. Asunnottomuus-riskissä olevia helsinkiläisiä on voitu tutkitusti auttaa asumisneuvonnan palveluilla. Asumisneuvonnan tarve on kasvanut etenkin viime vuosina huomattavasti ja vuonna 2023 asiakaskontaktit lisääntyivät 47 prosenttia. Kaupunkikonsernin omaa vuokra-asuntokantaa on myös kohdennettava riittävän tehokkaasti asunnottomuustyön tueksi.

Toimenpiteet

AM-ohjelmassa esitetyt sosiaalisesti kestävästä asuntotuotannon toimenpiteet alkuun lisätään ”Kokonaisuutena on pelättävissä, että kohtuuhintaisen asuntotuotannon määrä romahtaa Helsingissä.”

Hallinta- ja rahoitusmuototavoite vuosittain vuosina 2024–2027 on seuraava:

AM-ohjelmassa esitetyt erityisryhmien asumisen toimenpiteet ovat kannatettavia. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta esittää toimenpiteisiin seuraavat huomiot:

Toimenpide 1. ”Turvataan erityisryhmien eli päihde- ja mielenterveyskuntoutujien, kehitysvammaisten ja vammaisten, lastensuojeluasiakkaiden, asumisessaan tukea tarvitsevien nuorten, hoivapalveluja tarvitsevien vanhusten, kuntapaikan saaneiden pakolaisten sekä pitkäaikaisasunnottomien asuminen tavalla, jossa asumiseen liittyvä hoiva tai asumisen tuki vastaa tarpeeseen. Varmistetaan erityisryhmien asumisen polut kevyempään tai tehostetumpaan tukiasumiseen palvelutarpeen muuttuessa.” Lisäksi on turvattava asumisen polku myös normaaliin asumiseen, kun asukkaan palvelutarve on poistunut.

Toimenpide 4. ”Jatketaan määrätietoisesti työtä asunnottomuuden vähentämiseksi”. On tärkeää, että asunnon saamisen jälkeen jatketaan asiakkaan tukemista esimerkiksi asumisneuvonnalla ja aikuissosiaalityöllä asumisen jatkumisen turvaamiseksi.

Toimenpide 5. ”Turvataan asumisneuvonta nykyisessä laajuudessaan”. ARA rahoittaa tällä hetkellä asumisneuvontaa määräaikaisten lainsäädännön (Laki asumisneuvonnan tuesta kunnille vuosina 2023–2027, 1036/2022) perusteella. Rahoituksen muutoksiin on syytä varautua.”

Kannattaja: jäsen Sinikka Vepsä

Vastaehdotus 2:

Jäsen Laura Korpinen: Teen vastaehdotuksen siten, että lausuntoa muokataan seuraavasti:

Varsinaisen lausunnon ensimmäinen kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti: ”Kuntalain mukaan kunnan tulee edistää asukkaitensa hyvinvointia ja järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Kuntalain velvoitteisiin nähden Helsingin asuntotuotantotavoite on liian suuri, jolloin palveluntarjonnalla on vaikeuksia pysyä kasvun mukana. Liian tiivis rakentaminen ja lähiluonnon hävittäminen slummiuttaa Helsingin. Slummiutunut kaupunki on epäviihtyisä, turvaton, sosiaalisia ongelmia ruokkiva ja saa maksukykyiset veronmaksajat harkitsemaan muuttamista muualle.”

Väliotsikko "Kohtuuhintaisen asumisen edellytyksiä Helsingissä" muutetaan "Erityisryhmien asumistarpeiden toteutuminen".

Lisäksi edellä mainitun väliotsikon ensimmäinen kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti: "On tärkeää, että Helsinki varmistaa erityisryhmien asumistarpeiden toteutumisen. Erityisryhmien tarpeet tulee huomioida kaavoituksessa ja tonttipolitiikassa, ja mahdollistaa erityisryhmien asuminen tavalla, jossa rakentamisen kustannukset eivät nouse kohtuuttomiksi tonttien vuoksi. ARAn erityisryhmien investointiavustusten pienentyminen yhdistettynä kalliiden rakennuskustannusten tontteihin voivat tehdä erityisryhmien asuntohankkeista vaikeita toteuttaa."

Lisätään varsinaisen lausunnon jälkeen uusi väliotsikko "Hiilineutraalisuustavoitteesta".

Lisätään Hiilineutraalisuustavoitteesta-otsikon alle kappale: "Ei ole Helsingin etujen mukaista pyrkiä olemaan yksittäisenä alueena hiilineutraali. Se ei palvele kaupungin hyvinvointi- eikä menestymistavoitetta. Suomen laajat metsä-, pelto- ja suoalueet jo kompensoivat Helsingin päästöt. Hiilineutraalisuustavoite tulee erityisen kyseenalaiseksi kun huomioidaan, että kansainvälisesti merkittävät tiedemiehet ovat kyseenalainaneet väitteet siitä, että hiilidioksidi olisi maapallon lämpötilamuutosten aiheuttaja. Hiilidioksidi on kasveille elintärkeä raaka-aine, ja sen keinotekoinen vähentäminen ilmasta voi johtaa arvaamattomiin ja vaarallisiin seurauksiin kasvien ja metsien kasvun osalta, pahimmillaan ruokapulaan."

Lisätään edellisen kappaleen jälkeen toinen kappale: "Kunta-Helsingin hiilineutraalisuusstrategiatavoitteen vuoksi sotepe-sektorin kilpailutuksissa annetaan laatupisteitä mm. ajoneuvon päästöominaisuuksien perusteella, vaikka esim. vammaisten kuljetuspalveluissa keskeisin laatuksiteeri lienee se, että kuljetettava on turvallisesti ja oikea-aikaisesti perillä. Hiilineutraalisuutta tavoiteltaessa hoidettavan toiminnon kannalta sivuseikat pääsevät määrittämään kilpailutuksia, ja tosiasiallinen palvelun laatu voi kärsiä."

Kannattaja: jäsen Mikko Paunio

Vastaehdotus 3:

Jäsen Samuel Adouchief: Lisätään kappaleeseen Asunnottomatväliotsikon alaiseen kappaleeseen yhteen lauseeseen tarkentavia määreitä seuraavasti:

Uusi:

"Asunnottomuus on vähentynyt, ja sen poistamiseksi kokonaan Helsinkiin tarvittaisiin lisää vahvan tuen palveluasumisen Asunto ensin -yksiköitä."

Vanha:

"Asunnottomuus on vähentynyt, ja sen poistamiseksi kokonaan Helsinkiin tarvittaisiin lisää Asunto ensin -yksiköitä."

Kannattaja: jäsen Sinikka Vepsä

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Samuel Adouchiefin vastaehdotuksen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Pentti Arajärvi)

EI-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Laura Korpinen)

Jaa-äännet: 7

Samuel Adouchief, Ahto Apajalahti, Pentti Arajärvi, Björn Månsson, Johanna Nuorteva, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Ei-äännet: 2

Laura Korpinen, Mikko Paunio

Tyhjä: 4

Matti Niiranen, Nea Nättinen, Jussi Sahlberg, Daniel Sazonov

Poissa: 0

Jäsen Pentti Arajärven vastaehdotus voitti jäsen Laura Korpisen vastaehdotuksen äänin 7 - 2 (4 tyhjää).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Pentti Arajärvi)

Jaa-äännet: 6

Laura Korpinen, Matti Niiranen, Nea Nättinen, Mikko Paunio, Jussi Sahlberg, Daniel Sazonov

Ei-äännet: 5

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Johanna Nuorteva, Oula Silvennoinen, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 2

Ahto Apajalahti, Björn Månsson

Poissa: 0

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 6 - 5 (2 tyhjää).

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta antoi hyväksytyin vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Carl Slätis, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 26307
carl.slatis(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 09.04.2024 § 47

HEL 2024-003498 T 10 00 00

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmassa (AM-ohjelmassa) määritellään Helsingin keskeiset asuntorakentamisen ja asuntopolitiikan tavoitteet ja toimenpiteet. AM-ohjelmassa korostetaan kaupunkien merkittävää asemaa asutoksymysten ratkaisussa, erityisesti kasvavien kaupunkien osalta. Siinä painotetaan kaupunkien kykyä tarjota asukkailleen tarpeitaan vastaavia asumisen ratkaisuja sekä miellyttäviä ja turvallisia asuinympäristöjä. Tämä on olennainen tekijä kaupunkien menestymisen kannalta ja korostaa asuntopolitiikan merkitystä kaupunkien elinvoiman ja kasvun näkökulmista.

AM-ohjelmassa tunnistetaan keskeisiä haasteita kaupunkien kasvulle ja mainitaan erityisesti kaupunkien avainalojen työntekijöiden rekrytointihaasteet niihin ammatteihin, joiden palkkatasolla ei ole varaa asua kaupungeissa tai niiden lähialueilla. Myös nuorten ja opiskelijoiden asumisen mahdollisuuksien turvaaminen on tärkeää, sillä Helsingin muuttovoitosta suurin osa tulee nuorten ikäluokasta. Lisäksi ohjelmassa nostetaan esiin, että asuinalueiden välisten erojen kasvu voi johtaa ihmisten muuttamiseen pois keskuskaupungeista ja luo eriytyneitä todellisuuksia kaupunkien sisällä.

Helsingin kaupunginosien positiivinen ja tarkoituksenmukainen kehittäminen on yksi kaupunkistrategian painopisteistä. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan näkökulmasta on tärkeää, että AM-ohjelmassa otetaan kantaa toimenpiteisiin, joiden avulla pyritään ehkäisemään ja lieventämään segregaatiota.

AM-ohjelma luo pohjan, jonka avulla eri alueille voidaan kehittää palveluja ja toimenpiteitä, jotka keskittyvät kaupunginosien tuloerojen, työllisyysasteen ja sosiaalisiin ongelmien tuomien vähentämiseen ja tasoitamiseen.

Tiivistyvässä kaupungissa on puistojen laadun lisäksi tärkeää huolehtia liikunnallisen elämäntavan mahdollistamisesta ulkoliikuntapaikkojen avulla. Kaavoituksessa on huomioitava riittävä VU-tonttien määrä. On varmistettava myös koulujen liikuntasalien suunnittelu asukkaita palvelemaan monipuoliseen käyttöön, eli liikuntasalit tulisi mitoittaa niin, että niitä voi hyödyntää täysipainoisesti eri sisäliikuntalajien harjoitustiloina.

Helsingin kulttuuriympäristöohjelmalla 2023–2028 vahvistetaan kulttuuriympäristöjen merkityksellisyyttä, korostetaan niiden vaalimisen ja hoidon tärkeyttä sekä kannustetaan kaupunkilaisia ja vierailijoita niiden käyttöön. Ohjelman lähtökohtana on monimuotoisen aineellisen ja aineettoman kulttuuriperinnön vaaliminen, kehittäminen ja hyödyntäminen Helsingin voimavarana. Osana asumisen ja maankäytön kokonaisuutta helsinkiläinen kulttuuriympäristö toimii voimavarana, jonka avulla voidaan tunnistaa ja vahvistaa paikallisia ominaispiirteitä sekä identiteettiä. Kaupunkielämän kohtaamispaikoissa kulttuuriympäristöt rakentuvat kerroksittain joka päivä ja juurruttavat uusiakin tulijoita paikkaan. Moninaiset kulttuuriympäristöt tarjoavat viihtyisiä, kiinnostavia paikkoja ja lisäävät ihmisten voimavaroja elää, toimia ja kohdata muita.

Helsingin kaupungin toimenpiteet segregaatien ehkäisemiseksi kohdistuvat sekä ennaltaehkäisyyn että eriytymisen vaikutusten lieventämiseen, ja ne pyrkivät edistämään kaikkien alueiden positiivista kehitystä. Kaupunkiuudistus on toimintamalli, joka tarjoaa mahdollisuuksia alueiden palveluiden kehittämiseksi ja elinvoimaisuuden lisäämiselle. Kaupunkiuudistuksen jatkaminen Malminkartano-Kannelmäessä, Malmilla, Mellunkylässä ja Meri-Rastilassa on tarkoituksenmukaista, sillä alueiden kokonaisvaltainen kehittäminen on hidasta. On tärkeää, että kaupunkiuudistusalueille kohdennettavia toimia voidaan hyödyntää myös muilla segregaatiohaasteita kohtaavilla alueilla Helsingissä.

Kaupunkiuudistusalueiden kehittämisessä tulee kiinnittää erityistä huomiota tasapuolisten julkisten palveluiden tarjoamiseen, kuten kirjastoihin, liikuntapaikkoihin, kulttuurikeskuksiin ja nuorisotiloihin. Näillä palveluilla on merkittävä rooli alueiden elävöittämisessä ja sosiaalisten ongelmien ehkäisemisessä. Kirjastot toimivat kohtaamispaikkoina ja oppimisympäristöinä, jotka edistävät yhteisöllisyyttä ja tiedon saavuutta eri väestöryhmille. Liikuntapaikat puolestaan tarjoavat mahdollisuuksia terveelliseen elämäntapaan ja sosiaalisiin kontakteihin. Taiteen prosenttiperaatteen hyödyntäminen myös kaupunkiuudistusalueilla

edistää kaupunginosien alueellista tasa-arvoa ja kulttuurista yhdenvertaisuutta julkisen taiteen avulla.

Nuorisotyöllä on erityinen rooli alueiden sosiaalisen ilmapiirin parantamisessa ja syrjäytymisen ehkäisemisessä. Nuorisotilojen tarjoaminen ja nuorisotyön resurssien lisääminen voivat tukea nuorten kasvua ja kehitystä sekä tarjota vaihtoehtoisia harrastusmahdollisuuksia. Tämä puolestaan voi vähentää nuorten riskikäyttäytymistä ja lisätä heidän osallisuuttaan yhteiskunnassa.

Lisäksi on tärkeää seurata toimenpiteiden vaikuttavuutta ja tarvittaessa tehdä muutoksia niiden tehokkuuden parantamiseksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta katsoo, että kaupunkiuudistuksen kärkihankkeet, kuten Kontula-talo, Malmin uimahallin laajennus, Malminkartanon sydän ja Meri-Rastilan monitoimitalo vahvistavat toimialan palveluverkkoa ja lisäävät kaupunkiuudistusalueiden vetovoimaisuutta.

Yhteenvedona voidaan todeta, että asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma sekä siihen sisältyvä kaupunkiuudistuksen toimintamalli tarjoavat hyvän perustan segregaaation ehkäisemiselle ja alueiden yleiselle kehittämiselle myös kaupungin elinvoiman sekä veto- ja pitovoiman näkökulmista. Näiden toimenpiteiden avulla pyritään luomaan tasapuolisempia ja elinvoimaisempia kaupunginosia, joissa asukkaat voivat hyvin ja tuntevat kuuluvansa osaksi yhteisöä.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Juha Ahonen

Lisätiedot

Elina Eskelä, suunnittelupäällikkö, puhelin: 09 310 36083
elina.eskela(a)hel.fi

5

V 28.8.2024, Helsingin kaupungin ympäristöraportti 2023

HEL 2024-008342 T 11 00 01

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto merkitsee tiedoksi Helsingin kaupungin ympäristöraportin vuodelta 2023.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuuston hyväksymät kaupunkistrategia ja ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 sekä kaupunginhallituksen hyväksymät talousarvion laatimisohteet ohjaavat Helsingin kaupungin ympäristöasioiden hallintaa. Kaupungilla on lisäksi useita ympäristönsuojelun osa-alueohjelmia, joilla osaltaan toteutetaan kaupungin ympäristöjohtamista. Toimialojen, virastojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen ympäristötyö tukee kaupungin ympäristöjohtamista

Helsingin kaupungin ympäristöraportti on kaupunkikonsernin yhteinen asiakirja, jossa kuvataan kaupungin ympäristötavoitteiden edistymistä ja toiminnan ympäristövaikutuksia sekä kaupungin ympäristöpolitiikan toteutumista.

Ympäristöraportissa seurataan myös keskeisten ympäristönsuojelun osa-alueohjelmien, kuten Hiilineutraali Helsinki - päästövähennysohjelman, Ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjausten ja Kierto- ja jakamistalouden toimenpideohjelman edistymistä. Toimialojen, virastojen ja liikelaitosten raportointi- ja ympäristötilinpitotiedot julkaistaan avoimena datana ja koko raportti julkaistaan osoitteessa julkaisut.hel.fi. Ympäristöpalveluiden kokoamaan ja toimittamaan raporttiin ovat tuottaneet tietoja kaupungin toimialat, virastot, liikelaitokset ja tytäryhteisöt.

Keskeisiä poimintoja ympäristöraportista

Helsingin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Suoria päästöjä (Scope 1 ja 2) vähennetään vähintään 80 prosenttia vuoden 1990 tasoon verrattuna ja loput 20 prosenttia voidaan kompensoida kaupungin rajojen ulkopuolella. Lisäksi kaupunki on asettanut tavoitteekseen saavuttaa hiilinollan vuoteen 2040 mennessä ja hiilinegatiivisuuden tämän jälkeen. Hiilineutraali Helsinki -ohjelman toteutus etenee hyvin ja toimenpiteet keskittyvät kaupunkistrategian mukaisesti lämmitykseen, liikenteeseen ja rakentamiseen. Vuonna 2023 Helsingin

kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt vähenivät edellisvuodesta 25,4 prosenttia Lasku johtuu pääosin siitä, että Hanasaaren kivihiilivoimalan sulkeuduttua keväällä 2023 kaukolämmön tuotannossa siirryttiin vähäpäästöisempiin polttoaineisiin ja lämpöpumppujen käyttöön.

Ilmastonmuutokseen sopeutumistyötä jatkettiin. Ilmastoyksikkö priorisoi varautumisen rankkasateisiin ja helteisiin. Vuonna 2023 käynnistyi rankkasateisiin varautumisen suunnittelu kantakaupungin osalta ja kaupungin tulvaryhmä aloitti toimintansa. Kaupungin työ lisääntyviin helteisiin varautumiseksi on toistaiseksi ollut pistemäistä, mutta hellevarautumisen suunnittelu on aloitettu esiselvityksellä. Helteisiin varautuminen vaatii toimialojen välistä yhteistyötä.

Kaupunki jatkoi luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Helsinkiin perustettiin viisi luonnonsuojelualuetta vuonna 2023: Veräjämäen metsä, Oulunkylän jalopuumetsä, Hallainvuori, Kivikon linnoituskalliot ja Uus-sillanpuiston niityt. Luonnonsuojelualueiden osuus Helsingin maapinta-alasta kasvoi 0,4 prosenttiyksikköä 4,0 prosentista 4,4 prosenttiin verrattuna vuoteen 2022. Kaupunki aloitti neljännen luonnonsuojeluohjelman valmistelun vuosille 2025–2034. Euroopan komissiolle raportoitiin Green City Accord -verkoston mukaisia luonnon seurantatietoja. Helsingissä puustoista pinta-alaa on noin 42 prosenttia ja metsiä noin 35 prosenttia. Puuston ja metsien kokonaismäärä kaupungissa ei ole oleellisesti muuttunut Helsingissä viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Helsingin merialueen tilassa ja pienvesien laadussa ei tapahtunut suuria muutoksia. Rannikkovesien ekologinen tila vaihtelee Helsingin merialueella välttävästä tyydyttävään. Ekologiseen tilaan vaikuttaa erityisesti rehevöityminen. Vuoden 2023 aikana havaittiin meriveden olevan toistuvasti poikkeuksellisen sameaa useilla havaintopaikoilla, mutta tilanne tasoittui vuoden loppua kohden. Uutta Itämeritoimenpideohjelmaa vuosille 2024–2028 valmisteltiin osallistamalla kaupungin ja liikelaitosten henkilöstöä.

Helsingin kaupungin hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisessa energiantuotanto ja -käyttö ovat erittäin merkittävässä roolissa. Helsingin kaupunkialueen CO₂-päästöistä 52 prosenttia aiheutuu kaukolämmön kulutuksesta ja 13 prosenttia kiinteistöjen sähkönkulutuksesta.

Kaupunkikonsernin CO₂ -päästöt ovat 13 prosenttia koko kaupunkialueen päästöistä ja tästä osuudesta noin 93 prosenttia aiheutuu rakennusten energiankulutuksesta. Kaupunkikonsernin kokonaisenergiankulutus väheni kaksi prosenttia vuodesta 2022 samalla kun CO₂-päästöt pysyivät ennallaan. Kokonaisenergiankulutuksen vähentymisestä huolimatta kaupunkikonsernin CO₂-päästöissä ei nähdä vastaavaa kehitystä johtuen siitä, että Helen Oy:ltä ostetun sähkön perustuotteen pääs-

tökerroin tuplaantui viime vuoden päästölaskennassa käytettyyn ker-toimeen nähden. Tähän on syynä uusi sähkön alkuperälaki, jonka mu-kaan myös sertifioitu ja erillismyyty ydinsähkö luokitellaan päästöttö-mäksi.

Vaatimustaso rakentamisen energiatehokkuuden suhteen pysyi vuonna 2023 entisellään eli kaupungin omat uudis- ja perusparannushankkeet tuli suunnitella ja toteuttaa kansallista määräystasoa energiatehok-kaampina. Helsinki asetti ensimmäisenä kaupunkina Suomessa raja-arvon uusien asuinkerrostalojen elinkaaren hiilijalanjäljelle.

Uusi pikaraitiovaunu Raide-Jokeri aloitti liikennöinnin Itäkeskuksen ja Espoon Keilaniemen välillä. 25 kilometrin mittainen rata toi raitiovaunut kokonaan uusille alueille ja tarjoaa vaihtoyhteyksiä niin metroon kuin lähijuniinkin. Myös Kruunusillat-raitiotien sekä Kalasataman ja Pasilan välisen raitiotien rakentaminen etenivät suunnitellusti. Helsingin pyörä-verkko laajeni muun muassa Itäbaanan ja Pasilanbaanan osalta.

Joukkoliikenteen matkustajamäärät nousivat vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022, mutta eivät vielä palautuneet koronaa edeltävälle tasol-le. Matkustajamäärät nousivat Helsingin seudun liikenteen (HSL) alu-eella metrossa 13 prosenttia, busseissa 18 prosenttia, raitiovaunuissa kuusi prosenttia ja lähijunissa seitsemän prosenttia verrattuna vuoteen 2022. HSL otti käyttöön noin 100 uutta sähköbussia niiden kokonais-määrän kasvaessa 428 kappaleeseen. HSL:n tavoite, jossa vuoteen 2025 mennessä vähintään 30 prosenttia bussiliikenteen kalustosta kul-kee sähköllä, saavutettiin etuajassa. Vuonna 2023 sähköautojen määrä kasvoi taas merkittävästi verrattuna edellisvuoteen. Ladattavien autojen osuus kaikista liikennekäytössä olevista autoista oli noin 16,7 prosent-tia, kun se vuonna 2022 oli 11,4 prosenttia. Vuonna 2020 vastaava lu-ku oli 3,4 prosenttia. Sähköautojen latausverkosto laajeni Helsingissä. Vuoden 2023 lopussa yleisillä alueilla oli noin 245 sähköautojen la-tauspistettä, joista vuoden 2023 aikana toteutettiin noin 140 kappaletta yli 50 eri sijaintiin.

Merkittävin melulähde Helsingissä on edelleen tieliikenne. Helsinkiläi-sistä noin 39 prosenttia asuu alueilla, joilla tieliikenteen päiväajan kes-kiäänitaso ylittää 55 dB. Autoliikenteen melupäästöön pyrittiin vaikut-tamaan muun muassa edistämällä kitkarenkaiden käyttöä ja lisäämällä ajonopeuden kameravalvontaa. Kitkarenkaiden osuus talvirenkaista on kääntynyt viime vuosina nousuun.

Ydinkeskustan kesäkatukokeilua jatkettiin vuonna 2023. Kesällä kokeil-tiin myös ääniympäristöä parantavia meluseinäkkeitä kahdessa kanta-kaupungin kohteessa. Raitiotieliikenteestä aiheutuvaa melua vähennet-tiin muun muassa asentamalla raitiolinjoille uusia syväuraisia vaihteita sekä hiomalla ja voitelemalla raiteita.

Helsingin ilmanlaatu on parantunut viimeisten vuosikymmenien aikana ja on kansainvälisesti vertaillen melko hyvä. Katupöly, liikenteen pakokaasut sekä puun pienpolton päästöt aiheuttavat kuitenkin yhä haittaa ihmisten terveydelle ja ympäristön viihtyisyydelle. Maailman terveysjärjestö WHO:n vuonna 2021 julkaisemat terveysperusteiset ohjearvot ylittivät laajasti. Liikenteen pakokaasuperäiset päästöt ovat pitkällä aikavälillä laskeneet selvästi ajoneuvotekniikan edistymisen sekä ajoneuvojen sähköistymisen ansiosta. Helsingin typpidioksidipitoisuudet olivat edellisvuotta hieman matalampia. Pitoisuudet ovat jo pitkään olleet laskusuunnassa. Katupölyn eli hengitettävien hiukkasten raja-arvot eivät ole ylittyneet Helsingissä viime vuosina, mutta ylitysriski on edelleen paikoin olemassa. Vuonna 2023 korkeita ilman hiukkaspitoisuuksia mitattiin jo tammikuun lopulla, ja maaliskuussa katujen pölyäminen oli suurinta. Myös loppusyksyllä nastarenkaiden käytön yleistyttyä esiintyi hyvin pölyisiä päiviä. Vuonna 2023 valmisteltiin ilmansuojelun ja meluntorjunnan yhdistävää suunnitelmaa vuosille 2024–2029. Uusi suunnitelma valmistui kesällä 2024. Siihen kirjataan noin 40 ilmanlaatu- ja ääniympäristöä parantavaa toimenpidettä.

Vastuullisten hankintojen kehittämisessä keskityttiin ilmastopäästöjen pienentämiseen, haitallisten aineiden vähentämiseen ja vastuullisuuden huomioimiseen hankintaprosessissa. Vuonna 2023 kaupungin merkittävien toimialojen ja liikelaitosten kynnysarvon ylittäneissä hankinnoissa käytettiin ympäristökriteerejä keskimäärin 70 prosentissa kappalemääräisesti tarkasteltuna ja 76 prosentissa euromääräisesti tarkasteltuna. Määrät ovat nousseet selvästi aikaisempien vuosien tasosta. Eniten käytettiin ajoneuvojen ja työkoneiden ympäristövaikutuksia vähentäviä kriteereitä ja haitallisia aineita vähentäviä kriteereitä. Myös kierrätettävyyttä, materiaalitehokkuutta ja kiertotaloutta edistävät kriteerit sekä ympäristöasioiden hallintajärjestelmän kriteerit korostuivat.

Helsingin kierto- ja jakamistalouden tiekartta päivitettiin toimenpideohjelmaksi. Ohjelman painopistealueet ovat rakentaminen, hankinnat sekä ympäristötietoisuus ja kestävä kuluttaminen. Jokaiselle painopistealueelle on määritetty vuoteen 2035 ulottuvat kiertotaloustavoitteet ja toimenpiteet, joiden etenemistä seurataan julkisessa Kiertotalousvahtipalvelussa. Yleisten alueiden rakentamisessa hyödynnettiin vuonna 2023 yhteensä 790 000 tonnia kaivumassoja ja kiviaineksia. Rakennushankkeissa muodostunutta louhetta hyödynnettiin meritäytöissä 730 000 tonnia, kaivumaita 20 000 tonnia. Hyötykäytön ansiosta säästyi noin 5,7 miljoonaa euroa ja 0,6 miljoonaa litraa polttoainetta, minkä lisäksi vältettiin 1 999 tonnia CO₂-päästöjä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla jatkettiin kestävä kehityksen opinpolun tukemista. Vuonna 2023 Kettu-mallia kehitettiin perusope-

tukseen soveltuvaksi. Vuonna 2023 Stadin ammatti- ja aikuisopiston opiskelijat suorittivat ennätysmäärän valinnaisia kestävän kehityksen opintoja. Helsingin työväenopisto tarjosi laajasti kursseja ja luentoja, joissa kannustettiin kaupunkilaisia ilmastonmuutoksen torjumiseen. Kaupungin ympäristöpalvelut jatkoi liikenteen ympäristökasvatustyötä Ilmari- ja Kulkuri-toiminnan kautta.

Helsingin kaupungin tavoitteena on, että ympäristöasioiden hallinnan jatkuva parantaminen on luonteva osa kaikkea johtamista. Ekokompassi-ympäristöjärjestelmän sertifikaatti myönnettiin vuonna 2023 ensimmäistä kertaa kaupunginkanslialle ja Stadin ammatti- ja aikuisopiston nuorten työpaja Villa Ullakselle. Ensimmäisen Green Office -sertifikaatin sai kaupungin tytäryhteisöistä Helsinki Partners Oy. Helsingin kaupungin emo-organisaatiossa toimi vuoden 2023 lopussa 866 ekotukihenkilöä. Helsingin kaupungin koordinoimassa ekotukitoiminnan valtakunnallisessa verkostossa oli vuoden 2023 lopussa mukana 38 kuntaa, kuntayhtymää ja muuta organisaatiota.

Helsingin kaupungin ympäristökulut, poistot mukaan lukien, olivat yhteensä 96,4 miljoonaa euroa (1,8 prosenttia kaupungin kaikista toimintakuluista). Ympäristökulut nousivat 21,3 prosenttia vuodesta 2022. Suurimmat kuluerät aiheutuivat alueiden puhtaanapidosta ja jätehuollosta (23,5 %) sekä ilmasto- ja ympäristöystävällisen liikkumisen edistämisestä (23 %). Ympäristöinvestoinnit olivat yhteensä 107,6 miljoonaa euroa (12,6 prosenttia kaupungin kaikista käyttöomaisuusinvestoinneista). Vuonna 2023 kaupungin ympäristöinvestoinnit kasvoivat 3,5 prosenttia edellisvuodesta. Suurimmat investoinnit liittyivät ilmasto- ja ympäristöystävälliseen liikkumiseen (74,7 %) sekä pilaantuneiden maiden kunnostuksiin (10,4 %). Ympäristötuotot olivat 3,5 miljoonaa euroa (0,3 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista). Ympäristötuotot laskivat edeltävästä vuodesta 10,2 prosenttia. Merkittävimmät tuotot tulivat ajoneuvojen siirtomaksuista katujen puhdistukseen liittyen (45,3 %) ja kiertotaloudesta (20,9 %).

Ympäristöraportti kokoaa yhteen kaupunkikonsernin ympäristön ja luonnon suojelun eteen tehdyn työn tulokset vuodelta 2023. Helsinki on lisäksi sitoutunut globaalien kestävän kehityksen Agenda 2030 -tavoitteiden edistämiseen. Kaupunki luovutti kolmannen kestävän kehityksen raporttinsa YK:lle heinäkuussa 2023.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

17.06.2024

Asia/5

Liitteet

1 Ympäristöraportti 2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta
Kaupunkiympäristölautakunta
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta

17.06.2024

Asia/6

6

V 28.8.2024, Melkinlaiturin peruskoulun ja päiväkodin uudisrakennuksen hankesuunnitelma

HEL 2024-003973 T 10 06 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Melkinlaiturin peruskoulun ja päiväkodin 20.3.2024 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen laajuus on noin 8 183 brm² ja rakennuskustannusten enimmäishinta on arvonlisäverottomana 38 980 000 euroa helmikuun 2024 kustannustasossa.

Esittelijän perustelut

Hankkeen tarpeellisuus

Väestöennustekaudella 2021–2036 suomenkielisten perusopetusikäisten määrä kasvaa Jätkäsaaren peruskoulun ja Ruoholahden ala-asteen koulun oppilaaksiottoalueilla. Oppilasmäärän arvioidaan olevan korkeimmillaan vuonna 2031.

Kasvatus- ja koulutuspalvelujen tarvetta ja paikkojen riittävyyttä seurataan säännöllisesti alue- ja kaupunkitasolla. Palveluverkon suunnittelussa on otettu huomioon rakenteilla ja olemassa oleva tilakapasiteetti. Toimipisteen laajuudessa on huomioitu koko palvelualueen pitkän tähtäimen kehitys: väestöennuste, asuin- ja liikerakentaminen ja liikennejärjestelyt.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 24.10.2023 § 242 hyväksynyt hankkeen tarveselvityksen.

Jätkäsaaren alueella tarvitaan väliaikaisia lisätiloja 170 esi- ja perusopetusikäisille lapselle Melkinlaiturin koulu- ja päiväkotihankkeen valmistumiseen saakka eli arviolta 8/2024 ja 7/2027 välisenä aikana. Väliaikaiset lisätilat toteutetaan erillisenä hankkeena, josta kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto on päättänyt 25.1.2024 § 8. Päätös lisätiloista on oheismateriaalissa.

Hankesuunnitelma

Hankkeessa rakennetaan Jätkäsaareen uudet tilat Melkinlaiturin peruskoululle sekä uudelle päiväkodille varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen käyttöön. Sekä koulu että päiväkotitoivat ovat uusia perustettavia yksiköitä.

Toiminnan alkaessa tiloja tarvitaan noin 550 yhtenäisen peruskoulun oppilaalle ja 250 varhaiskasvatusikäiselle. Ennustejakson lopulla tarvitaan tilat noin 660 yhtenäisen peruskoulun oppilaalle ja 140 varhaiskasvatusikäiselle. Uudet tilat suunnitellaan mitoitukseltaan ja tilaominaisuuksiltaan muunneltaviksi ja muuntojoustaviksi siten, että ne soveltuvat niin varhaiskasvatukselle kuin perusopetuksellekin oppijoiden ikärakenteen ja tarpeen muuttuessa väestöennustekaudella.

Hankkeessa toteutetaan varhaiskasvatukselle ja perusopetukselle pedagogisesti monipuoliset ja tarkoituksenmukaisesti mitoitettut tilat, jotka edistävät toimintaa ja takaavat oppijoille hyvän ympäristön oppia ja kasvaa. Uudisrakennukseen toteutettavien tilojen tulee luoda hyvät edellytykset koulun ja päiväkodin toiminnalle ja vastata Jätkäsaaren alueen palvelutarpeisiin.

Tilat suunnitellaan kaupunkitasoisten mitoitusperiaatteiden ja suunniteluohjeiden mukaan ja ne mahdollistavat varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmien tavoitteiden toteuttamisen. Tilojen laatu- ja toiminnallisten tavoitteiden osalla on noudatettu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asettamia tavoitteita, jotka on ilmaistu mm. toimialan antaman tilaohjelman, tilavaatimuskorttien ja kirjallisten toiminnallisten vaatimusten muodossa.

Tilasuunnittelun laatuvaatimuksena on tilojen monikäyttöisyys. Suunnittelussa otetaan huomioon elinkaareen liittyvä muunneltavuuden vaatimus. Rakennejärjestelmillä, taloteknisillä asennuksilla ja tilasuunnittelulla pyritään mahdollistamaan huonetilojen myöhempi uudelleenjärjestäminen toiminnan mahdollisesti muuttuessa.

Hankkeen liikuntatilojen laajuuden määrittelyssä on otettu huomioon suunnitelmat Jätkäsaaren Bunkkerin kiinteistölle (91-20-811-5) rakennettavista liikuntatiloista. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan mukaan koulun ja päiväkodin uudisrakennukseen ohjelmoitu 350 k-m² liikuntasali riittää kattamaan tarvittavan palvelutarpeen aina vuoteen 2030 asti. Tämän jälkeen tarvittavat liikunnan opetuksen lisätilat sekä muut alueen palvelutarpeeseen vastaavat liikuntatilat on tarkoitus järjestää Bunkkerin kiinteistölle suunniteltaviin liikuntatiloihin.

Osa rakennuksen yhteisistä tiloista on asukkaiden ja muiden toimijoiden varattavissa ja käytettävissä iltaisin ja viikonloppuisin toiminta-aikojen ulkopuolella. Tämä otetaan huomioon kulkureittien ja kulunvalvonnan suunnittelussa.

Piha-alueiden suunnittelussa huomioidaan toiminnan tarpeet eri sääolosuhteissa ja varmistetaan toimivat yhteydet lähialueen puistoihin ja liikuntapaikoille. Piha-alueet ja lähialueen puistot tarjoavat sekä päiväkodin että koulun käyttäjille ja alueen asukkaille monipuoliset leikki- ja

liikuntaolosuhteet. Koulun pihan toiminnallinen pinta-ala on 2 278 m² ja pinta-ala oppilasta kohden on 4,14 m². Päiväkodin pihan toiminnallinen pinta-ala on 1 717m² ja pinta-ala lasta kohden on 7,00 m².

Hankkeen suunnittelua ja toteutusta ohjaavat kaupungin palvelurakennushankkeille asetetut ekologisesti kestävästä rakentamisesta tavoitteet, joilla pyritään pitkäikäiseen, vähähiiliseen, materiaalitehokkaaseen sekä energiatehokkaaseen ja uusiutuvia energialähteitä hyödyntävään rakentamiseen. Kaupunkiympäristön toimiala on asettanut hankkeelle teknisiä vaatimuksia ja tavoitteita mm. RTS-ympäristöluokituksen, energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian, hiilijalanjäljen sekä kiertotalouden ja päästöttömän työmaan osalta. Tavoitteena on, että rakennus ja rakennuspaikka suunnitellaan ja toteutetaan siten, että niiden elinkaaren aikainen hiilijalanjälki on mahdollisimman alhainen.

Hankkeesta on laadittu 20.3.2024 päivätty hankesuunnitelma kaupunkiympäristön toimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan yhteistyönä. Hankesuunnittelun yhteydessä on kuultu rakennusvalvonnan, asemakaavoituksen, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelun, liikenne- ja katusuunnittelun ja maa- ja kallioperäyksikön asiantuntijoita sekä kaupunginkanslian edustajia. Saatua palaute ja hankkeesta saadut lausunnot ovat vaikuttaneet suunnitelmien laadintaan.

Hankesuunnitelma on liitteenä 1.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstön osallistaminen

Varhaiskasvatus-, perusopetus- ja kehittämisspalveluiden edustajat ovat osallistuneet hankkeen valmisteluun tuoden tilasuunnitteluun pedagogisen ja toiminnallisen näkökulman. Henkilökuntaa osallistetaan yleis- ja toteutussuunnitteluvaiheessa suunnitelmien jatkokehittämiseen käyttäjätyöpajojen kautta.

Elinkaarimalli

Rakennus tulee kaupungin omistukseen. Kaupunki vastaa rakentamisen rahoituksesta ja maksaa palveluntuottajalle palvelumaksua. Palveluntuottaja vastaa kohteen suunnittelun, rakentamisen ja 20 vuoden ylläpitopalvelujen toteuttamisesta sekä kohteen luovutuskuntovaatimusten täyttymisestä.

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto on 18.4.2024 § 45 esittäessään hankesuunnitelman hyväksymistä kaupunginhallitukselle päättänyt valita elinkaarihankkeen toteuttajaksi eli palveluntuottajaksi YIT Business Premises Oy:n, jonka tarjous oli tarjouspyynnössä määriteltyjen kriteerien perusteella hintalaatusuhteeltaan paras. Palveluntuottajan hankinta toteutettiin kilpailu-

lisellä neuvottelumenettelyllä. Elinkaarihankkeen sopimukset (puite-, palvelu- ja urakkasopimus) tehdään kaupunkiympäristön toimialalla hankepäätöksen jälkeen.

Rakennuspaikka

Peruskoulu ja päiväkoti rakennetaan rakenteilla olevalle Länsisataman Jätkäsaaren alueelle Tulimaankadun ja Samoankujan läheisyyteen. Voimassa olevassa asemakaavassa (nro 12500, lainvoima 12.3.2019) kortteli 20085 on yleisten rakennusten korttelialuetta (Y).

Hankkeen laajuus

Hankkeen laajuus on 8 183 brm², 7 085 htm².

Rakentamiskustannukset ja rahoitus

Hankkeen rakentamiskustannukset ovat arvonlisäverottomana yhteensä 38 980 000 euroa helmikuun 2024 kustannustasossa, sisältäen tiilajan kustannukset, rakennusurakan, taidehankinnan ja hankevaraukset.

Rakennustyön urakkahinta on sidottu indeksiin siten, että urakkahintaa indeksoidaan toteutuneella rakennuskustannusindeksiin (2021=100) panosnimikkeiden muutoksella tarjoushetkellä viimeksi julkaistuun indeksiin.

Talousarvion 2024 liitteenä olevassa talonrakennushankkeiden rakentamisohjelmassa vuosille 2024-2033 on varattu hankkeelle 34,4 milj. euroa siten, että hankkeen toteutus on vuosina 2025–2027. Toteutuksen edellyttämä rahoitustarve otetaan huomioon uudessa rakentamisohjelmassa.

Ylläpitokustannukset

Rakennuksen ylläpidosta vastaa elinkaarihankkeen palveluntuottaja 20 vuoden palvelujakson ajan. Ylläpito sisältää kohdevastaavan toimen, kiinteistönhoidon, ulkoalueiden hoidon, lämmityksen sekä siivouksen. Palveluntuottaja on lisäksi velvollinen suorittamaan kunnossapito-ohjelman mukaiset kunnossapito-, vuosikorjaus- ja ylläpitokorjaustyöt sekä huoltotoimenpiteet. Palveluntuottajalle maksettava ylläpidon kustannus katetaan käyttäjältä perittävällä ylläpitovuokralla.

Lisäksi sopimukseen sisältyvät PTS-investointisuunnitelmassa sovitut PTS-investoinnit ja muut tarvittavat korjaus- ja uusimistoimenpiteet, joilla sopimuksen mukainen käytettävyys ja kohteen luovutuskunto saavutetaan. Palveluntuottajalle maksetut PTS-investoinnit katetaan käyttäjältä perittävällä pääomavuokralla.

Tilakustannus kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle

Hankkeen sisäinen kokonaisvuokra on 35,99 euroa/htm² kuukaudessa eli noin 3 059 711 euroa vuodessa. Neliövuokran perusteena on huoneistoala 7 085 htm².

Sisäinen kuukausivuokra muodostuu investointivastikkeesta 12,52 euroa/htm², tuottovaatimuksesta 11,46 euroa/htm², maanvuokrasta 0,82 euroa/htm², ylläpitovuokrasta 8,67 euroa/htm², yleiskustannuksesta 0,67 euroa/htm² ja elinkaarikohteiden keskimääräisestä kunnossapidon lisävuokrasta 1,85 euroa/htm².

Lopullinen vuokra lasketaan hankkeen toteutuneiden kustannusten mukaan hankkeen valmistuttua.

Hankkeen toteutus ja aikataulu

Kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet - palvelukokonaisuuden tilat-palvelu siirtää hankkeen toteutus- ja ylläpitovastuut valittavalle elinkaarihankkeen palveluntuottajalle, mutta huolehtii ja valvoo toteutuksen ja ylläpidon onnistumista.

Hankkeen alustavan aikataulun mukaan rakennustöiden on tarkoitus valmistua siten, että tilat ovat käyttöönottavissa 5/2027 siten, että toiminta tiloissa voi alkaa 8/2027.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto ja lapsivaikutusten arviointi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 23.4.2024 § 89 antanut hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon ja todennut, että hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Lausunto on kokonaisuudessaan päätöshistoriassa.

Tilojen ja pihan toteutuksella varmistetaan lapsille turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö. Liikenteen suunnittelulla varmistetaan lasten turvalliset kevyen liikenteen yhteydet rakennukseen ja sen lähialueille. Suunnittelussa on otettu huomioon lasten turvallinen siirtyminen lähialueen virkistys-, liikunta- ja kulttuuripalveluihin.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää hankesuunnitelmista, joiden kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

17.06.2024

Asia/6

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankesuunnitelma Melkinlaituri 20.3.2024
- 2 Havainnekuvat ja pihasuunnitelma

Oheismateriaali

- 1 Hankesuunnitelman liite 1-3 Melkinlaituri
- 2 Hankesuunnitelma liite 4 Toiminnalliset vaatimukset
- 3 Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston päätös lisätiloista 25.1.2024
- 4 Havainnekuva ja pohjapiirustukset

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 23.04.2024 § 89

HEL 2024-003973 T 10 06 00

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

A. antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 20.3.2024 päivätystä Jätkäsaareen Melkinlaiturin alueelle toteutettavan peruskoulun ja päiväkodin hankesuunnitelmasta (liite 1).

B. päätti perustaa päiväkodin sillä ehdolla, että kaupunginvaltuusto hyväksyy hankesuunnitelman

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt hankkeen tarveselvityksen 24.10.2023. Hankesuunnitelma on tarveselvityksen mukainen.

Lautakunta edellyttää erityistä huomiota ja tarkkuuta kiinnitettävien tilojen valmistumiseen sovituissa aikatauluissa, mikä on edellytys lakisääteisten palvelujen toteuttamiselle.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu hankesuunnitelmasta seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Tilojen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota äänieristykseen, äänenvaimennukseen ja valaistukseen. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivottaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa hankkeen kustannusseuranan ja laadunvalvonnan tärkeyttä koko prosessin aikana. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin.

Lisäksi tulee varmistua liikuntatilojen alueellisesta riittävydestä sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tarvekuvauksissa ja -päätöksissä esitetyissä laajuuksissa ja aikatauluissa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tommi Kantanen, projektiarkkitehti, puhelin: 09 31021663
tommi.kantanen(a)hel.fi
Sari Utriainen, varhaiskasvatuksen aluepäällikkö, puhelin: 09 31044655
sari.utriainen(a)hel.fi
Hanna Väliatalo, perusopetuksen aluepäällikkö, puhelin: 09 31083012
hanna.valitalo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 18.04.2024
§ 45

HEL 2024-003973 T 10 06 00

Esitys

A

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle Jätkäsaareen Melkinlaiturin peruskoulun ja päiväkodin elinkaarihankkeena toteutettavan uudisrakennuksen 20.3.2024 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen laajuus on noin 8183 brm² ja enimmäishinta arvonlisäverottomana 38 980 000 euroa helmikuun 2024 kustannustasossa ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

B

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päätti valita elinkaarihankkeen toteuttajaksi eli palveluntuottajaksi YIT Business Premises Oy:n, jonka tarjous on tarjouspyynnössä määritelyjen kriteerien perusteella hinta-laatusuhteeltaan paras. Jaosto päätti, että kullekin tarjousvertailussa hyväksytyn tarjouksen jättäneelle tarjoajalle maksetaan tarjouskilpailun ehtojen mukainen 105 000 (Alv 0 %) euron suuruinen tarjouspalkkio. Tarjouspalkkiota ei makseta voittaneen tarjouksen jättäneelle. Lisäksi jaosto päätti hyväksyä elinkaarisopimusten hinnan eli palveluntuottajalle maksettavat sopimusperusteiset maksut seuraavasti:

- Hankkeen rakennusurakan kokonaishinta on 32 625 000 euroa helmikuun 2024 hintatasossa.
- Palvelujakson (20 vuotta) aikaisten kiinteistöpalveluiden vuosihinta (isännöintipalvelut, kiinteistönhoitopalvelut, ulkoalueiden ylläpito sekä siivouspalvelut): yhteensä 9 799 507 euroa helmikuun 2024 hintatasossa.
- PTS-suunnitelman mukaisten toimenpiteiden laskennallinen kattohinta palvelujaksolla (20 vuotta): 1 312 413 euroa helmikuun 2024 hintatasossa.

Hankintapäätös on ehdollinen siihen asti, kunnes valittu tarjoaja on toimittanut hankintayksikön vaatimat hyväksyttävät rikosrekisteriotteet.

C

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päätti oikeuttaa teknisen johtajan allekirjoittamaan elinkaarihankkeen sopimukset (puite-, palvelu- ja urakasopimuksen) hankintapäätöksen ja hankesuunnitelman hyväksymispäätöksen tultua lainvoimaisiksi ja päätti oikeuttaa teknisen johtajan tekemään sopimuksiin vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia.

D

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto päätti hyväksyä väliaikaisen suunnittelusopimuksen, jonka perusteella voidaan jatkaa hankkeen suunnittelua odottamatta hankesuunnitelman hyväksymistä ja oikeutti teknisen johtajan allekirjoittamaan väliaikaisen suunnittelusopimuksen ja päätti oikeuttaa teknisen johtajan tekemään siihen vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkennuksia. Tilaaja maksaa Palveluntuottajalle suunnittelun jatkamisesta aiheutuneet kustannukset enintään 300 000 euroon asti.

04.04.2024 Pöydälle

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Pasi Lönnberg

Lisätiedot

Hanna Lehtiniemi, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 87723
hanna.lehtiniemi(a)hel.fi

7

V 28.8.2024, Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen korvaavan uudisrakennuksen hankesuunnitelma

Pöydälle 10.06.2024

HEL 2024-002380 T 10 06 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen korvaavan uudisrakennuksen 20.12.2023 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen laajuus on noin 7 674 brm² ja enimmäishinta arvonlisäverottomana on 36 450 000 euroa syyskuun 2023 kustannustasossa.

Esittelijän perustelut

Hankkeen tarpeellisuus

Kannelmäen peruskoulun osoitteessa Runonlaulajantie 40 sijaitsevan toimipisteen tilat eivät ole enää riittävät alueen palvelutarpeelle. Rakennus on suunniteltu 430 oppilaalle ja toteutettu 1960-luvun rakentamisen periaatteiden mukaan. Varsinaisen koulurakennuksen lisäksi tontilla on kolme lisätilapaviljonkia, jotka on rakennettu 2010-luvulla vastaamaan alueen kasvaneen oppilasmäärän tarpeita. Toimipisteen koulurakennuksen ja lisätilojen tämänhetkinen yhteenlaskettu oppilasmäärä on noin 610.

Koulurakennus on riskirakenteinen ja useista korjauksista huolimatta edelleen sisäilmaongelmainen ja laajan peruskorjauksen tarpeessa. Sivukäytävällisenä tilaratkaisuna koulu ei myöskään vastaa nykyisiä opetustiloille asetettuja tavoitteita. Koulun piha avautuu Hämeenlinnanväylän melu- ja hiukkasalueelle.

Kannelmäen peruskoulu toimii neljässä eri toimipisteessä. Osoitteessa Runonlaulajantie 40 järjestetään opetusta luokka-asteille 5–9. Kolmessa muussa toimipisteessä järjestetään opetusta luokka-asteille 1–4.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 12.12.2023 § 284 hyväksynyt hankkeen tarveselvityksen.

Hankesuunnitelma

Tarkoituksena on toteuttaa uudet tilat Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen 5.–9.-luokkien oppilaille. Kouluun tulee tilapainat 750 oppilaalle.

Perusopetukselle toteutetaan pedagogisesti monipuoliset ja tarkoituksenmukaisesti mitoitettut tilat, jotka edistävät toimintaa ja takaavat oppijoille hyvän ympäristön oppia ja kasvaa. Tilat suunnitellaan kaupunkitaisten mitoituseriaatteiden ja suunnitteluohjeiden mukaan ja ne mahdollistavat perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteiden toteuttamisen sekä vastaavat Kannelmäen alueen palvelutarpeisiin.

Tilat suunnitellaan terveellisiksi, turvallisiksi ja viihtyisiksi sekä esteettömiksi ja kaikille oppijoille sopiviksi, kasvua ja kehitystä tukevaksi oppimisen ympäristöksi. Tarkoituksenmukaisella ja turvallisella tilasuunnittelulla tuetaan tilojen aktiivista asukaskäyttöä. Koulu on prosenttitaidokohde.

Rakennuksen hiilijalanjälkeen, resurssiviisauteen, uusiutuviin energialähteisiin, huleveteen ja rakennusosien uudelleen käyttöön on kiinnitetty suunnitteluratkaisuissa erityistä huomiota.

Piha-alueet varustetaan leikki- ja liikuntavälinein edistämään liikunnallisuutta ja opetussuunnitelmien tavoitteita. Niiden suunnittelussa ja varustelussa otetaan huomioon turvallisuus, valvottavuus, yhteisöllisyys, liikunnallisuus ja pihan monipuolinen käyttö oppimis- ja leikkimistilana. Piha-alueet tarjoavat koulun käyttäjille ja alueen asukkaille monipuoliset leikki- ja liikuntaolosuhteet. Henkilökuntaa ja oppilaita osallistetaan pihan suunnitteluun.

Koulurakennuksesta syntyy kaupunkikuvallinen maamerkki alueelle. Erityistä huomiota on kiinnitetty suuren rakennusmassan sovittamiseen olemassa olevaan kehittyvään ympäristöön. Suunniteltava rakennus piha-alueineen on kaupunkikuvallisilta ominaisuuksiltaan ja arkkitehtuuriltaan laadukas pitkäaikaiskestävä tiiliverhoiltu julkinen palvelurakennus. Uudisrakennuksen rakennuspaikaksi valikoitui tontin koillisnurkka Runonlaulajantien läheisyydestä, mikä mahdollistaa rakenteellisen suojauksen pihalle Hämeenlinnanväylän melulta.

Hiilijalanjälki nousee hetkellisesti uudisrakentamisessa, mutta esimerkiksi rakennuksen korotuksessa rakenneratkaisujen vahvistaminen sekä nykytekniikan kasvaneet vaatimukset ja laitteistojen dimensiot tekevät matalan rakennuksen peruskorjaussuunnittelusta huonosti toimivan.

Hankesuunnitelma on laadittu kaupunkiympäristön toimialan ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen yhteistyönä. Hankkeen suunnittelun yhteydessä on kuultu asiantuntijoina kaupunginmuseon, asemakaavoit-

tuksen, rakennusvalvontapalvelujen, ympäristöpalvelun ja pelastuslaitoksen edustajia, esteettömyysasiamiestä sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan työsuojelun edustajia.

Hankesuunnitelma on liitteenä 1.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstön osallistaminen

Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja kehittämispalveluiden edustajat ovat osallistuneet hankkeen valmisteluun tuoden tilasuunnitteluun pedagogisen ja toiminnallisen näkökulman. Henkilökuntaa osallistetaan yleis- ja toteutussuunnitteluvaiheessa suunnitelmien jatkokehittämiseen käyttäjätyöpajojen kautta.

Hankkeen laajuus

Hankkeen laajuus on 7 674 brm², 6 541 htm², 5 092 hym².

Rakentamiskustannukset

Hankkeen rakentamiskustannukset ovat arvonlisäverottomana yhteensä enintään 36 450 000 euroa eli noin 4 750 euroa/brm² syyskuun 2023 kustannustasossa.

Tilakustannus kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle

Uudisrakennuksen sisäinen kuukausivuokra on 29,49 euroa/htm² eli noin 2 305 000 euroa vuodessa. Sisäinen vuokra muodostuu pääomavuokrasta 24,18 euroa/htm²/kk, ylläpitovuokrasta 4,06 euroa/htm²/kk, maanvuokrasta 0,58 euroa/htm²/kk ja yleiskustannuksesta 0,67 euroa/htm²/kk. Neliövuokran perusteena on 6 541 htm².

Lopullinen pääomavuokra tarkistetaan urakkavaiheen kustannusten mukaan. Ylläpitovuokra tarkistetaan valmistumisajankohdan ylläpitovuokraa vastaavaksi.

Hankkeen rahoitus

Talousarvion 2024 liitteenä olevassa talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2024–2033 on hankkeelle varattu yhteensä 33,11 milj. euroa siten, että toteutus on vuosina 2025–2026.

Hankkeen kasvanut rahoitustarve otetaan huomioon seuraavaa rakentamishjelmaa valmisteltaessa.

Hankkeen toteutus ja aikataulu

Hankkeen toteutus- ja ylläpitovastuut ovat kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuudella.

Rakennustöiden on tarkoitus alkaa 1/2025 ja valmistua 5/2027.

Väistötilat

Koulun toiminta siirretään väistötiloihin nykyisten rakennusten purku- toimien ja korvaavan uudisrakennuksen toteutuksen ajaksi 6/2024– 6/2027. Väistötilat järjestetään osoitteessa Kaarelan raitti 3 ja Pelimannintie 16 sijaitseviin paviljonkeihin, joihin tehdään väistöä varten tarpeelliset toiminnalliset muutokset.

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto on päättänyt osoitteessa Kaarelan raitti 3 sijaitsevista väistötiloista 23.1.2020 § 11. Tiloihin ei ole tulossa muutoksia. Väistötilojen arvioidut kustannukset ovat 30 euroa/m² kuukaudessa eli noin 490 000 euroa vuodessa.

Kaupunginhallitus on päättänyt osoitteessa Pelimannintie 16 sijaitsevista väistötiloista 20.5.2021 § 51. Tiloihin tehtävien muutostöiden kustannukset ovat noin 950 000 euroa ja ne suorittaa tilojen omistaja Parmaco Oy. Muutostyöt ovat pääosin yläasteen aineopetustilojen toiminnallisia muutoksia sekä pihan muutoksia. Kustannukset on huomioitu vuokrahinnassa. Väistötilojen arvioidut kustannukset ovat 34 euroa/m² kuukaudessa eli noin 1 850 000 euroa vuodessa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto sekä lapsivaikutusten arviointi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on 21.5.2024 § 120 antanut hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon ja todennut, että hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Lausunto on kokonaisuudessaan päätöshistoriassa.

Tilojen ja pihan toteutuksella varmistetaan lapsille ja nuorille turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö. Käyttäjien toiminnalliset tarpeet on otettu huomioon toiminta- ja tilasuunnittelussa. Liikenteen suunnittelulla varmistetaan turvalliset kevyen liikenteen yhteydet rakennukseen ja sen lähialueille. Liikenneyhteyksiin liittyviä riskejä arvioidaan kaupunkitasoisessa yhteistyössä suunnittelun aikana. Suunnittelussa on otettu huomioon turvallinen siirtyminen lähialueen virkistys-, liikunta- ja kulttuuripalveluihin sekä varmistettu lasten ja nuorten mahdollisuus leikkiin ja liikkumiseen pihalla ja lähipuistoissa.

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää kaupungin hankkeita koskevista hankesuunnitelmista, kun kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa.

Esittelijä

17.06.2024

Asia/7

Lisätiedot

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Hankesuunnitelma 20.12.2023 Kannelmäen peruskoulu RUNO 40

Oheismateriaali

1 Hankesuunnitelman liitteet 1-6 Kannelmäen PK
2 Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaoston päätös väistöiloista 23.1.2020 § 11
3 Kaupunginhallituksen päätös Pelimannintie 16 väistöiloista 7.6.2021 § 443

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.06.2024 § 370

HEL 2024-002380 T 10 06 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

10.06.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Shawn Huffin ehdotuksesta.

03.06.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

17.06.2024

Asia/7

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 21.05.2024 § 120

HEL 2024-002380 T 10 06 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle puoltavan lausunnon 20.12.2023 päivätystä Kannelmäen peruskoulun Runonlaulajantien toimipisteen korvaavan uudisrakennuksen hankesuunnitelmasta (liitteet 1 ja 2).

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on hyväksynyt hankkeen terveyselityksen 12.12.2023. Hankesuunnitelma on tarveselvityksen mukainen.

Lautakunta edellyttää erityistä huomiota ja tarkkuuta kiinnitettävän tilojen valmistumiseen sovitussa aikataulussa, mikä on edellytys lakisääteisten palvelujen toteuttamiselle.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta lausuu hankesuunnitelmasta seuraavaa:

Hankesuunnitelma vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toiminnallisia tavoitteita. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee edelleen työskennellä yhdessä käyttäjätoimialan kanssa. Tilojen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota äänieristykseen, äänenvaimennukseen ja valaistukseen. Tilat ja pintarakenteet tulee suunnitella helposti siivotaviksi, huollettaviksi ja korjattaviksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta painottaa hankkeen kustannusseuranan ja laadunvalvonnan tärkeyttä koko prosessin aikana. Niillä on suuri vaikutus terveelliseen ja turvalliseen oppimisympäristöön sekä toimialan käyttökustannuksiin.

Esittelijä

perusopetusjohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Tommi Kantanen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 21663
tommi.kantanen(a)hel.fi
Arjariitta Heikkinen, perusopetuksen aluepäällikkö, puhelin: 310 71765
arjariitta.heikkinen(a)hel.fi

17.06.2024

Asia/7

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 18.04.2024
§ 49

HEL 2024-002380 T 10 06 00

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto esitti kaupunginhallitukselle osoitteeseen Runonlaulajantie 40, 00840 Helsinki toteutettavan Kannelmäen peruskoulun korvaavan uudisrakennuksen 20.12.2023 päivätyn hankesuunnitelman hyväksymistä siten, että hankkeen enimmäishinta arvonlisäverottomana on 36 450 000 euroa syyskuun 2023 kustannustasossa ja laajuus noin 7 674 brm² ehdolla, että kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa hankesuunnitelmasta puoltavan lausunnon.

Käsittely

18.04.2024 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli projektinjohtaja Pia Sopanen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

vs. tekninen johtaja
Pasi Lönnberg

Lisätiedot

Pia Sopanen, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 21928
pia.sopanen(a)hel.fi

17.06.2024

Asia/8

8

**V 28.8.2024, Kumpulanmäen asemakaava ja asemakaavan muutos
(nro 12744), sisältää liikennesuunnitelman, Pietari Kalmin katu 2 ja 4**

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 24. kaupunginosan (Kumpula) osaa korttelia 24981 koskevan asemakaavan ja 24. kaupunginosan (Kumpula) korttelin 24973 tonttien 5 ja 6 sekä puisto- ja katualueiden asemakaavan muutoksen (muodostuvat uudet korttelit 24979–24985) 7.12.2021 päivätyn ja 4.10.2022 muutetun piirustuksen nro 12744 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee Kumpulanmäellä sijaitsevaa Helsingin yliopiston kampusaluetta sekä puisto- ja katualueita. Kaavaratkaisu mahdollistaa uuden, toiminnoiltaan monipuolisen asuinalueen rakentamisen Kumpulanmäelle sekä viereisten puistoalueiden kehittämisen.

Tavoitteena on rakentaa Kumpulanmäestä vetovoimainen, kestävä, toiminnoiltaan monipuolinen ja elävä kampusalue ja liittää alue osaksi lähiympäristön kehittyvää ja täydentyvää kaupunkirakennetta. Kumpulanmäen täydennysrakentaminen on omaleimaista ja liittyy materiaaleiltaan alueen historiaan sekä ilmentää kestävästä rakentamistapaa. Huolellisesti rinnemaastoon sovitettu uudisrakentaminen muodostaa vetovoimaista kaupunkitilaa ja liittyy toiminnallisesti ja tilallisesti ympäristöönsä.

Alue tukeutuu hyviin joukkoliikenneyhteyksiin, jotka täydentyvät tulevaisuudessa raideliikenteen osalta. Tavoitteena on rakentaa Kustaa Vaasan tien varteen uutta urbaania ja vihreää, katutasossa elävää bulevardikaupunkia.

Kaavaratkaisussa on erityisesti ratkaistu kaupunkirakenteen tiivistäminen ja kaupunkivihreän säilyttäminen, Vallilanlaakson maisematilan vaaliminen, esteettömät kulkuyhteydet ja kortteleiden rakentuminen vaatimaan rinnemaastoon sekä jalankulun ja pyöräilyn yhteyksien parantaminen.

Ilmastonäkökulma on otettu huomioon kaavaratkaisussa energiatehokkuusvaatimuksilla, viherkatoilla, puurakentamisella, viherkertoimella ja maanvaraisilla piholla.

Alueelle on suunniteltu neljä asuinkorttelia, yksi toimitila- ja asuinkortteli, päiväkotit, pysäköintitalo sekä puisto- ja katualuetta.

Uutta asuinkorttelien kerrosalaa on 53 250 k-m², josta liiketilaa on 1 300 k-m², palveluiden (päiväkotit) kerrosalaa on 1 500 k-m² ja toimitilakerrosalaa on 9 500 k-m², josta liiketilaa 200 k-m² ja yhteiskäyttöistä palvelutilaa 200 k-m². Asuintonttien keskimääräinen tehokkuusluku on e=2,6. Asukasmäärän lisäys on noin 1 200 asukasta.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piir. nro 7214), jossa korostetaan jalankulkuyhteyttä Kustaa Vaasan tieltä rinteeseen poikki kampukselle.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että raideliikenteeseen tukeutuva kaupunkirakenne tiivistyy, Kumpulanmäki rakentuu toimintoiltaan monipuoliseksi ja eläväksi kampusalueeksi ja jalankulun ja pyöräilyn yhteydet Kustaa Vaasan tieltä sekä Vallilanlaaksosta Kumpulanmäelle paranevat.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on pääosin kantakaupunki aluetta C2, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Alue on pieneltä osin virkistys- ja viheraluetta, asuntovaltaista aluetta A1 ja asuntovaltaista aluetta A4. Alueen eteläosaan on merkitty raideliikenteen runkoyhteys. Helsingin maanalaisen yleiskaavan 2021 mukaan alueella on maanalainen tila, jonka olemassaolo on otettava huomioon ja toiminta- ja kehittämisedellytykset turvattava.

Kaavaratkaisu on em. yleiskaavojen mukainen.

Toisin kuin kaavaselostuksen s. 45 on mainittu rakennusjärjestyksestä (2010), kaupungin päivitetty rakennusjärjestys on tullut voimaan 7.6.2023.

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutusta siten, että toteutetaan täydennysrakentamista nykyisen ja tulevan raideliikenteen verkoston solmukohtaan ja edistetään asuntotuotantotavoitteiden ja asumisen ja maankäytön toteuttamis- eli AM-ohjelman toteuttamista sekä lähipalveluiden saatavuutta ja työpaikkojen elinvoiman tukemista.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alueen historian vanhinta kerrostumaa edustaa Gumtåktin torpan paikka Nylanderipuiston etelärinteellä. Alueen autioituneen itäosan metsärinteellä on terasseja ja kolme mahdollista rakennuksen pohjaa. Kumpulan kartanon entinen leipomo 1800-luvulta on Jyrängöntien varrella. Sotien jälkeen Kumpulanmäelle Kustaa Vaasan tieltä nousevaan rinteeseen rakennettiin 57 Ruotsista lahjoituksena saatua parakkitaloa.

Alue on tällä hetkellä pääosin rakentamatonta, metsittyä korttelialuetta, puistoa ja katualuetta. Korttelialueella on kallioon louhittu kiihdytinlaboratorio sekä siihen kuuluva maanpäällinen osa, ilmakehän tutkimusta palveleva masto sekä mittauskenttä. Alueeseen kuuluu lisäksi osia Nylanderin puistosta.

Alueella on voimassa useita asemakaavoja vuosilta 1985–2004. Kaavojen mukaan alue on opetus-, tutkimus- ja näihin verrattavaa toimintaa palvelevaa korttelialuetta, hallinto- ja tutkimuslaitosten korttelialuetta, puistoa, joukkoliikenteelle varattua katualuetta ja katualuetta.

Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy ja Senaatti-kiinteistöt omistavat tontit 24973/5 ja 6. Helsingin kaupunki omistaa katu- ja viheralueet. Kaavaratkaisu on tehty hakemuksen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia ilman arvonlisäveroa seuraavasti:

Kadut ja aukiot	4 milj. euroa
Puistot	0,8 milj. euroa
YHT. n.	5 milj. euroa

Kaavaratkaisu nostaa alueen arvoa. Uusi kerrosala kohdistuu valtaosin yksityisellä maanomistuksen alueelle sekä pieneltä osin kaupungin maalle. Kaupunki saa yksityisessä omistuksessa olevien tonttien osalta maankäyttökorvauksia.

Kaavaratkaisun johdosta on käyty kaupunginhallituksen päätöksen 26.4.2021 § 310 mukaisesti maankäyttösopimusneuvottelut. Kaupungin puolesta sopimukset on hyväksytty kaupunkiympäristölautakunnan päätöksellä 5.12.2023 § 563 ja kaupunginhallituksen päätöksellä 22.4.2024 § 244. Sopimukset ovat lainvoimaisia ja ne on allekirjoitettu.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §)

Kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä 22.12.2021 – 3.2. 2022

Kaavaehdotuksesta tehtiin 9 muistutusta. Ennen nähtävilläoloaika saapui 1 kirje. Muistutuksissa esitetyt huomautukset kohdistuivat:

- lasipintojen linnustovaikutuksiin, metsien (Vaahterametsän), jalopuu-lehtojen ja puuston säilyttämiseen, luonto- ja maisemavaikutuksiin, luontovaikutusten arvioinnin puutteisiin sekä viheralueiden kaavamerkintöihin
- pienhiukkaspäästöihin ja asumisen terveellisyyteen
- rakentamisen tarpeeseen, rakennusten mittakaavaan ja kulttuurimaisemaan soveltuvuuteen, puurakentamisen ympäristöön sopivuuteen, kerrosalan liialliseen määrään sekä päiväkodin sijaintiin
- suunniteltujen raitioteiden liittymäraiteen toteuttamisen tavoitteisiin ja laatuun Hämeentien ja Kustaa Vaasan tien risteysalueella, raitiotieverkoston vaihdottomiin sujuviin yhteyksiin, autoliikenteen tarpeiden huomioimiseen, kevyen liikenteen siltatarpeisiin Kustaa Vaasan Tien yli, portaikoiden sulana pitoon, viihtyisyyteen, työmaa-aikaisten häiriövaikutusten minimointiin, liikenne- ja liikkumisturvallisuuteen, joukkoliikenteen palvelutasoon ja yhteyksiin Kalasataman palveluihin sekä liikkumisen turvallisuuteen
- kadun nimeen Geologinrinne/Geologbrinken muutosehdotus: Geotie-teilijänrinne/Geovetarbrinken
- ekosysteemipalvelujen tarpeeseen ja ilmastonmuutoksen hillintään sekä
- kaavamääräysten ja merkintöjen muutostoiveisiin.

Kirjeessä esitetyt huomautukset kohdistuivat Kustaa Vaasan tien katutilaan ja esitettyyn rakentamistapaan kallioleikkauksen päälle tien varrella.

Nähtävilläolon jälkeen saatiin palautetta liittyen korttelin 24985 tarkempaan viitesuunnitteluun liittyviin kaavamääräysten ja merkintöjen muutostoiveisiin sekä tontin 24979/2 rajatarkistukseen.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- Säteilyturvakeskus (STUK)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä (HSY)
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Kaupunginmuseo

Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat: Hulevesiin liittyviin kaavamääräyksiin ja -merkintöihin, liikenne-, melu- ja ääriäselvitysten perusteisiin (mm. liikennemäärien ennustevuoden 2050 tarkistamiseen, tieliikenteen enimmäisäänitasoihin ja runkomeluun), puustoisien rinteiden eheyteen, metsän ja luonnonkallion säilyttämiseen, katutilan vehreän luonteen säilyttämiseen, rakennusten mittakaavaan, polkujen ja valaistuksen vaikutuksiin muinaisjäännösalueella sekä kulttuuriympäristön vaalimiseen Kustaa Vaasan tien varrella.

Lisäksi seuraavat tahot ilmoittivat, ettei ole lausuttavaa:

- Helen Sähköverkko Oy
- Museovirasto (Lausuntovastuu siirretty Helsingin kaupunginmuseolle)

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista, kirjeistä ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Huomautuksissa esitetyt asiat on otettu huomioon, kaavan tavoitteet huomioon ottaen, tarkoituksenmukaisilta osin.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu tehdyt muutokset -liitteeseen.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa. Niitä, joiden etua muutokset koskevat, on kuultu erikseen sähköpostilla ja Teams-palaverissa.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta liitteineen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nro 12744 kartta, päivätty 7.12.2021, muutettu 11.10.2022

- 2 Asemakaavan ja asemakaavan muutoksen nro 12744 selostus, päivätty 7.12.2021, muutettu 11.10.2022, päivitetty Kylk:n 11.10.2022 päätöksen mukaiseksi
- 3 Vuorovaikutusraportti 7.12.2021, täydennetty 4.10.2022 ja asukastilaisuuden (11.9.2019) muistio ja Luonnonhoitosuunnitelman ja luontokaritoituksen alueet
- 4 Osa päätöshistoriaa
- 5 Muistutukset ja kirje
- 6 Liikennesuunnitelma (piir.nro 7214/7.12.2021) päivitetty 4.10.2022
- 7 Havainnekuva, 7.12.2021

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Tehdyt muutokset 4.10.2022
- 4 Kaavamuuotshakemus, Pietari Kalmin katu 2 ja 4
- 5 Maankäyttösopimus ja kiinteistökaupan esisopimus Yliopisto-kiinteistöt allekirj. ak 12744
- 6 Maankäyttösopimus ja kiinteistökaupan esisopimus Senaatti-kiinteistöt allekirj. ak 12744 (Kylk)

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Helen Sähköverkko Oy	Esitysteksti
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	Esitysteksti
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY	Esitysteksti
Kymp/Talouden tuki	Esitysteksti
Säteilyturvakeskus STUK	Esitysteksti
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
	Liite 1
	Liite 2
	Liite 3
	Liite 4
	Liite 5
	Liite 6
Kaavamuutoksen hakija	Esitysteksti
	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan,

---

rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Tiedoksi

Asemakaavoitus
Kaupunginmuseo
Kaupunkiympäristölautakunta
Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto
Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 11.10.2022 § 563

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Hankennumero 0945_3

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 7.12.2021 päivätyn ja 4.10.2022 muutetun asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12744 hyväksymistä. Asemakaava koskee 24. kaupunginosan (Kumpula) osaa korttelia 24981 ja asemakaavan muutos koskee 24. kaupunginosan (Kumpula) korttelin 24973 tontteja 5 ja 6 sekä puisto- ja katualueita (muodostuvat uudet korttelit 24979–24985).

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin sekä nähtävilläoloajan ulkopuolella kirjallisesti esitettyihin mielipiteisiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Käsittely

11.10.2022 Ehdotuksen mukaan

Kaupunkiympäristölautakunta päätti käsitellä toimialajohtajan kolmannen esityksen kokouksen kahdeksantena asiana.

Asian aikana kuultavina olivat arkkitehti Petri Saarikoski, tiimipäällikkö Kaisa Jama, diplomi-insinööri Reetta Kuronen ja liikenneinsinööri Riikka Österlund. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Palautusehdotus:

Marleena Isomaa: Kyseessä on asemakaavan muutosehdotus, jossa hävitettäisiin puustoalue vilkkaasti liikennöidyn tien varrelta, opiskelijakampuksen alueelta. Tämä on vastoin sitä kaupunkien rakentamisstrategiaa, jota noudatetaan tällä hetkellä kaikissa valvutuneissa EU-maissa. Opiskelijoiden asumisviihtyvyyteen ei tule suhtautua vähättelevästi. Kyseinen puustoalue vaikuttaa nuorten aikuisten henkiseen ja fyysiseen terveyteen, suojaten liikenteen melulta sekä parantaen alueen ilmanlaatua. Esitetystä kaavaehdotuksessa annetaan virheellinen kuva siitä, että kortteleiden keskelle jäävä puustoalue säilyisi. Rakennusvaiheessa puut joudutaan kaatamaan, jotta työmaalla pystytään operoimaan. Kyseinen kaavaehdotus tulee palauttaa ja kaavaehdotukseen tulee tehdä muutokset, jossa Kustaa Vaasan tien ja kortteleiden väliin jätetään vähintään 30 metrin puustovyöhyke. On selvä että kaupunkia halutaan rakentaa ripeästi ja sujuvasti. Mutta esitettyissä asemakaavan muutosehdotuksissa tulee jo lähtökohtaisesti huomioida paremmin kaavan ominaisuudet ja sijainti, sekä alueella asuvien asumisviihtyisyys. Mikä tarkoittaa käytännössä myös sitä että samaa korttelimallia ei voida esittää toistuvasti, alueen ominaisuuksista riippumatta.

Marleena Isomaan palautusehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta katsoo, että päiväkotihanketta ei tule käynnistää korvaamaan olemassa olevia päiväkoteja vaan että se käynnistetään silloin kun näille uusille paikoille on tarve.

Kannattaja: Otso Kivekäs

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 9

Silja Borgarsdottir Sandelin, Marleena Isomaa, Atte Kaleva, Olli-Pekka

Koljonen, Hannu Koponen, Sami Kuusela, Otto Meri, Jenni Pajunen, Risto Rautava

Ei-äännet: 4

Otso Kivekäs, Noora Laak, Saana Rossi, Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 4.

04.10.2022 Pöydälle

14.12.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

07.12.2021 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Petri Saarikoski, arkkitehti, puhelin: 73544

petri.saarikoski(a)hel.fi

Kaisa Jama, tiimipäällikkö, puhelin: 310 22980

kaisa.jama(a)hel.fi

Riikka Österlund, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37312

riikka.osterlund(a)hel.fi

Reetta Kuronen, diplomi-insinööri (teknistaloudelliset asiat), puhelin: 310 27148

reetta.kuronen(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 31.1.2022

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala / Maankäyttö ja kaupunkirakenne /Asemakaavoitus on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Kumpulanmäen 7.12.2021 päivätystä asemakaavan ja asemakaavan muutoksen ehdotuksesta. Perustehtävänsä mukaisesti kaupunginmuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja esittää kantanaan seuraavaa. Lausuntoa laatiessaan kaupunginmuseo on kuullut myös Museovirastoa.

Asemakaavan muutosalue sijaitsee Vallilanlaakson pohjoisreunalta nousevalla Kumpulanmäellä rajautuen lännessä Kumpulan kampukseen ja Idässä Kustaa Vaasan tiehen. Muutos koskee Pietari Kalmin kadun varressa sijaitsevia rakentamattomia tontteja sekä Kustaa Vaasan tiehen ja Vallilanlaakson raitiotien alueeseen rajautuvaa osaa Ny-

landerin puistoa ja Kumpulanmäeltä Kumpulanlaaksoon kulkevaa joukkoliikennekadun aluevarausta. Kumpulanmäki halutaan liittää osaksi tätä täydentyvää kaupunkirakennetta ja kehittää yliopiston kampusalue monipuoliseksi ja eläväksi kaupunginosaksi. Yliopiston toimintojen ja tutkimuslaitosten rinnalle suunnitellaan asumista, liike- ja toimitilaa sekä palveluja. Kaavaselostuksen mukaan tavoitteena on toteuttaa maisemaltaan ja arkkitehtuuriltaan korkeatasoinen alue, joka asettuu luontevasti rinnemaastoon, muodostaa vetovoimaista kaupunkitilaa ja liittyy toiminnallisesti ja tilallisesti ympäristöönsä. Suunnittelussa otetaan huomioon alueen liittyminen kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön. Tavoitteena on myös rakentaa toimivat kävelyn ja pyöräilyn yhteydet Kustaa Vaasan tieltä sekä Vallilanlaakson suunnasta Kumpulanmäelle. Asemakaavan muutos pohjautuu Senaatti-kiinteistöjen, Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy:n ja Helsingin kaupungin yhteisesti järjestämän arkkitehtuurikutsukilpailun voittaneen ehdotuksen ”Kaupungin porteilla –Tiedon portailla” (Schauman & Nordgren Architects Oy, MASU Planning Oy ja Schauman Arkkitehdit Helsinki Oy) pohjalta.

Esillä olevassa asemakaavaehdotuksessa on tavoitteiden mukaisesti useita erilaisia korttelialueita. Kortteli 24973 on ilmasto- ja merentutkimuslaitos Dynamicumin ja siihen liittyvien piha-alueiden ja Erik Palmenin aukion osalta nykyiseen tapaan osoitettu hallinto- ja tutkimuslaitosrakennusten korttelialueeksi YH-1. Osalta, jolla voimassa olevassa asemakaavassa sijaitsee joukkoliikenteelle ja pysäköinnille osoitettu alue, on esitetty muutettavaksi autopaikkojen korttelialueeksi LPA, jolla rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurin sallittu kerrosluku on viisi. Paikalle rakennettavaan paikoitustaloon on siten tarkoitus keskittää alueen pysäköinti. Uusi kortteli 24979 on olemassa olevan kiihdytinlaboratorion osalla Dynamicumin tapaan hallinto- ja tutkimuslaitosrakennusten korttelialuetta YH-1 ja sen viereen on päiväkodin rakentamisen mahdollistamiseksi esitetty uusi tontti julkisten lähipalvelurakennusten korttelialuetta YL, jolla suurin sallittu kerrosluku on kaksi. Myös Kumpulan kartanon entiselle leipomorakennuksen osalle on esitetty uusi korttelialue 24980, jonka käyttötarkoitus on asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue AL. Olevalla rakennuksella on nykyiseen tapaan suojelumerkintä sr-2. Pietari Kalmin kadun ja kiihdytinlaboratorion ja Kustaa Vaasan tien väliselle vyöhykkeelle esitetään puolestaan viittä uutta asuinkerrostalojen korttelialuetta AK ja aivan suunnittelualueen pohjoiskulmaan toimitilarakennusten korttelialuetta KTY. Näistä muodostettaisiin uudet korttelit 24981, 24982, 24983, 24984 ja 29985. Asemakaava-alueen eteläosa on määritelty puistoksi ja asuinkerrostalokortteleiden väliset tilat istutettavaksi alueen osaksi, yleiselle jalankululle varatuiksi alueen osiksi ja portaiksi, joiden sijainti on merkitty ohjeellisena. Korttelia 24983 lukuun ottamatta asuinkerrostalojen korttelialueilla rakennusalat on merkitty siten, että kortteleista muodostuu umpi-

kortteleita. Suurin sallittu kerrosluku rakennuksissa vaihtelee Pietari Kalmin kadun varren kuudesta Kustaa Vaasan tien puolelle osoitettuun kahdeksaan ja toimitilarakennusten korttelialueen yhdeksään.

Kaupunkikuvaa ja rakennusten ilmettä ohjataan useilla määräyksillä. Rakennusten ulkoasusta ja materiaaleista määrätään mm. seuraavaa: "Pietari Kalmin kadun varrella rakennuksen maantasokerroksen on oltava julkisivuiltaan paikalla muurattua poltettua tiiltä. Ylempien kerrosten on oltava julkisivuiltaan puuverhottuja. Kustaa Vaasan tien varrella rakennuksen kolmen alimman kerroksen on oltava julkisivuiltaan paikalla muurattua poltettua tiiltä. Ylempien kerrosten on oltava julkisivuiltaan puuverhottuja. LPA-korttelialueella rakennuksen on oltava julkisivuiltaan puuta. Julkisivun on oltava umpinainen tonttia 24973/7 vasten. Rakennus tulee liittymäkohdissa sovittaa yhteen naapurirakennusten kanssa. Tontin rajaseinässä saa olla ikkunoita ja muita aukkoja, jollei naapuritontilla ole tällä kohdalla rakennusala. Korttelin 24983 asuinrakennuksissa on oltava harjakatto, jonka on oltava konesaumattua peltiä. Ilmanvaihtokonehuoneet ja muut tekniset tilat tulee integroida rakennukseen eikä niitä saa sijoittaa katolle erillisiin rakennusosiin. Kadun ja puiston puoleisilla julkisivuilla parvekkeet tulee rakentaa sisäänvedettyinä yhtenäistä julkisivupintaa muodostavina. Parvekkeita ei saa kannattaa maasta." Pihoista ja ulkoalueista määrätään mm. seuraavaa: "Päiväkoti tulee sijoittaa tontille siten, että kalliota säästyy mahdollisimman paljon... Tonttia ei saa aidata. Liittyminen puistoon, katualueeseen tai toiseen tonttiin tulee toteuttaa saumattomasti. Suuret tasoerot tulee rakentaa terassein, joihin liittyy istutuksia. Tukimuurien on oltava luonnonkivipintaisia tai paikalla valettuja... Rakentamatta jäävät tontinosat, joita ei käytetä pelastusteinä, kulkuteinä, leikki- ja oleskelualueina, tulee istuttaa... Tontti- ja katualueilla lounin määrää tulee minimoida ja huomioida maastonmuodot." Lisäksi ääneneristykseen ja meluntorjuntaan sekä hulevesien hallintaan liittyen on paljon määräyksiä.

Suunnittelualueeseen ja sen läheisyyteen nivoutuu ja kytkeytyy siten hyvin monenlaisia kulttuurihistoriallisia arvoja. Kaava-alueen eteläosa on maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä Helsingin empire-keskusta ja kivikaupunki. Tälle alueelle sijoittuvat Vallilan siirtolapuutarha ja Kumpulan kartanon alue. Vallilan siirtolapuutarha on suojeltu asemakaavalla (RP/s) ja on kulttuurihistoriallisesti ja puutarhataiteen kannalta arvokas siirtolapuutarha-alue, jolla ympäristö säilytetään. Kulttuurihistoriallisesti hyvin merkittävä on 1840-luvulta lähtien rakentunut Kumpulan kartanon alue, jolla toimii vuonna 2009 yleisölle avattu Kumpulan kasvitieteellinen puutarha osana Luonnontieteellistä keskusmuuseota. Kumpulan kartanon rakennukset ovat pääosin suojeltuja. Lännessä kaava-alue on pieneltä osin maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä Käpylä-Koskela asuntoalue, joka on 1900-luvun alkuvuosikymmenten edustava ja yhtenäisenä säilynyt asuinalue. Hämeentie

lukeutuu Helsingin yleisten alueiden arvoympäristöihin ja on Helsingin vanhimpia historiallisia katutiloja. Kuntähden kenttä on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävä virkistysalue ja puisto. Kumpulanmäen laella sijaitsee Helsingin yliopiston eksaktien luonnontieteiden tutkimuksen ja opetuksen keskus.

Asemakaavan muutoksen aiemmissa vaiheissa kaupunginmuseo on tuonut esiin edellä mainittuja suunnittelualueen arvoja ja erityisesti korostanut suunnittelualueen laajaa maisemallista merkitystä Kumpulan kartanon ja Vallilanlaakson viheralueiden suuntaan sekä pitkälle Hämeentielle ja Kustaa Vaasan tielle päin. Kumpulanmäen alue näyttäytyy laajalti ennen kaikkea hyvin vehreänä ja puustoisena, maisemaa pehmentävänä rinteinä. Kumpulanmäki on kulttuurimaisemaa ja näkymänä historiallinen, ikuistettu Kumpulan kartanoa kuvaaviin maalauskuviin jo yli 150 vuotta sitten. Kaupunginmuseo pitää näin ollen erityisen tärkeänä, että suunnittelualueen eteläkärjessä sijaitseva Nylanderipuiston maisema- ja kaupunkikuvassa ja kaupunkitilallisesti merkittävä puustoinen rinne säilyy eheänä ja mahdollisimman laajana. Kaavaselostuksessa todetaan, että rakentamisen keskittämällä Kustaa Vaasan tien varteen turvataan metsäverkoston alueellisen yhteyden toteutuminen kaava-alueen eteläosassa ja säilytetään suurin osa Nylanderipuiston arvometsästä. Uudet korttelialueet ylettyvät osittain myös Nylanderipuistoon. Kokonaisuudessaan puiston laajuus kasvaa voimassa olevien asemakaavojen puistoksi määriteltyyn alueeseen nähden. On kuitenkin todettava, että nykyisellään YOT-korttelialueeseen kuulu melko laajoja istutettavaksi määriteltyjä alueita tai muutoin rakentamattomana ne ovat viheralueen luonteisia. Puistoalueiden kannalta positiivinen muutos on voimassa olevan asemakaavan mukaisen joukkoliikennekadun ns. Pietari Kalmin kadun jatkeen poistaminen ja muuttaminen puistoalueeksi, mikä puolestaan edesauttaa Kumpulanlaakson puistoalueen kehittämistä.

Kaupunginmuseo on jo aiemmin todennut, että Kumpulanmäen vahvaa ja laajalle vaikuttavaa vehreää ominaisluonnetta tulee kunnioittaa myös asumista ja toimitilaa tarjoavien uudisrakennusten korttelirakennetta ratkaistaessa ja rakennusten sijoittelua suunniteltaessa. Näin ollen puustoista metsää ja luonnonkallioita tulee kaupunginmuseon näkemysten mukaan säilyttää rakennusten välissä ja osana myös Kustaa Vaasan tien katutilaa ja sieltä avautuvia näkymiä. Kaavaselostuksessa todetaan, että Kustaa Vaasan tien puoleisten kortteleiden väliset porrasyhteydet ja muut katualueet toteutetaan mahdollisimman vehreinä. Samalla katualueilla säilytetään alueelle leimallisia kalliopaljastumia ja kalliroleikkauksia. Tiiviin korttelirakenteen vuoksi rinteiden olemassa olevaa puustoa on haastavaa säilyttää, joten Kustaa Vaasan tielle tuodaan vehreyttä porrasyhteyksien sekä rakennusten edusalueiden istutuksilla. Alueelle leimallisten kalliroleikkausten ja kalliopaljastumien säi-

lyttäminen on mahdollistettu mitoituksessa. Kaupunginmuseo kuitenkin toteaa, että nyt esillä olevassa ehdotuksessa uusien asuinkerrostalokortteleiden ja Kustaa Vaasan tien väliin varsinaisesti istutettavaksi alueen osaksi on määrätty ainoastaan osittain korttelin 24984 edustaa ja hyvin pieneltä osin korttelin 24985 edustaa. Muiden kortteleiden ja Kustaa Vaasan tien välitila on pääosin yhdistettyä jalankululle ja pyöräilylle sekä pelastus- ja huoltoajolle varattua alueen osaa, johon on määrätty vain muutamia istutettavia puita ohjeellisiin sijainteihin. Katutilan vehreä luonne ei tällä ratkaisulla tule säilymään, vaikka asuinkerrostalokortteleiden väleihin istutettavia alueiden osia ja istutettavaksi määrättyjä puita onkin osoitettu. Kaupunginmuseo on esittänyt myös uudisrakennuksien toteuttamista esitettyä pienimittakaavaisempaan ja niin etteivät uudisrakennusten julkisivut nouse muurimaisen korkeina seinäminä Kustaa Vaasan tien reunalla. Kaavaselostuksen mukaan: "Kustaa Vaasan tien varren luonne muuttuu metsäisestä rinteestä kaupunkimaiseksi korttelialueeksi kun 6-8 kerroksisten rakennusten umpikorttelit nousevat Kustaa Vaasan tieltä Pietari Kalmin kadulle. Rakennukset on sovitettu rinteeseen ja maaston mukaan porrastuvat asuintalot säilyttävät rinteeseen näkyvänä elementtinä kaupunkikuvassa. Tutkapallo nousee edelleen rakennusten yläpuolelle." Pietari Kalmin kadun varren muutos pysäköintikenttien ja metsän rajaamasta katutilasta rakennuksiin ja katupuin rajatuksi kaduksi ei näyttäyty yhtä merkittävänä. Muutoksen tulee kuitenkin pysyä puuston latvusten takana niin, ettei se mäen laelta nouse kaukonäkyymiin.

Asemakaavahankkeen aluerajauksen eteläosassa sijaitsee muinaismuistolain (1963/295) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös Gumtäkt torp (muinaisjäänösrekisterin kohde 1000017308). Kyseessä on Gumtäktin torpan paikka kalliomäen etelärinteellä, missä on havaittavissa terasseja ja rakennuksen pohjia. Kaavaehdotuksessa muinaisjäänösalue on huomioitu merkitsemällä se kaavakarttaan sm-merkinnällä ja asianmukaisella kaavamääräyksellä. Muinaisjäänös säilytetään osana puistoa. sm-alueelle Nylanderinpuiston kaakkoisosaan on merkitty myös joitakin uusia polkulinjoja. Kaavaehdotukseen liittyvässä aineistossa mainitaan, että puistoalueen nykyistä polustoa parannetaan ja linjataan osin uudestaan siten, että kävelyreitit mahdollistavat helpon pääsyn Kumpulanmäeltä Jyrängöntielle ja edelleen Vallilanlaaksoon. Puistoon on osoitettu myös uusi esteetön kävelyreitti sekä pohjois-eteläsuuntainen polku portaineen. Polkujen toteuttamisessa pyritään hyödyntämään olemassa olevaa polustoa, mikä on hyvä lähtökohta. Kaavan toteuttamisella saattaa siis olla vähäisiä vaikutuksia muinaisjäänöksen. Mikäli polkujen ja niihin liittyvän valaistuksen toteuttamisella on vaikutuksia sm-alueelle, on suunnitelmista neuvoteltava kaupunginmuseon kanssa tarvittavien tutkimusten ja suojelualueelle sopivien rakennustapojen selvittämiseksi.

Kaupunginmuseo on useaan kertaan todennut, että suunnittelualueella sijaitsevat arkeologiset kohteet ja suunnittelualan sijoittuminen ja rajautuminen kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaiden alueiden nivelkohtaan sekä maiseman merkitys ja vaikutus hyvin laajalti ympäristöönsä edellyttää suunnittelulta ja kaavalliselta ratkaisulta herkkyyttä, jotta paikan henki ja oma erityisluonne saadaan muutoksesta huolimatta säilymään. Nylanderinpuiston puoleisella osalla näiden tavoitteiden voidaan katsoa esillä olevassa Kumpulanmäen asemakaavaehdotuksessa toteutuvan. Sen sijaan muutos Kustaa Vaasan tien varrella tulee kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta olemaan liian raju ja rakentamisen ja maaston muokkaamisen huomattavan määrän vuoksi myös peruuttamaton.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo Kulttuuriperintöyksikkö 24.6.2021

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo Kulttuuriperintöyksikkö 20.9.2019

Lisätiedot

Anne Salminen, tutkija, puhelin: 310 36501
anne.salminen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 20.10.2021 § 44

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12744 pohjakartan kaupunginosassa 24 Kumpula. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12744
Kaupunginosa: 24 Kumpula
Kartoituksen työnumero: 16/2021
Pohjakartta valmistunut: 9.6.2021
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

17.06.2024

Asia/8

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31911
merja.kyyro(a)hel.fi
Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 02.06.2021 § 46

HEL 2019-001535 T 10 03 03

Johtava arkkitehti Salla Hoppu esitteli.

Nimistötoimikunta päätti esittää alueelle seuraavia uusia nimiä:

Fyysikonrinne – Fysikerbrinken

(jalankulkuyhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Geologinrinne – Geologbrinken

(jalankulkuyhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Maantieteilijänkuja – Geografgränden

(katu)

Perustelu: Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Matemaatikonrinne – Matematikerbrinken

17.06.2024

Asia/8

(jalankulkuyhteys)

Perustelu: Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Peter Forsskålin polku – Peter Forsskåls stig

(jalankulku- ja pyöräily-yhteys)

Perustelu: Muistonimi. Kumpulan kartanossa lapsuusvuotensa viettä-
neen filosofian professori, luonnontutkija, kasvitieteilijä, tutkimusmatkai-
lija, painovapauden puolustaja Peter Forsskålin (1732–1763) mukaan.
Nimistötoimikunta on käsitellyt Peter (myös Petter, Pehr, Petrus)
Forsskålin muistamista koskevia aloitteita 15.9.2004 ja 17.2.2016.
Vaihtoehtoisista etunimistä ja myös sukunimestä on valittu Kansallis-
biografia- ja Nationalencyklopedin-verkkójulkaisuissa esiintyvä muoto.

Lisäksi nimistötoimikunta päätti esittää alueelle yhden vaihtoehtoisen
nimiparin, josta kaavoittaja voi valita suunnitelman edettyä kohteelle
sopivimman nimen:

Ilmatieteilijänaukio – Meteorologplatsen

(aukio)

Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

tai

Ilmatieteilijänpuistikko – Meteorologparken

(puisto)

Ryhmänimi (Kumpulan kampuksen ammattinimikkeet).

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi

9

V 28.8.2024, Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite kohtuuhintaisten asuntojen lisäämisestä hyväosaisilla alueilla

Pöydälle 10.06.2024

HEL 2023-015767 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää aloitteessaan, että kaupungin tulee selvittää tapoja lisätä säänneltyä kohtuuhintaista vuokra-asumista alueilla, joilla sitä tällä hetkellä on vähän. Valmistelu tulee tehdä niin, että se voidaan sisällyttää uuteen vuonna 2024 päätettävään Asumisen ja maankäytön toteutusohjelmaan.

Aloitteessa todetaan, että eri hallinta- ja rahoitusmuotojen sekoittaminen asuinalueilla ehkäisee alueellista eriytymiskehitystä, mikä on ollut yksi Helsingin asuntopolitiikan tärkeimmistä periaatteista jo vuosikymmenien ajan. Tätä periaatetta tulisi aloitteen mukaan vahvistaa siten, että jokaisessa kaupunginosassa asuisi ihmisiä eri tuloluokista ja eri taustoista. Näin ollen kaupungin tulisi laajasti tarkastella mahdollisuuksia lisätä kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja alueilla, joilla niitä tällä hetkellä on vähemmän. Valtuutetut viittaavat tuoreeseen suomalaiseen tutkimukseen, jonka mukaan korkean asuntokysynnän alueilla ei voida saavuttaa tehokkaasti sosioekonomisesti monipuolista asukasrakennetta muuten kuin ARA-vuokra-asumisen tuotannon määrän lisäämisellä.

Asumisen ja maankäytön toteutusohjelmassa (AM-ohjelma) on perinteisesti määritelty tavoitteet ja toimenpiteet pitkän korkotuen ARA-vuokra-asuntotuotannon toteuttamiselle Helsingissä. AM-ohjelma 2024 on tavoitteena tuoda päätöksentekoon kevään 2024 aikana. AM-ohjelmaluonnos on ollut lausuntokierroksella maaliskuussa 2024.

AM-ohjelmaluonnoksen keskeisenä tavoitteena on sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto, ja kaikkien asuinalueiden osalta mahdollisimman monipuolisen asunto- ja asukasrakenteen varmistaminen. Asuntotuotannon monipuolisuus ja vetovoimaisuus nähdään uudella AM-ohjelmakaudella tärkeimpänä asuntopoliittisena painopisteenä muun muassa segregaaation hillinnän näkökulmasta. Asuinalueiden sosiaalis-

ta kestävyyttä edistetään esimerkiksi tasapainottamalla asuntokannan hallinta- ja rahoitusmuotojakaumaa, muun muassa kaupungin oman asuntotuotannon avulla.

AM-ohjelmaluonnoksessa on tarkasteltu vuokra-asuntojen sijoittumista nykyisessä asuntorakenteessa. Helsingin asuntokannasta 29 prosenttia sijaitsee kokonaisissa vuokrataloissa. Helsingissä tavoitteena on ollut eri hallinta- ja rahoitusmuotojen alueellinen sekoittaminen muun muassa niin, että kokonaisissa vuokrataloissa sijaitsevien asuntojen osuus alueen asuntokannasta ei nousisi yli 50 prosentin. ARA-vuokra-asuntojen osalta raja-arvona on pidetty noin 30 prosenttia asuntokannasta. Historiallisista syistä johtuen alueiden välillä on kuitenkin merkittäviä eroja asuntokannan rakenteen suhteen. Näitä eroja pyritään tasaamaan alueita täydennysrakennettaessa.

AM-ohjelmaa 2024 varten tehtiin tarkasteluja pitkällä aikavälillä potentiaalisista sijainneista ja määrästä ARA-tuotannolle. Tarkastelut osoittavat, että pidemmälläkin aikavälillä ARA-vuokratuotannon potentiaalinen enimmäisosuus tuotannosta on noin viidennes, kun samalla halutaan turvata asuinalueiden monipuolinen asuntorakenne. Toisin sanoen ARA-vuokratuotannon kokonaisosuuden nosto tarkoittaisi osuuden kasvattamista myös sellaisilla alueilla, joilla on jo ennestään runsaasti ARA-vuokra- ja muuta vuokra-asuntokantaa. Vuokratuotannon lisääminen näille alueille ei kuitenkaan ole segregaaation ehkäisyn näkökulmasta suositeltavaa.

Suurimmat kaavalliset potentiaalit ARA-rakentamiseen sijaitsevat luonnollisesti merkittävillä aluerakentamiskohteilla. Näistä kaksi sijaitsee Eteläisellä suurpiirillä, Koivusaassa ja Hernesaassa. ARA-tuotannon kokonaisosuuden säilyttäminen noin 20 prosentissa uudistuotannosta vaatii näillä alueilla pääsyä 30 prosentin ARA-vuokratuotannon osuuksiin. Tätä tavoitetta haastaa rakentamisen oletettavasti korkea hinta näillä alueilla, ja sitä kautta hankkeiden mahdollisuudet päästä ARA-tuotannolta vaadittavaan kustannustasoon. Lisäksi ARA-vuokrakannan osuus on yleisesti alhainen sellaisilla alueilla, joilla on runsaasti yksityistä maanomistusta, mikä vaikeuttaa säännellyn tuotannon merkittävää lisäämistä näillä alueilla. Esimerkiksi keskusta-alueella ARA-kannan lisäämisen haasteita ovat yksityinen ja hajainen maanomistus sekä konversiohankkeissa rakentamisen kalleus.

AM-ohjelman 2024 kaudella pyritään määrätietoisesti lisäämään ARA-vuokratuotantoa niillä alueilla, joilla se on segregaaation ehkäisyn näkökulmasta mahdollista. Tämä tarkoittaa, että muun muassa kaavaratkaisuissa priorisoidaan ARA-tuotannon edellytysten luomista muiden vaatimusten ja tavoitteiden sijaan. AM-ohjelmaluonnoksen toimenpiteeksi onkin asetettu, että tavoiteltuun ARA-vuokratuotannon osuuteen (20-25

17.06.2024

Asia/9

prosenttia, tavoitellen 25 %, kokonaistuotannosta) pääseminen tarkoittaa, että aluerakentamisen projektialueilla noin 30 prosenttia kokonaistuotannosta ohjelmoidaan ARA-vuokratuotantoon. Edelleen toimenpiteenä on, että asemakaavoituksen tulee mahdollistaa tavoitteiden mukainen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma sekä tukea asuntotuotannon kohtuuhintaisena pysymisen edellytyksiä. Kaavoituksessa tulee priorisoida ratkaisuja, joilla varmistetaan tavoitteen mukaisen ARA-rakentamisen toteutuminen kaikilla alueilla. Lisäksi selvitetään eri tapoja ja malleja varmistaa jatkossakin sekoitettu ja monipuolinen hallintamuotojakauma kaupungin eri alueilla. Selvitetään myös ARA-vuokratuotannon kokonaisuutta ja kartoitetaan edelleen ARA-vuokratuotannolle mahdollisia sijainteja sekä tämän tuotannon toteutumisen esteitä ja asumiskustannuksiin vaikuttavia tekijöitä niin aluerakentamisen projektialueilla kuin täydennysrakentamisessa. Kaupungin tavoitteena on aktiivisin toimin monipuolistaa eri asuinalueiden hallintamuotojakaumaa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Riikka Karjalainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vasemmistoliiton ryhmäaloite 13.12.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.06.2024 § 372

HEL 2023-015767 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

10.06.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

27.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Riikka Karjalainen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36242
riikka.karjalainen(a)hel.fi

17.06.2024

Asia/10

10

V 28.8.2024, Valtuutettu Seija Muurisen aloite asuntojen lisäämistä keskusta-alueelle

Pöydälle 10.06.2024

HEL 2023-014576 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Seija Muurinen ja 30 muuta valtuutettua esittävät aloitteensa 15.11.2023 seuraavaa:

Helsingissä on käynnistynyt selvitystyö kaupungin keskusta-alueen toimitilojen periaatteiden päivittämiseksi sekä käyttötarkoituksen muutoksen helpottamiseksi. Tavoitteena on saada keskusta-alueelle lisää asukkaita.

Keskusta-alueella on tällä hetkellä runsaasti mm. valtion, kaupungin, yliopiston ym. virastojen, kuten myös yksityisten yritysten toimitiloja. Osa kaduista on iltaisin ja viikonloppuisin hiljaisia, ja mm. monet ns. kivijalkakaupat ovat käyneet kannattamattomiksi ydinkeskustan alueella. Tyhjää toimitilaa mainostetaan useilla keskustan alueilla.

Me allekirjoittaneet kaupunginvaltuutetut esitämme, että selvitystyöhön Helsingin keskusta-alueen toimitilojen periaatteiden päivittämiseksi sekä käyttötarkoituksen muutoksen helpottamiseksi sisällytetään myös arvio mahdollisuudesta edellyttää/suosittelaa rakennuttajia varaamaan rakennusten ylimmät kerrokset tai vähintään ylin kerros asunnoiksi - sekä toimitilojen uusissa että korjausrakentamiskohteissa.

Aloitteesta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto.

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta pitää kannatettavana saada kantakaupungin alueelle lisää asukkaita ja kävijöitä. Keskustan elinvoimaa edistetään monin toimenpitein, kuten lisäämällä työpaikkoja, palveluja, asuntoja sekä tapahtumien mahdollisuuksia keskustan läheisyydessä sekä kohentamalla yleisten alueiden viihtyisyyttä.

Kaupunkiympäristölautakunta on perunut 23.4.2024 kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymät periaatteet käyttötarkoituksen muutoksille toimitiloista asumiseen kantakaupungin rajatulla alueella. Tällä hetkellä ei ole tavoitteena laatia uusia yleisiä periaatteita. Konversiioihin suhtaudutaan lähtökohtaisesti myönteisesti ja hakemuksiin otetaan kantaa arvioimalla, miten paikka soveltuu eri käyttötarkoituksiin.

Kokonaisten rakennusten tai vain ylimpien kerrosten osoittamista asuinkäyttöön arvioidaan tapauskohtaisesti, eikä asiasta ole tarkoituksenmukaista antaa yleispätevää suositusta.

Lausunnon perustelut

Lautakunta perustee lausuntoaan seuraavilla näkökohdilla: Sekä täydennysrakentamisella että vajaakäytöllä olevien toimitilojen muuttamisella asuinkäyttöön voidaan lisätä keskusta-alueen asukas- ja siten kävijämäärää. Kantakaupungin asukkaiden ja keskustakävijöiden määrää on viime vuosina pystytty lisäämään myös laajentamalla kantakaupunkia entisille satama-alueille Kalasatamassa ja Jätkäsaarella. Samalla on näiden alueiden saavutettavuutta parannettu kytkemällä rakenteilla olevat uudet asuinalueet keskustan tuntumassa tiiviiden yhteyksien välityksellä keskustaan.

Uusien alueiden rakentamisen lisäksi kantakaupungissa on mahdollistettu käyttötarkoituksen muutoksia toimitiloista asumiseen sekä kaavamuutoksilla että poikkeamispäätöksillä. Joissakin tapauksissa toimitila ei ole ollut vajaakäytössä, vaan työpaikat ovat joutuneet etsimään uusia sijainteja. Ydinkeskustassa on sallittu myös toimitilojen osittaisia muutoksia asumiseen. Kaikkia myönnettyjä hankkeita ei ole eri syistä kuitenkaan katsottu houkuttelevaksi toteuttaa.

Vuosi 2022 oli ennätysvuosi toteutuneiden konversioiden määrässä. Vuosien 2015-2022 välillä on rakennuslupatietojen mukaan toteutettu kantakaupungin alueella noin 208 000 k-m² muutoksia toimitiloista asumiseen.

Asumisen sijoittamisessa keskustatoimintojen välittömään läheisyyteen on suoritettava huolellista harkintaa niin asumisen edellytysten varmistamiseksi kuin keskustan vetovoiman kannalta oleellisten toimintojen kuten ravintoloiden, tapahtumien ja yöelämän toimintaedellytysten turvaamiseksi. Sekä uudis- että korjauskohteissa osittainen asuinkäyttö voi olla ristiriidassa kiinteistössä toimivien tarpeiden kanssa, eikä kaikissa kiinteistöissä voida toteuttaa kaikkia asuinkäytön reunaehjoja esim. asuinterveyden, pelastusturvallisuuden, asuinviihtyvyyden tai pihatilojen osalta.

Keskustan elävyyden näkökulmasta on tärkeää varmistua siitä, ettei vähäinenkin asumisen lisääminen syrjäytä suurempia käyttäjämääriä generoivia toimintoja, kuten ravintoloita tai tehokkaassa käytössä olevaa muuta yritystilaa. Yritys- ja elinvoimavaikutusten arviointi on siten keskeistä hankkeita arvioitaessa. Keskustan kävijämäärät ovat pandemian jälkeen edelleen palautumassa. Kesällä 2023 (touko-elokuussa) oli mobiilidatan perusteella yhteensä 23,2 milj. kävijää, joista 16,9 milj. oli lyhytaikaista asiointia. Kasvua edelliseen vuoteen oli 5 %.

Asuntokonversiot vaativat maankäytöllistä harkintaa ja useimmiten asemakaavan muutoksen, jotta käyttötarkoituksen muutoksen edellytyksiä voidaan arvioida. Keskeistä on arvioida onko asumisesta aiheutuvat haitat keskustan elinvoimalle suurempia kuin siitä saatavat hyödyt. Lisäksi hankkeissa tulee arvioida muutoksesta syntyvä arvonnousu sekä mahdollinen maankäyttökorvauksen tarve. Käyttötarkoituksen muutoksia edistetään jatkossa tarkoituksenmukaisissa kohteissa tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Asuinrakennusten ullakoiden muuttamista asumiskäyttöön sekä olevaan kaupunkiympäristöön soveltuvia rakennusten korottamisia edistetään määrätietoisesti. Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman 2024 mukaisesti kanta-kaupungin asukasmäärän kasvua edistetään helpottamalla entisestään konversioita ja ullakkorakentamista nykyistä kevyemmillä vaatimuksilla.

Esitys on lautakunnan lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n mukaan kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 15.11.2023 Muurinen Seija Keskusta-alueelle lisää asuntoja

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

17.06.2024

Asia/10

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.06.2024 § 373

HEL 2023-014576 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

10.06.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

27.05.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 07.05.2024 § 268

HEL 2023-014576 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle:

Seija Muurisen ym. aloitteessa esitetään, että keskusta-alueelle tulisi lisätä asuntoja sisällyttämällä Helsingin keskusta-alueen toimitilojen periaatteiden päivittämistä ja käyttötarkoitusten muutosten helpottamista koskevaan selvitystyöhön arvio mahdollisuudesta edellyttää/suosittelaa rakennuttajia varaamaan rakennusten ylimmät kerrokset asunnoiksi.

Kaupunkiympäristölautakunta piti kannatettavana saada kantakaupungin alueelle lisää asukkaita ja kävijöitä. Keskustan elinvoimaa edistetään monin toimenpitein, kuten lisäämällä työpaikkoja, palveluja, asuntoja sekä tapahtumien mahdollisuuksia keskustan läheisyydessä sekä kohentamalla yleisten alueiden viihtyisyyttä.

Kaupunkiympäristölautakunta on perunut 23.4.2024 kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymät periaatteet käyttötarkoituksen muutoksille toimitiloista asumiseen kantakaupungin rajatulla alueella. Tällä hetkellä

ei ole tavoitteena laatia uusia yleisiä periaatteita. Konversioihin suhtautaan lähtökohtaisesti myönteisesti ja hakemuksiin otetaan kantaa arvioimalla, miten paikka soveltuu eri käyttötarkoituksiin.

Kokonaisten rakennusten tai vain ylimpien kerrosten osoittamista asuinkäyttöön arvioidaan tapauskohtaisesti, eikä asiasta ole tarkoituksenmukaista antaa yleispätevää suositusta tai vaatimusta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Janne Prokkola, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 37233
janne.prokkola(a)hel.fi

11

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan varajäsenen valinta

HEL 2024-006969 T 00 00 02

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

- myöntää Ahmad Noor Hassanille eron tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan varajäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee Nick Waltersin varajäseneksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikuntaan kaupunginhallituksen toimikaudeksi.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus valitsi Ahmad Noor Hassanin (Vasemmistoliitto) 21.8.2023 § 505 varajäseneksi tasa-arvo ja yhdenvertaisuustoimikuntaan kaupunginhallituksen toimikaudeksi. Ahmad Noor Hassan pyytää 14.5.2024 eroa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan varajäsenen luottamustoimesta puolueesta eroamisen vuoksi.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on kaupunginhallituksen pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

vs. hallintojohtaja
Antti Peltonen

Lisätiedot

Paula Salmi, asiantuntija, puhelin: 09 310 35109
paula.salmi(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroilmoitus 14.5.2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Taloushallintopalvelu

12

Kaupunginhallituksen aamukoulukokoukset syyskaudella 2024

HEL 2023-014843 T 00 00 02

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää kokoontua syyskaudella 2024 aamukouluiksi kutsuttuihin kokouksiinsa kaupunginhallituksen istuntosalissa kaupungintalolla torstaisin klo 8.00 seuraavasti:

- 5.9.2024
- 10.10.2024
- 28.11.2024

Lisäksi kaupunginhallitus päättää, että nämä kokoukset pidetään varsinaisen kokouksen, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla, sijasta sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus päätti 30.10.2023 § 639 vuoden 2024 kokousajoistaan. Tämän lisäksi pidetään aamukouluiksi kutsuttuja kokouksia, joissa käsitellään kaupungin yleiseen kehitykseen, hallintoon tai muuhun ajankohtaiseen asiaan liittyviä laajoja kokonaisuuksia.

Helsingin kaupungin hallintosäännön 29 luvun 2 §:n mukaan toimielin kokoontuu päättämääränsä aikoina sekä lisäksi puheenjohtajan kutsusta. Puheenjohtaja voi asioiden vähäisen määrän tai muun erityisen syyn vuoksi peruuttaa kokouksen tai muuttaa kokouksen alkamisaikaa päätettynä kokouspäivänä. Muutoksista ilmoitetaan ennen kokouskutsun lähettämistä.

Kaupunginhallituksen kokouskutsu lähetetään sähköisesti neljä päivää ennen kokousta, samalla julkaistaan kokouksen esityslista yleisessä tietoverkossa. Hallintosäännön 29 luvun 3 §:n mukaan toimielimen kokouskutsu on lähetettävä vähintään neljä päivää ennen kokousta, jollei toimielin toisin päättä.

Kaupunginhallituksen pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa kuntalain 140 §:n mukaisesti.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Päätöshistoria

Keskushallinto Pormestari 05.06.2024 § 38

HEL 2023-014843 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja päätti perua kaupunginhallituksen aamukoulun 6.6.2024 kokouksen.

Päätöksen perustelut

Kaupunginhallitus on 4.12.2023 § 733 päättänyt kokoontua kevätkaudella 2024 aamukouluiksi kutsuttuihin kokouksiinsa kaupunginhallituksen istuntosalissa kaupungintalolla torstaisin klo 8.00 seuraavasti: 1.2.2024, 14.3.2024, 18.4.2024 sekä 6.6.2024.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja päätti perua 6.6.2024 kokouksen asioiden vähäisen määrän johdosta.

Hallintosäännön 29 luvun 2 §:n 3 momentin mukaan toimielimen puheenjohtaja voi asioiden vähäisen määrän tai muun erityisen syyn vuoksi peruuttaa kokouksen tai muuttaa kokouksen alkamisaikaa päätettynä kokouspäivänä

Keskushallinto Pormestari 08.05.2024 § 35

Keskushallinto Pormestari 26.01.2024 § 8

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 04.12.2023 § 733

HEL 2023-014843 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti kokoontua kevätkaudella 2024 aamukouluiksi kutsuttuihin kokouksiinsa kaupunginhallituksen istuntosalissa kaupungintalolla torstaisin klo 8.00 seuraavasti:

- 1.2.2024
- 14.3.2024
- 18.4.2024
- 6.6.2024

Lisäksi kaupunginhallitus päätti, että nämä kokoukset pidetään varsinaisen kokouksen, jossa kokouksen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla, sijasta sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Sanna Lawrence, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 27640
sanna.lawrence(a)hel.fi

13

Helen Oy:n omistajastrategian päivittäminen

Pöydälle 10.06.2024

HEL 2024-004496 T 00 01 05

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää päivittää Helen Oy:n omistajastrategiaa lisäämällä tavoitetilaan ja kehittämislinjauksiin päästövähennysten tavoitearvot kokonaispäästöille ja kaukolämmön päästöille vuosille 2027 ja 2030 liitteen 1 mukaisesti.

Esittelijän perustelut

Helen Oy

Helen Oy:n toimialana on energian tuotanto, hankinta, siirto, jakelu ja myynti sekä energia-alan kunnossapito-, suunnittelu- ja urakointipalvelut ja muu energia-alan liiketoiminta. Yhtiö voi harjoittaa liiketoimintaansa tytä- ja osakkuusyhtiöissä sekä yhteisyrityksissä.

Helen-konsernin liikevaihto vuonna 2023 oli noin 1,8 miljardia euroa ja taseen loppusumma noin 4 miljardia euroa.

Kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 100 %.

Helenin omistajastrategian päivittäminen

Helen Oy on uudistamassa palkitsemisjärjestelmäänsä yhtiön uuteen strategiaan ja toimintaympäristön murrokseen liittyen. Osana palkitsemisjärjestelmän päivittämistä yhtiö vahvistaa siihen liittyvien tavoitteiden kytkeä yhtiön omistajastrategian mukaisiin taloudellisiin ja päästövähennyksiin liittyviin tavoitteisiin.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti 3.6.2024 esittää kaupunginhallitukselle Helen Oy:n omistajastrategian päivittämistä palkitsemisjärjestelmän uudistamiseen liittyen siten, että omistajastrategian tavoitetilaan ja kehittämislinjauksiin lisätään päästövähennysten tavoitearvot kokonaispäästöille ja kaukolämmön päästöille vuosille 2027 ja 2030.

Konsernijaoston päätöksen mukainen päivitetty omistajastrategialuonnos on liitteenä 1.

Lopuksi

17.06.2024

Asia/13

Kaupunginvaltuuston 1.3.2023 vahvistaman konserniohjeen mukaisesti tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat luovat reunaehdot kaupungin omistamiselle sekä pitkäjänteiselle, ennustettavalle ja suunnitelmalliselle omistajaohjaukselle.

Kaupunginhallitus hyväksyy tytäryhteisökohtaiset omistajastrategiat, jotka sisältävät kaupungin omistukseen, strategiseen tahtotilaan sekä hallitukseen liittyviä linjauksia kunkin tytäryhteisön ja tarpeen mukaan sen muodostaman alikonsernin osalta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Helen Oy_omistajastrategia

Oheismateriaali

1 Helen Oy_omistajastrategia_muutokset näkyvissä

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Helen Oy

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.06.2024 § 375

HEL 2024-004496 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

17.06.2024

Asia/13

Käsittely

10.06.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

14

Sijoitus Länsirata Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon vuonna 2024

HEL 2024-006763 T 00 01 05

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä yhteensä 855 444,94 euron sijoituksen tekemisen Länsirata Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon ja myöntää kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston käytettäväksi vuoden 2024 talousarviomäärärahoja 855 444,94 euroa sijoituksen maksamiseen talousarvion tililtä 8 06 02, Arvopaperit, Muut kohteet, kaupunginhallituksen käytettäväksi.

Esittelijän perustelut

Länsirata Oy

Länsirata Oy:n (ent. Turun Tunnin Juna Oy) toimialana on Helsinki–Turku nopeaan junayhteyteen liittyvä raideliikenneinfrastruktuurin suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti. Yhtiö voi tämän lisäksi tehdä tai teettää selvityksiä hankkeen rakentamisen mahdollistamiseksi sekä hankkeeseen liittyvien hyötyjen, haittojen ja muiden vaikutusten tunnistamiseksi.

Länsirata-hankkeelle myönnettiin 37,5 miljoonan euron CEF-tuki vuonna 2020. Lisäksi osana valtion investointiohjelmaa valtio on sitoutunut pääomittamaan Länsirata-hankkeen rakentamisvaihetta 460 miljoonalla eurolla nykyisen hallituskauden aikana.

Kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 7,5 %. Muut omistajat ovat Suomen valtio (51 %), Espoon ja Turun kaupungit (kumpikin 13,25 %), Salon ja Lohjan kaupungit sekä Vihdin kunta (kukin 4,84 %) sekä Kirkkonummen kunta (0,48 %)

Aikaisemmat päätökset sekä Helsingin kaupungin sitoutuminen yhtiön rahoittamiseen

Konsernijaosto hyväksyi 11.12.2023, § 131, yhtiön osakassopimuksen ja yhtiöjärjestyksenmuutoksesta jossa päätettiin:
A. hyväksyä Helsingin kaupungin osalta Turun Tunnin Juna Oy:n osakassopimuksen muuttamisen muutossopimusluonnoksen mukaisesti, sekä - kehottaa kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastoa allekirjoittamaan muutossopimuksen kaupungin osalta ja tekemään siihen tarvittaessa teknisluonteisia tai muuten vähäisiä muutoksia.

- B. kehottaa kaupungin yhtiökokousedustajaa Turun Tunnin Juna Oy:n tulevassa ylimääräisessä yhtiökokouksessa
- hyväksymään yhtiön hallituksen esityksen ratasuunnitelmien suunnitteluperusteiden muutoksista;
  - hyväksymään yhtiön osalta osakassopimuksen muuttamisen muutos-sopimusluonnoksen mukaisesti;
  - olemaan hyväksymättä yhtiön hallituksen esitystä yhtiön toiminnan siirtymisestä suunnitteluvaiheen aikana myös rakentamisvaiheeseen;
  - olemaan hyväksymättä yhtiön hallituksen esitystä sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston käyttämiseen liittyen pois lukien varojen käyttö 2023 CEF Liikenne -tukihakemuksen tekemiseen;
  - hyväksymään hallituksen esittämät muutokset hankeyhtiön yhtiöjärjestyksen toiminimeen, toimialaan ja tehtäviin;
  - hyväksymään hallituksen esittämän suosituksen mukaisesti, että Turun tunnin juna -hankkeelle haetaan 2023 CEF Liikenne -tukea TEN-T ydinverkon Helsinki-Turku rakentamissuunnitteluun taikka osakkaiden yhdessä niin päättäessä myös varsinaiseen rakentamiseen, edellyttäen, että Helsingin kaupungin yhtiöön sijoittamia varoja ei käytetä rakentamissuunnitteluun tai varsinaiseen rakentamiseen 2023 CEF Liikenne -tukihakemuksen tekemistä lukuun ottamatta.
- Kaupunginvaltuusto hyväksyi 25.3.2020, § 97, että kaupunki lähtee osakkeenomistajaksi Helsingin ja Turun välisen raideyhteyden suunnittelua toteuttavaan hankeyhtiöön (Turun Tunnin Juna Oy), ja että kaupunki merkitsee perustettavan hankeyhtiön osakkeita tai muuten pääomittaa yhtiötä yhteensä enintään 5,9 miljoonalla eurolla.
- Kaupunginhallitus päätti 30.3.2020, § 230 täytäntöönpanopäätöksessään merkitä yhtiön osakkeita 100 000 eurolla.
- Konsernijaosto päätti 6.4.2020, § 33 hyväksyä kaupungin osalta Turun Tunnin Juna Oy:n osakassopimuksen, jossa on sovittu osakkaiden sitoutumisesta hankkeen rahoitukseen.
- Helsingin kaupungin enimmäisrahoitusosuus osakassopimuksen mukaan on yhteensä noin 5,9 miljoonaa euroa. Osuus sisältää kaupungin osuuden arvioiduista suunnittelukustannuksista sekä hankeyhtiön toiminnanaikaisista kustannuksista.
- Osakassopimuksen perusteella osapuolet eivät ole velvollisia lisärahoittamaan yhtiötä, jos suunnittelukustannukset ylittävät arvioidun mää-

rän. Lisärahoitus edellyttää uusia erillisiä neuvotteluja ja päätöksiä. Vastaavasti hankkeen toteutusvaiheen rahoitukseen osallistuminen edellyttää erillisiä päätöksiä.

Kaupungin rahoitus vuonna 2024

Yhtiön hallitus käsitteli 24.4.2024 (liite 1) yhtiön osakkailta perittävää loppuvuoden 2024 rahoitusta.

Vuoden 2024 jälkimmäisen rahoituskutsun mukaisesti (liite 2) pääomaa kerätään yhteensä 11 405 932,50 euroa, josta Helsingin kaupungin osuus omistusosuuden mukaan on 855 444,94 euroa jakautuen kahden erilliseen sijoitukseen (eri eräpäivinä) seuraavasti (liite 3):

- 427 722,47 euroa eräpäivällä 11.7.2024
- 427 722,47 euroa eräpäivällä 2.10.2024

Tämä rahoituskutsu ja sitä koskeva päätös kattaa molemmat jäljellä olevat vuoden 2024 pääomasijoitukset.

Valtiontukiarviointi

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107(1) mukaan, jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Valtiontukisääntöjä sovelletaan ainoastaan silloin, kun tuensaaja on ”yritys” (Euroopan komission tiedonanto EUVL [2016] C 262/01, kohta 6).

Länsirata Oy:n toimialana on Helsinki-Turku nopeaan junayhteyteen liittyvä raideliikenneinfrastruktuurin suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti. Yhtiö ei siten lähtökohtaisesti harjoita taloudellista toimintaa eli tarjoa tavaroita tai palveluja markkinoilla. Näin ollen se ei ole SEUT 107(1):ssa tarkoitettu yritys, eivätkä valtiontukisäännöt siten tule sovellettaviksi yhtiön omistamisen ja rahoittamisen osalta.

Raideyhteyden suunnitteluvaiheella pyritään kyseisen raideliikenneinfrastruktuurin rakentamisvalmiuteen, ja se on tällä perusteella valtiontukiarvioinnin näkökulmasta katsottavissa myös osaksi kokonaisrakentamishanketta. Jo suunnitteluvaiheen rahoittamista voidaan siksi arvioida infrastruktuurirahoituksen näkökulmasta. Euroopan komissio on katsonut, että vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tai kilpailun vääristyminen on yleensä poissuljettua infrastruktuurin rakentamisessa silloin, kun infrastruktuurilla ei ole tavallisesti suoraa kilpailijoita, yksityinen rahoitus on alalla ja kyseisessä jäsenvaltiossa vähäistä ja infrast-

ruktuurin tarkoituksena ei ole valikoivasti suosia tiettyä yritystä tai toimialaa vaan se hyödyttää koko yhteiskuntaa (komission tiedonanto EUVL [2016] C 262/01, kohta 211).

Jotta tietyn hankkeen kaikki julkinen rahoitus kuuluisi valtiontukisääntöjen soveltamisalan ulkopuolelle, on varmistettava, että infrastruktuurien rakentamiseen kohdassa 211 mainituissa tilanteissa myönnettyä rahoitusta ei voida käyttää muiden taloudellisten toimintojen, kuten infrastruktuurin toiminnan harjoittamisen, ristiin tukemiseen tai välilliseen tukemiseen (komission tiedonanto EUVL [2016] C 262/01, kohta 212). Länsirata Oy:n ainoa tehtävä on kyseisen raideliikenneinfrastruktuurin suunnittelu rakentamisvalmiuteen saakka, eikä myönnettävää rahoitusta käytetä infrastruktuurin toiminnan harjoittamisen tai muiden taloudellisten toimintojen tukemiseen.

Komissio katsoo, että mahdollisten käyttäjien saataville tasavertaisin ja syrjimättömin ehdoin asetettavan rautatieinfrastruktuurin rakentaminen täyttää yleensä kohdassa 211 mainitut edellytykset ja sen vuoksi sen rahoitus ei tavallisesti vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan eikä vääristä kilpailua (komission tiedonanto EUVL [2016] C 262/01, kohta 219). Vaikka Länsirata Oy:n toiminta arvioitaisiinkin luonteeltaan taloudelliseksi, on edellä esitetyin perustein katsottava, että tuki ei vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan eikä vääristä kilpailua. Näin ollen on joka tapauksessa niin, että hankeyhtiön omistamisessa ja rahoittamisessa ei ole kyseessä SEUT 107(1) mukainen valtiontuki.

Lopuksi

Päätös vastaa kaupungin sitoutumista hankkeen rahoitukseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Patrick Wahlman, Konsernianalyytikko, puhelin: 310 33714
patrick.wahlman(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Rahoituskutsua koskeva pöytäkirjaote
- 2 Rahoituskutsu Länsirata Oy
- 3 Rahoituskutsu lasku

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kanslia

15

Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Mannerheim-museon hakemuksesta suojelumääräyksestä poikkeamisesta

HEL 2024-005794 T 10 03 10

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraavan lausunnon otsikkoasiassa:

Mannerheim-museo sijaitsee 9. kaupunginosan (Kaivopuisto) korttelissa 199, tontilla 24, osoitteessa Kalliolinnantie 14. Tontilla sijaitsee 1874 valmistunut puuhuvila, jonka Marsalkka Carl Gustav Emil Mannerheim uudisti itselleen kodiksi 1924. Rakennus toimii tällä hetkellä Mannerheim-museona ja kohteen omistaa Mannerheim-säätiö.

Mannerheim-museo on suojeltu rakennusperintölain nojalla Uudenmaan ELY-keskuksen päätöksellä 31.10.2019. Ympäristöministeriö on vahvistanut päätöksen 27.5.2022. Kaupunki on aikanaan antanut lausunnon suojeluesityksestä ja puoltanut rakennuksen lakisuojelua. Suojelupäätöksessä on erikseen mainittu suojeltavaksi pihalla sijaitsevat muuratut koksilaatikot.

Mannerheim-museo on hakenut lupaa poiketa peruskorjauksen yhteydessä suojelumääräyksestä koskien piha-alueella sijaitsevia koksilaatikoita. Museovirasto on lausunut Mannerheim-museon korjaus- ja muutostöistä 22.12.2023. Lausunnossaan Museovirasto puoltaa esitettyjä toimenpiteitä muilta osin, kuin pihalla sijaitsevien koksilaatikoiden purkamisen osalta.

Hakija on perustellut koksilaatikoiden purkamista sillä, että rakennus ja sen piha halutaan palauttaa 1920-luvun asuun, mutta koksilaatikot on rakennettu pihalle ilmeisesti vasta myöhemmin. 1920-luvulla piha-alueen ja Kalliolinnantien välinen istutusalue on ollut pienempi ja sitä on levennetty todennäköisesti vasta 1950-luvulla. Suojelupäätöstä laadittaessa koksilaatikoiden historiasta ei ollut tietoa. Istutusalueen kaiventaminen ja koksilaatikoiden purkaminen mahdollistaisi museon henkilökuntaa ja logistiikkaa palvelevien autojen pysäköinnin tontilla.

Kaupunginhallitus ei ota kantaa erityisesti koksilaatikoihin, vaan niiden purkamista on arvioitava ensisijaisesti Museoviraston kannan perusteella. Nykyinen asemakaava ei edellytä autopaikkojen sijoittamista tontille, eikä niitä tulla edellyttämään myöskään asemakaavan ajantasaistamisen yhteydessä. Uuden asemakaavan suojelumerkinnot määräytyvät lakisuojelupäätöksen pohjalta.

Asemakaavatilanne

Voimassa oleva asemakaava 4074 on vahvistettu vuonna 1956. Tontti on asemakaavassa merkitty yleisen rakennuksen tontiksi, jota saadaan käyttää museorakennusta varten. Asemakaavassa ei ole osoitettu suojelumerkintöjä ja asemakaava on vanhentunut.

Tontti kuuluu Kaivopuiston valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009).

Helsingin yleiskaavassa (2016) tontti kuuluu Kantakaupunki C2 -alueeseen, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena.

Alueella on vireillä kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamistyö, jonka tavoitteena on päivittää ja yhdenmukaistaa osin vanhentuneet asemakaavat. Asemakaavatyön keskeisimpinä tavoitteina on turvata sekä kaupunkikuvallisten kokonaisuuksien että yksittäisten kohteiden tärkeiden arvojen säilyminen ja samalla varmistaa yleiskaavan mukainen kehitys. Kaavaehdotukset laaditaan kaupunginosittain ja tavoitteena on esitellä ne kaupunkiympäristölautakunnalle arviolta vuosina 2024–2027.

Esittelijän perustelut

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on pyytänyt kaupunginhallituksen lausuntoa Mannerheim-museon tekemästä hakemuksesta saada peruskorjauksen yhteydessä purkaa Mannerheim-museon piha-alueella sijaitsevat nk. koksilaatikat. Lausuntoa on pyydetty 30.6.2024 mennessä.

Lausuntopyynnön johdosta on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Esitys on saadun lausunnon mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 22.4.2024
- 2 Lausuntopyyntö 22.4.2024, liite, Ympäristöministerion päätös
- 3 Lausuntopyyntö 22.4.2024, liite, kuvaliite ja asemapiirustus
- 4 Lausuntopyyntö 22.4.2024, liite, Mannerheim-museon korjaus- ja muutostyöt

Oheismateriaali

1 Lausuntopyyntö 22.4.2024, liite, Mannerheim-museo muutoshakemus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Lausunnon pyytäjä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristön toimiala 15.5.2024

HEL 2024-005794 T 10 03 10

Kaupunkiympäristön toimiala antaa lausunnon kaupunginhallitukselle:

Mannerheim-museo sijaitsee 9. kaupunginosan (Kaivopuisto) korttelissa 199, tontilla 24, osoitteessa Kalliolinnantie 14. Tontilla sijaitsee 1874 valmistunut puuhuvila, jonka Marsalkka Carl Gustav Emil Mannerheim uudisti itselleen kodiksi 1924. Rakennus toimii tällä hetkellä Mannerheim-museona ja kohteen omistaa Mannerheim-säätiö.

Mannerheim-museo on suojeltu rakennusperintölain nojalla Uudenmaan ELY-keskuksen päätöksellä 31.10.2019. Ympäristöministeriö on vahvistanut päätöksen 27.5.2022. Suojelupäätöksessä on erikseen mainittu suojeltavaksi pihalla sijaitsevat muuratut koksilaatikot. Kaupunkiympäristön toimiala on aikanaan antanut lausunnon suojeluesityksestä ja puoltanut rakennuksen lakisuojelua.

Museovirasto on lausunut Mannerheim-museon korjaus- ja muutostöistä 22.12.2023. Lausunnossaan Museovirasto puoltaa esitettyjä toimenpiteitä muilta osin, kuin pihalla sijaitsevien koksilaatikoiden purkamisen osalta.

Hakija on perustellut koksilaatikoiden purkamista sillä, että rakennus ja sen piha halutaan palauttaa 1920-luvun asuun, mutta koksilaatikot on rakennettu pihalle ilmeisesti vasta myöhemmin. 1920-luvulla piha-alueen ja Kalliolinnantien välinen istutusalue on ollut pienempi ja sitä on levennetty todennäköisesti vasta 1950-luvulla. Suojelupäätöstä laa-

dittaessa koksilaatikoiden historiasta ei ollut tietoa. Istutusalueen ka-ventaminen ja koksilaatikoiden purkaminen mahdollistaisi museon henkilökuntaa ja logistiikka palvelevien autojen pysäköinnin tontilla.

Kaupunkiympäristön toimiala ei ota kantaa erityisesti koksilaatikoihin, vaan niiden purkamista on arvioitava ensisijaisesti Museoviraston kannan perusteella. Nykyinen asemakaava ei edellytä autopaikkojen sijoittamista tontille, eikä niitä tulla edellyttämään myöskään asemakaavan ajantasaistamisen yhteydessä. Uuden asemakaavan suojelumerkinnot määräytyvät lakisuojelupäätöksen pohjalta.

Asemakaavatilanne

Voimassa oleva asemakaava 4074 on vahvistettu vuonna 1956. Tontti on asemakaavassa merkitty yleisen rakennuksen tontiksi, jota saadaan käyttää museorakennusta varten. Asemakaavassa ei ole osoitettu suojelumerkintöjä ja asemakaava on vanhentunut.

Tontti kuuluu Kaivopuiston valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009).

Helsingin yleiskaavassa (2016) tontti kuuluu Kantakaupunki C2 -alueeseen, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena.

Alueella on vireillä kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamistyö, jonka tavoitteena on päivittää ja yhdenmukaistaa osin vanhentuneet asemakaavat. Asemakaavatyön keskeisimpinä tavoitteina on turvata sekä kaupunkikuvallisten kokonaisuuksien että yksittäisten kohteiden tärkeiden arvojen säilyminen ja samalla varmistaa yleiskaavan mukainen kehitys. Kaavaehdotukset laaditaan kaupunginosittain ja tavoitteena on esitellä ne kaupunkiympäristölautakunnalle arviolta vuosina 2024–2027.

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristön toimialaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 17.5.2024 mennessä.

Lisätiedot

Otso Huhtala, arkkitehti, puhelin: 09 310 37296
otso.huhtala(a)hel.fi

16

Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamiseksi

Pöydälle 10.06.2024

HEL 2024-006071 T 03 00 00

VN/23928/2023

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamiseksi seuraavan lausunnon:

Ympäristönsuojelulain tulee tehostaa ympäristöä pilaavan toiminnan vaikutusten arviointia ja huomioon ottamista kokonaisuutena. Ministeriön tulee ensi sijaisesta osana lainsäädännön kehittämistä selvittää miten lumenvarastointi ja -käsittelypaikat Suomessa ylipäättään täyttävät ympäristönormit ja mitä ympäristövaikutuksia erilaisista lumen varastointi- ja käsittelyratkaisuista aiheutuu.

Helsingin kaupungin lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuudella pyritään kaupungin strategian mukaisesti kunnianhimoiseen ilmasto- vastuuseen ja luonnonsuojeluun. Hankekokonaisuus tukee kaupungin hiilineutraalisuutta vuodelle 2030 vähentämällä päästöjä.

Helsingin kaupunki ei kannata ympäristönsuojelulakiin ehdotettua muutosta lumen merikaadon täysimääräisen kieltämisen osalta. Lisäksi kaupunki toteaa, että muutoksen yhteydessä esitetyt siirtymäajat ovat liian lyhyet.

Runsaslumisten jaksojen aikana lumen merenkaato on Helsingin kantakaupungissa välttämätön varakeino, joka tulee olla talvikunnossapidon käytettävissä poikkeuksellisina ajanjaksoina. Mikäli laki tulee voimaan muutosehdotuksen mukaisesti, ei kaupunki todennäköisesti kykene runsaslumisisten ajanjakson aikana ylläpitämään kunnossapitolain edellyttämää tasoa ja tämä vaarantaa liikenneturvallisuuden ja hälytysajoneuvojen liikkumisen Helsingin kantakaupungin alueella 1.3.2030 alkaen.

Lumen merikaadon mahdollisuus tulee muutosehdotuksesta poiketen säilyttää lainsäädännössä viimesijaisena keinona runsaslumisia jaksoja varten myös 1.3.2030 jälkeisenä aikana. Ympäristönsuojelulain muutoksen tulee myös tulevaisuudessa mahdollistaa lumen merikaato varakeinona runsaslumisten jaksojen aikana liikenneturvallisuuden var-

mistamiseksi. Varakeinona lumen merikaatoon voidaan edellyttää kohteeseen ympäristölupa, jossa on tiukat lupamääräykset.

Seuraavassa on taustoitettu lumenhallinnan nykytilaa Helsingissä sekä esitetty tarkemmat perustelut kielteiselle näkemykselle ehdotetuista lainsäädäntömuutoksista lumen mereen kaatamista koskevan kiellon ja sen siirtymäaikaosien osalta.

Lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuus

Helsingin kaupungin kaupunginhallitus hyväksyi 9.10.2023 § 605 lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden vuosille 2023–2033 ohjeellisena noudatettavaksi ja kehotti kaupunkiympäristön toimialaa ryhtymään hankekokonaisuuden toteuttamiseen. Toimialan tulee ottaa hankekokonaisuuden toteuttaminen huomioon vuosittain toimintasuunnitelman ja talousarvioehdotuksen valmistelussa.

Samalla kaupunginhallitus kehotti kaupunkiympäristön toimialaa asettamaan konkreettisia välitavoitteita lumen hallinnan kehittämiseksi ja lumen merenkaadon lopettamisen nopeuttamiseksi. Samalla tulee arvioida kaavailtujen toimien vaikutus helsinkiläisten arjen sujuvuuteen ja asuinympäristöön. Toteutuksessa on pyrittävä priorisoimaan ympäristön kannalta vähiten haitalliset toimet.

Hankekokonaisuudella tavoitellaan merkittävää lumenvastaanottokapasiteetin nostamista, talvihoidon parantamista ja kustannusten hillitsemistä. Lumenvastaanottokapasiteetin nostamiseksi on vuoteen 2033 mennessä seuraavat tavoitteet:

1. Lumen maalle läjittämisen vastaanottoaikoja on käytettävissä yhteensä yhdeksän kappaletta,
2. Lumen sulattamiseen ja puhdistamiseen tarkoitettuja vastaanottoaikoja on käytettävissä yhteensä 21 kappaletta,
3. Lumen lähivarastointia varten on varattu kaupunkitilaa ajokais-toilta, pysäköintipaikoilta, aukioilta ja puistoista,
4. Lumen merivastaanoton varajärjestelyn käyttöperiaatteet on määritetty olosuhteille, jossa nykyiset ja tulevat merivastaanoton korvaavat ratkaisut eivät riitä lumenhallinnan tarpeille,
5. Uutta liiketoimintaa on muodostunut lumen hallintaan ja lumen hyödyntämiseen liittyen.

Helsingin kaupungin on mahdollista luopua lumen merikaadosta vasta kun edellä mainittujen hankkeiden toimenpiteet on täysimääräisesti toteutettu, alustavasti vuonna 2033. Hankkeiden konkreettiset välitavoit-

teet on sidottu kyseisten hankkeiden määrätietoiseen edistämiseen ja toteuttamiseen, jolloin vastaavasti merikaatoa voidaan vähentää.

Lumen merivastaanotto tarvitaan varajärjestelyinä, sillä merikaatoa korvaavat ratkaisut eivät tule riittämään lumenhallinnan tarpeille haastavien lumijaksojen aikana. Muutoin alueen liikenneturvallisuus ja hälytysajoneuvojen liikkuminen vaarantuu.

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (kunnossapitolaki, 669/1978) annetun lain nojalla kadun kunnossapito kuuluu pääasiassa kunnalle. Kunnossapitolain mukaan jalkakäytävän talvikunnossapito ja sen vierelle kertyneiden lumivallien poistaminen kuuluu tontinomistajille. Kunta voi kuitenkin ottaa nämä velvoitteet hoitaakseen. Helsingissä ainoastaan keskustan alueella nämä velvoitteet on jätetty tontinomistajille. Hankekokonaisuudella varmistetaan edellytykset kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden hoitamiseksi.

Lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden toteuttamisen investointikustannukset ovat noin 100 miljoonaa euroa. Lisäksi on arvioitu, että lumenvastaanottopaikkojen- ja tapojen muutoksien vuoksi käyttökustannukset tulevat kasvamaan merkittävästi merivastaanotosta luopumisen vuoksi.

Lumen merikaadosta luopuminen

Helsingin kantakaupungin alueella on ollut 1990-luvulla lumen merikaadolle seitsemän eri paikkaa. Nykyisin merikaatoa on vain Hernesaaren kärjessä olevalta lumenvastaanottopaikalta. Hernesaaren merikaadon merkitys erityisesti Helsingin kantakaupungin lumenhallinnalle on ollut erittäin tärkeä ja sen merkitys ei tule vähenemään tulevaisuudessa.

Helsinki on edellä tarkemmin kuvatun lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden mukaan luopumassa suorasta merikaadosta vuoteen 2033 mennessä, kun uusi toteutettava lumensulatus- ja suodatuslaitteiden verkosto on saatu toteutettua. Laitteverkoston rakentuessa suora merivastaanotto vähenee vuosittain laitteiden käyttöönoton kautta.

Hernesaarella merikaatoa tarvitaan kuitenkin tulevaisuudessakin varavastaanottokeinoon lumen sulatus- ja suodatuslaitteiden kapasiteetti- rajoitusten takia turvaamaan kunnossapitolain edellyttämää runsaiden lumijaksojen aikaista kaupungin liikenneturvallisuutta ja hälytysajoneuvojen liikkumisen mahdollisuuksia erityisesti kantakaupungin osalta.

Merikaadon korvaavan lumensulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston toteuttaminen on kaupungin investointiohjelmassa vuosille 2025–2033.

Verkoston toteuttaminen vaatii kaikkiin kohteisiin uutta maankäytön suunnittelua sekä niihin liittyviä päätöksiä ja luvituksen. Tulevien kohteiden osalta on riskinä, että maankäytön suunnittelussa ei löydetä sopivia kohteita lumen sulatus- ja suodatuslaitteille. Lisäksi on mahdollista ja odotettavissa, että lähes kaikista kohteista käydään päätöksiin ja luvittamiseen liittyviä valituskäsittelyitä eri oikeusasteissa. Valitusten käsittely voi viivästyttää laiteverkoston toteuttamista ja siten lumen merikaadosta luopumista.

Ympäristönsuojelulain muutoksen vaikutus Helsingin talvikunnossapidon edellytyksiin

Ympäristönsuojelulain muutos lumen merikaadon kieltämisen osalta tulee vaikuttamaan merkittävästi Helsingin talvikunnossapitoa koskevien kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden suorittamiseen sekä myös kykyyn suoriutua lain mukaisista velvoitteista.

Lumen merikaadon kieltämistä koskeva ympäristönsuojelulain muutos vaikuttaa oleellisesti ja lyhyellä aikataululla Helsingin ja erityisesti kantakaupungin lumilogistiikkaan, lumikuljetuksiin ja lumenvastaanoton järjestelyihin. Kantakaupungin alueelle ei ole perustettavissa merivastaa-ottoa korvaavia uusia paikkoja lumen läjittämiseksi maalle. Kantakaupungin osalta lumenvastaanotto tulevaisuudessa hoidetaan lumen sulatus- ja suodatuslaitoksilla, joita tarvitaan alustavien kapasiteettilaskelmien mukaan 21 kappaletta.

Helsingin kaupunki on testannut lumen sulatus- ja suodatuslaitteita useamman vuoden ajan. Laitteiden tekniikka ei kuitenkaan ole vielä valmista eivätkä ne ole teknisesti valmiita kaupallisia laitteistoja. Laitteiden testaaminen on sisältänyt mm. energiankulutuksen ja sulatuskapasiteetin seuranta- ja tutkimusta, joilla energiankulutusta saadaan vähäisemmäksi sekä sulatus- ja suodatuskapasiteettia paremmaksi.

Helsinki on toteuttamassa sulatus- ja suodatuslaitteverkostoa lähivuosina alkaen vuonna 2025 ja verkosto saataneen valmiiksi vuonna 2033. Käytössä oleva sulatus- ja suodatuslaitteverkosto mahdollistaa Herne- saaren merivastaanotosta luopumisen. Toteutetun täyden sulatus- ja suodatuslaitteverkoston jälkeen lumen merivastaanottoa tarvitaan kuitenkin varavastaanottokeinona runsaslumisten jaksojen varalle, mikä tulisi mahdollistaa lainsäädännössä, jotta muun ohella kunnossapitolain mukaisista velvoitteista huolehtiminen olisi käytännössä mahdollista myös runsaslumisina jaksoina.

Lumen merikaadon kieltämisen ympäristövaikutukset Helsingissä

Ympäristönsuojelulain muutoksen osalta lumen merikaadon kieltämistä perustellaan ympäristöministeriön vuonna 2020 laatiman selvityksen ”Selvitys lumen mereen kaatamisen kieltämisestä” (Ympäristöministe-

riön julkaisuja 2020:25) perusteella mm. vesistöjen roskaantumisen vähentämisellä sekä toiminnan kansallisilla ja kansainvälisillä imagovaikutuksilla. Kyseisen selvityksen mukaan haitta-aineiden osalta lumenkaato vesistöihin ei todennäköisesti muodosta merkittävää kulkeutumisreittiä vesi- tai meriympäristöön. Tiesuola muodostaa korkeintaan paikallisen ja ajallisesti rajoittuneen ekologisen riskitekijän erityisesti sulamiskauden alussa, eikä läjitettävä lumi sisällä niin suuria määriä raskasmetalleja, että siitä arvioitaisiin aiheutuvan merkittävää ympäristöriskiä. Ympäristöministeriön selvityksen mukaan on lisäksi todennäköistä, että lumen vähäisen typpipitoisuuden vuoksi rehevöitymistä lisäävä vaikutus on kokonaisuuden kannalta merkityksetön.

Helsinki on toteuttamassa lumenhallinnan kehittämisen hankeohjelman perusteella uusia lumenvastaanottoaikoja maalle läjittämistä varten sekä sulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston. Nykyinen teknologia ei mahdollista lumen sulamisveden täydellistä puhdistamista haitta-aineista sekä mikromuoveista. Mikromuovien osalta on mahdollisuus poistaa vain isoimmat yli 1,0 mm partikkelit ja pienimmät 0,001–1,0 mm partikkelit kulkeutuvat luontoon edelleen tehdyistä toimenpiteistä huolimatta.

Uudet kohteet lumen maalle läjitystä varten suunnitellaan ja toteutetaan uusimmilla teknisillä ratkaisulla, joilla saadaan sulamisvesien roskaisuutta merkittävästi vähennettyä. Yleensä lumen sulamisvesien reitit ohjautuvat taimenpurojen kautta mereen. Myös uudet lumen sulatus- ja suodatuslaitteistot purkavat sulamisvedet joko suoraan mereen tai hulevesiverkoston kautta mereen. Myös muut kaupungin purot, ojat sekä hulevesiverkosto purkautuvat suoraan mereen ilman roskien suodatusjärjestelmiä.

Lumikuljetusten osalta hiilidioksidipäästöt tulevat aluksi kasvamaan, koska lumen sulatus- ja suodatuslaitteiden verkostoa vasta toteutetaan ja lumen kuljetusmatkat pitenevät muille lumenvastaanottoaikoille. Lumen sulatus- ja suodatusverkoston valmistuttua hiilidioksidipäästöt voivat puolittua, kun lumenkuljetusmatkat lyhentyvät.

Merikaadon kieltämisen osalta kantakaupungin alueella lumenvastaanottokapasiteetti tulee heikentymään ja muun muassa katupölyn määrä tulee lisääntymään aiheuttaen terveyshaittoja alueella.

Ehdotetun lumen merikaadon kieltämistä koskevan ympäristönsuojelulain muutoksen osalta Helsinki joutuu toteuttamaan uusia paikkoja lumen maalle läjittämiseksi sekä sulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston. Koska nykyinen teknologia ei mahdollista kaikkien lumen sisältämien haitta-aineiden sekä mikromuovien pienimpien partikkeleiden poistoa, tulee Helsingin kaupunki tahtomattaan laajentamaan em. toimilla haitta-

aineiden sekä mikromuovien leviämistä alueen taimenpuroissa, purkuojissa sekä useilla merialueilla kantakaupungin ympäristössä. Edellä kuvatuilla toimilla taimenten lisääntyminen uhkaa myös heikettä puroissa hiukkasten laskeutumisen vuoksi.

Lopuksi

Nykyisen Hernesaaren lumen merikaadon osalta ongelmat rajautuvat yhteen pisteeseen, jossa kaupunki on toteuttanut laajasti roskaantumisen estäviä toimenpiteitä. Hernesaaren lumenvastaanottoaikaalla kaupunki toimii 13.9.2023 saadun ympäristöluvan 237/2023 lupamääräysten mukaisesti. Ympäristönsuojelulain muutosesityksestä poiketen tällainen vastaava lupamenettely selkein lupamääräyksin tulisi mahdollistaa lainsäädännössä siten, että myös 1.3.2030 jälkeisenä aikana lumen merikaatoa olisi mahdollista varakeinona hyödyntää runsaslumisten jaksojen osalta liikenneturvallisuuden ja kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden noudattamisen varmistamiseksi.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Ympäristöministeriö pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä sekä siihen liittyvistä asetusmuutoksista. Lausuntoa on pyydetty 6.6.2024 mennessä. Lausunnon antamiselle varattua määräaikaa on pidennetty 18.6.2024 asti.

Luonnos hallituksen esitykseksi

Hallituksen esityksellä kiellettäisiin lumen kaataminen mereen hallitusohjelman kirjauksen mukaan, selvennettäisiin upottamis- ja hylkäämiskieltoa, pantaisiin täytäntöön teollisuuspäästödirektiivin muutokset koskien vedyn tuotantoa sekä jätteen kaasutusta ja pyrolyysiä sekä muutettaisiin eläinsuojien biokaasulaitosten menettelyitä.

Esityksessä ehdotetaan nykyisen ympäristönsuojelulakiin sisältyvän poikkeuksen poistamista niin, että upottamis- ja hylkäämiskielto koskisi myös lumen kaatamista mereen. Lumenkaatoa koskevan muutoksen ehdotetaan tulevan voimaan kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta eli 1.3.2027. Lumen kaataminen mereen olisi kuitenkin sallittua viiden vuoden ajan lain voimaantulosta eli 1.3.2030 asti runsaslumisenä ajanjaksona, jona lumisyvyyden muutos olisi vähintään kahdeksan senttimetriä 24 tunnin aikana, ja lumitilanne muuten uhkasi liikenneturvallisuutta tai hälytysajoneuvojen kulkua. Lausuntopyyntöaineiston mukaisesti lumen mereen kaatamisen kieltämisen vaikutukset kohdistuisi-

vat pääasiassa Helsingin kaupunkiin sekä tiettyihin satamiin, jotka kaavatavat satama-alueen lunta mereen.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Lopuksi

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 25.4.2024
- 2 Lausuntopyyntö 25.4.2024, liite, HE_YSL

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ympäristöministeriö

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.06.2024 § 379

HEL 2024-006071 T 03 00 00

VN/23928/2023

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

10.06.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Sari Sarkomaan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala 20.5.2024

HEL 2024-006071 T 03 00 00

Lausunto

Kaupunkiympäristön toimiala antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä sekä siihen liittyvistä asetusmuutoksista:

Asian tausta ja lausuntopyyntö

Ympäristöministeriö on 25.4.2024 päivätyllä lausuntopyynnöllä pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa ympäristönsuojelulain ja jätelain 118 §:n muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä sekä siihen liittyvistä asetusmuutoksista 6.6.2024 mennessä. Hallituksen esityksellä kieltäisiin lumen kaataminen mereen hallitusohjelman kirjauksen mukaan, selvennettäisiin upottamis- ja hylkäämiskieltoa, pantaisiin täytäntöön teollisuuspäästädirektiivin muutokset koskien vedyn tuotantoa sekä jätteen kaasutusta ja pyrolyysiä sekä muutettaisiin eläinsuojien bio-kaasulaitosten menettelyitä.

Esityksessä ehdotetaan nykyisen ympäristönsuojelulakiin sisältyvän poikkeuksen poistamista niin, että upottamis- ja hylkäämiskielto koskisi myös lumen kaatamista mereen. Lumenkaatoa koskevan muutoksen ehdotetaan tulevan voimaan kahden vuoden kuluttua lain voimaantulosta eli 1.3.2027. Lumen kaataminen mereen olisi kuitenkin sallittua viiden vuoden ajan lain voimaantulosta eli 1.3.2030 asti runsaslumisena ajanjaksona, jona lumisyvyyden muutos olisi vähintään kahdeksan senttimetriä 24 tunnin aikana, ja lumitilanne muuten uhkasi liikenneturvallisuutta tai hälytysajoneuvojen kulkua. Lausuntopyyntöaineiston mukaisesti lumen mereen kaatamisen kieltämisen vaikutukset kohdistuisi-

vat pääasiassa Helsingin kaupunkiin sekä tiettyihin satamiin, jotka kaavatavat satama-alueen lunta mereen.

Kaupunginkanslia on pyytänyt Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalta lausuntoa edellä kuvatusta ympäristöministeriön lausuntopyyntöä kohteena olevasta hallituksen esityksestä sekä siihen liittyvistä asetusmuutoksista 21.5.2024 mennessä. Kaupunkiympäristön toimialan lausunnon kaupunginhallitukselle antaa kaupunkiympäristön toimialajohtaja.

Kunnossapito-yksikön näkemys lumen merikaadon kieltämisestä ja sitä koskevasta aikataulusta

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan rakennukset ja yleiset alueen -palvelukokonaisuuden yleiset alueet -palvelun kunnossapito-yksikkö vastaa katu- ja viheralueiden sekä saarien kunnossapidon järjestämisestä, valvonnasta ja korjausten teettämisestä. Kunnossapito-yksikkö ei kannata ympäristönsuojelulakiin ehdotettua muutosta lumen merikaadon täysimääräisen kieltämisen osalta. Lisäksi kunnossapito-yksikkö katsoo, että muutoksen yhteydessä esitetyt siirtymäajat ovat liian lyhyitä.

Ympäristönsuojelulain muutosehdotus ei mahdollista lumen kaatamista mereen 1.3.2030 jälkeen. Helsingissä tulee kuitenkin olemaan useita kertoja talvessa runsaita lumisateita kyseisen ajankohdan jälkeenkin. Runsaslumiset jaksot ovat talvikunnossapidolle mahdollittomat toteuttaa ilman lumen merikaatoa varakeinona, mikä asettaa Helsingin kaupungin erittäin vakavaan ja suoraan kunnossapitolain velvoitteiden toteuttamista hankaloittavaan ja jopa mahdollittomaan tilanteeseen. Mikäli laki tulee voimaan muutosehdotuksen mukaisena, Helsingin kaupunki ei todennäköisesti tule selviämään runsaslumisista jaksoista kunnossapitolain edellyttämällä tasolla, mikä vaarantaa liikenneturvallisuuden ja muun muassa hälytysajoneuvojen liikkumisen Helsingin kantakaupungin alueella 1.3.2030 alkaen.

Edellä kuvatuista syistä johtuen lumen merikaadon mahdollisuus tulisi muutosehdotuksesta poiketen säilyttää lainsäädännössä viimesijaisena keinona runsaslumisia jaksoja varten myös 1.3.2030 jälkeisenä aikana. Ympäristönsuojelulain muutoksen tulisi näin ollen tulevaisuudessa mahdollistaa lumen merikaato varakeinona runsaslumisten jaksojen osalta liikenneturvallisuuden varmistamiseksi. Varakeinona lumen merikaatoon voidaan edellyttää kohteeseen ympäristölupa, jossa on tiukat lupamääräykset.

Seuraavana on taustoitettu lumenhallinnan nykytilaa Helsingissä sekä esitetty tarkemmat perustelut kunnossapito-yksikön kielteiselle näkemykselle ehdotetuista lainsäädäntömuutoksista lumen mereen kaatamista koskevan kiellon ja sen siirtymäaikaisten osalta.

Lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuus (HEL 2023-001519) on toteutuksessa

Helsingin kaupungin kaupunginhallitus hyväksyi 9.10.2023 § 605 lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden vuosille 2023–2033 ohjeellisena noudatettavaksi ja kehotti kaupunkiympäristön toimialaa ryhtymään hankekokonaisuuden toteuttamiseen. Toimialan tulee ottaa hankekokonaisuuden toteuttaminen huomioon vuosittain toimintasuunnitelman ja talousarvioehdotuksen valmistelussa.

Samalla kaupunginhallitus kehotti kaupunkiympäristön toimialaa asettamaan konkreettisia välitavoitteita lumen hallinnan kehittämiseksi ja lumen merenkaadon lopettamisen nopeuttamiseksi. Samalla tulee arvioida kaavailtujen toimien vaikutus helsinkiläisten arjen sujuvuuteen ja asuinympäristöön. Toteutuksessa on pyrittävä priorisoimaan ympäristön kannalta vähiten haitalliset toimet.

Hankekokonaisuudella tavoitellaan merkittävää lumenvastaanottokapasiteetin nostamista, talvihoidon parantamista ja kustannusten hillitsemistä. Lumenvastaanottokapasiteetin nostamiseksi on vuoteen 2033 mennessä seuraavat tavoitteet:

1. Lumen maalle läjittämisen vastaanottoaikoja on käytettävissä yhteensä yhdeksän kappaletta,
2. Lumen sulattamiseen ja puhdistamiseen tarkoitettuja vastaanottoaikoja on käytettävissä yhteensä 21 kappaletta,
3. Lumen lähivarastointia varten on varattu kaupunkitilaa ajokais-toilta, pysäköintipaikoilta, aukioilta ja puistoista,
4. Lumen merivastaanoton varajärjestelyn käyttöperiaatteet on määritetty olosuhteille, jossa nykyiset ja tulevat merivastaanoton korvaavat ratkaisut eivät riitä lumenhallinnan tarpeille,
5. Uutta liiketoimintaa on muodostunut lumen hallintaan ja lumen hyödyntämiseen liittyen.

Helsingin kaupungin on mahdollista luopua lumen merikaadosta vastaitten, kun edellä mainittujen hankkeiden toimenpiteet on täysimääräisesti toteutettu, alustavasti vuonna 2033. Hankkeiden konkreettiset välitavoitteet on sidottu kyseisten hankkeiden määrätietoiseen edistämiseen ja toteuttamiseen, jolloin vastaavasti merikaatoa voidaan vähentää.

Hankekokonaisuuden mukaan lumen merivastaanotto tarvitaan varajärjestelynä, sillä merikaatoa korvaavat ratkaisut eivät tule riittämään lumenhallinnan tarpeille haastavien lumijaksojen aikana uhaten alueen liikenneturvallisuutta sekä vaarantaen hälytysajoneuvojen liikkumista.

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (kunnossapitolaki, 669/1978) annetun lain nojalla kadun kunnossapito kuuluu pääasiassa kunnalle. Kunnossapitolain mukaan jalkakäytävän talvikunnossapito ja sen vierelle kertyneiden lumivallien poistaminen kuuluu tontinomistajille. Kunta voi kuitenkin ottaa nämä velvoitteet hoitaakseen. Helsingissä ainoastaan keskustan alueella nämä velvoitteet on jätetty tontinomistajille. Hankekokonaisuudella varmistetaan edellytykset kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden hoitamiseksi.

Lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden toteuttamisen investointikustannukset ovat noin 100 miljoonaa euroa. Lisäksi on arvioitu, että lumenvastaanottoa paikkojen- ja tapojen muutoksien takia käyttökustannukset tulevat kasvamaan merkittävästi merivastaanotosta luopumisen vuoksi.

Lumen merikaadosta luopuminen

Helsingin kantakaupungin alueella on ollut 1990-luvulla lumen merikaadolle seitsemän eri paikkaa. Nykyään merikaatoa on vain Hernesaaren kärjessä olevalta lumenvastaanottoa paikalta. Hernesaaren merikaadon merkitys erityisesti Helsingin kantakaupungin lumenhallinnalle on ollut erittäin tärkeä ja sen merkitys ei tule vähenemään tulevaisuudessa.

Helsinki on edellä tarkemmin kuvatun lumenhallinnan kehittämisen hankekokonaisuuden mukaan luopumassa suorasta merikaadosta vuoteen 2033 mennessä, kun uusi toteutettava lumensulatus- ja suodatuslaitteiden verkosto on saatu toteutettua. Laitteverkoston rakentuessa suora merivastaanotto vähenee vuosittain laitteiden käyttöönoton kautta.

Hernesaassa merikaatoa tarvitaan kuitenkin tulevaisuudessakin varavastaanottokeinoon lumen sulatus- ja suodatuslaitteiden kapasiteettirajoitusten takia turvaamaan kunnossapitolain edellyttämää runsaiden lumijaksojen aikaista kaupungin liikenneturvallisuutta ja hälytysajoneuvojen liikkumisen mahdollisuuksia erityisesti kantakaupungin osalta.

Merikaadon korvaavan lumensulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston toteuttaminen on kaupungin investointiohjelmassa vuosille 2025–2033. Verkoston toteuttaminen vaatii kaikkiin kohteisiin uutta maankäytön suunnittelua sekä niihin liittyviä päätöksiä ja luvituksen. Tulevien kohteiden osalta on riskinä, että maankäytön suunnittelussa ei löydetä sopivia kohteita lumen sulatus- ja suodatuslaitteille. Lisäksi on mahdollista ja odotettavissa, että lähes kaikista kohteista käydään päätöksiin ja luvittamiseen liittyviä valituskäsittelyitä eri oikeusasteissa. Valitusten käsittely voi viivästyttää laiteverkoston toteuttamista ja siten lumen merikaadosta luopumista.

Ympäristönsuojelulain muutoksen vaikutus Helsingin talvikunnossapidon edellytyksiin

Ympäristönsuojelulain muutos lumen merikaadon kieltämisen osalta tulee vaikuttamaan merkittävästi Helsingin talvikunnossapitoa koskevien kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden suorittamiseen sekä myös kykyyn suoriutua lain mukaisista velvoitteista.

Lumen merikaadon kieltämistä koskeva ympäristönsuojelulain muutos vaikuttaa oleellisesti ja lyhyellä aikataululla Helsingin ja erityisesti kantakaupungin lumilogistiikkaan, lumikuljetuksiin ja lumenvastaanoton järjestelyihin. Kantakaupungin alueelle ei ole perustettavissa merivastaa-ottoa korvaavia uusia paikkoja lumen läjittämiseksi maalle. Kantakaupungin osalta lumenvastaanotto tulevaisuudessa hoidetaan lumen sulatus- ja suodatuslaitoksilla, joita tarvitaan alustavien kapasiteettilaskelmien mukaan 21 kappaletta.

Helsingin kaupunki on testannut lumen sulatus- ja suodatuslaitteita muutamien vuosien ajan. Kyseisten laitteiden tekniikka ei kuitenkaan ole vielä valmista eivätkä ne ole teknisesti valmiita kaupallisia laitteistoja. Laitteiden testaaminen on pitänyt sisällään mm. energiankulutuksen ja sulatuskapasiteetin seurantaa ja tutkimusta, joilla energiankulutusta saadaan vähäisemmäksi sekä sulatus- ja suodatuskapasiteettia paremmaksi.

Helsinki on toteuttamassa sulatus- ja suodatuslaiteverkoston lähivuosina alkaen vuonna 2025 ja verkosto saataneen valmiiksi vuonna 2033. Sulatus- ja suodatuslaiteverkoston 21 kappaleen toteutettu kokonaisuus mahdollistaa Hernesaaren merivastaa-otosta luopumisen. Toteutetun täyden sulatus- ja suodatuslaiteverkoston jälkeen lumen merivastaa-ottoa tarvitaan kuitenkin varavastaa-ottokeinona runsaslumisten jaksojen varalle, mikä tulisi mahdollistaa lainsäädännössä, jotta muun ohella kunnossapitolain mukaisista velvoitteista huolehtiminen olisi käytännössä mahdollista myös runsaslumisina jaksoina.

Lumen merikaadon kieltämisen ympäristövaikutukset Helsingissä

Ympäristönsuojelulain muutoksen osalta lumen merikaadon kieltämistä perustellaan ympäristöministeriön vuonna 2020 laatiman selvityksen ”Selvitys lumen mereen kaatamisen kieltämisestä” (Ympäristöministeriön julkaisuja 2020:25) perusteella mm. vesistöjen roskaantumisen vähentämisellä sekä toiminnan kansallisilla ja kansainvälisillä imagovaikutuksilla. Kyseisen selvityksen mukaan haitta-aineiden osalta lumenkaato vesistöihin ei todennäköisesti muodosta merkittävää kulkeutumisreitit vesi- tai meriympäristöön. Tiesuola muodostaa korkeintaan paikallisen ja ajallisesti rajoittuneen ekologisen riskitekijän erityisesti sulamiskauden alussa, eikä läjitettävä lumi sisällä niin suuria määriä raskasme-

talleja, että siitä arvioitaisiin aiheutuvan merkittävää ympäristöriskiä. Ympäristöministeriön selvityksen mukaan on lisäksi todennäköistä, että lumen vähäisen typpipitoisuuden vuoksi rehevöitymistä lisäävä vaikutus on kokonaisuuden kannalta merkityksetön.

Helsinki on toteuttamassa lumenhallinnan kehittämisen hankeohjelman perusteella uusia lumenvastaanottoaikoja maalle läjittämistä varten sekä sulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston. Nykyinen teknologia ei mahdollista lumen sulamisveden täydellistä puhdistamista haitta-aineista sekä mikromuoveista. Mikromuovien osalta on mahdollisuus poistaa vai isoimmat yli 1,0 mm partikkelit ja pienimmät 0,001–1,0 mm partikkelit kulkeutuvat luontoon edelleen tehdyistä toimenpiteistä huolimatta.

Uudet kohteet lumen maalle läjitystä varten suunnitellaan ja toteutetaan uusimmilla teknisillä ratkaisuilla, joilla saadaan sulamisvesien roskaisuutta merkittävästi vähennettyä. Yleensä lumen sulamisvesien reitit ohjautuvat taimenpurojen kautta mereen. Myös uudet lumen sulatus- ja suodatuslaitteistot purkavat sulamisvedet joko suoraan mereen tai hulevesiverkoston kautta mereen. Myös muut kaupungin purot, ojat sekä hulevesiverkosto purkautuvat suoraan mereen ilman roskien suodatusjärjestelmiä.

Lumikuljetusten osalta hiilidioksidipäästöt tulevat aluksi kasvamaan, koska lumen sulatus- ja suodatuslaitteiden verkostoa vasta toteutetaan ja lumen kuljetusmatkat pitenevät muille lumenvastaanottoaikoille. Lumen sulatus- ja suodatusverkoston valmistuttua hiilidioksidipäästöt voivat puolittua, kun lumenkuljetusmatkat lyhentyvät.

Merikaadon kieltämisen osalta kantakaupungin alueella lumenvastaa-
nottokapasiteetti tulee heikentymään ja muun muassa katupölyn määrä tulee lisääntymään aiheuttaen terveyshaittoja alueella.

Ehdotetun lumen merikaadon kieltämistä koskevan ympäristönsuojelulain muutoksen osalta Helsinki joutuu toteuttamaan uusia paikkoja lumen maalle läjittämiseksi sekä sulatus- ja suodatuslaitteiden verkoston. Koska nykyinen teknologia ei mahdollista kaikkien lumen sisältämien haitta-aineiden sekä mikromuovien pienimpien partikkeleiden poistoa, tulee Helsingin kaupunki tahtomattaan laajentamaan em. toimilla haitta-aineiden sekä mikromuovien leviämistä alueen taimenpuroissa, purkuojissa sekä useilla merialueilla kantakaupungin ympäristössä. Edellä kuvatuilla toimilla taimenten lisääntyminen uhkaa myös heiketä puroissa hiukkasten laskeutumisen vuoksi.

Lopuksi

Nykyisen Hernesaaren lumen merikaadon osalta ongelmat rajautuvat yhteen pisteeseen, jossa kaupunki on toteuttanut laajasti roskaantumisen estäviä toimenpiteitä. Hernesaaren lumenvastaanottoaikalla kaupunki toimii 13.9.2023 saadun ympäristöluvan 237_2023 lupamääräysten mukaisesti. Ympäristönsuojelulain muutosesityksestä poiketen tällainen vastaava lupamenettely selkein lupamääräyksin tulisi mahdollistaa lainsäädännössä siten, että myös 1.3.2030 jälkeisenä aikana lumen merikaatoa olisi mahdollista varakeinona hyödyntää runsaslumisten jaksojen osalta liikenneturvallisuuden ja kunnossapitolain mukaisten velvoitteiden noudattamisen varmistamiseksi.

Lisätiedot

Tessa Auvinen, lakimies, puhelin: 09 310 52491
tessa.auvinen(a)hel.fi

17

Kiinteistöjen vaihtokaupan tekeminen Kiinteistö Oy Helsingin Myllymatkantie 1:n kanssa (Myllypuro, Myllymatkantie 1-5)

HEL 2024-005756 T 10 01 01 01

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy kiinteistöjen vaihtokaupan Kiinteistö Oy Helsingin Myllymatkantie 1:n kanssa. Teknisesti vaihto toteutetaan kahdena kauppana, jossa Helsingin kaupunki:

- ostaa tonttijaon mukaisen tontin 45135/2 alueella sijaitsevan osan vuokraoikeudesta 91-45-135-1-L1 (vuokraus A1145-90, maanvuokrasopimus 8094) 745 000 euron kauppahinnalla liitteenä 1 olevan kauppakirjaluonnoksen mukaisin ehdoin ja
- myy tonttijaon mukaisiin tontteihin 45135/3 ja 45135/4 kuuluvat kiinteistöjen 91-45-435-1, 91-405-4-2 ja 91-433-2-1053 määräalat yhteensä 8 115 000 euron kauppahinnalla liitteenä 2 olevan kauppakirjaluonnoksen mukaisin ehdoin.

Kaupunginhallitus oikeuttaa sekä sopimukset ja valvonta -tiimin päällikön että lakimiehen, kummankin yksin, allekirjoittamaan Helsingin kaupungin puolesta edellä mainitut kauppakirjat ja tarvittaessa tekemään niihin vähäisiä korjauksia ja tarkennuksia.

Esittelijän perustelut

Kiinteistöjen vaihtokauppa

Kyseessä on Myllypurossa Myllypurontien ja Myllymatkantien rajaamalla alueella tehtävä kiinteistöjärjestely, joka liittyy asuinkerrostalojen täydennysrakentamisen mahdollistavan asemakaavan nro 12505 (voimaantulo 30.12.2019) toteuttamiseen.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavan muutoksen 23.10.2019 § 314. Kaupunginhallitus varasi 9.12.2019 § 847 tontin 45135/2 Helsingin kaupungin asuntotuotannolle asumisoikeusasuntojen suunnittelua varten 31.12.2021 saakka, jonka jälkeen varausta on jatkettu tonttipäällikön päätöksin (27.1.2022 § 9, 23.1.2023 § 4 ja 5.3.2024 § 7) vuoden 2024 loppuun saakka.

Vuokraoikeuden ostolla kaupunki mahdollistaa pitkään suunniteltujen asumisoikeusasuntojen rakentamisen tontille 45135/2 ennen Suomen valtion asumisoikeusjärjestelmän rahoituksen lakkauttamista koskevan päätöksen voimaantuloa. Hankkeen toteutuminen edellyttää, että kaupunki saa omistamansa tontin kokonaan hallintaansa. Tarkoituksena

on, että kaupungin asuntotuotanto-palvelu hakee hankkeelle tarvittavaa korkotukilainaa asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta elokuun 2024 aikana.

Kiinteistö Oy Helsingin Myllymatkantie 1 (SATO Oyj) omistaa kaupungin vuokratontilla 91-45-135-1 sijaitsevat kaksi 1960-luvulla rakennettua, vuokratyössä olevaa asuinkerrostaloa. Voimassa olevan asemakaavan mukaisen merkittävän, noin 8 250 k-m²:n lisärakennusoiden toteuttaminen edellyttää näiden talojen purkamista ja tonttien omistuksen saamista yksiin käsiin. Myynti on merkittävä kaupungin maanmyyntitavoitteen toteuttamisen kannalta. Kauppahinta vastaa noin 9,5 % talousarvion 85 milj. euron myyntitavoitteesta. Tonteille ei kaupassa aseteta hallintamuotoehtoja.

Tonttien myynnin 1. maksuerä kuitataan vuokraoikeuden oston kauppahinnalla.

Vaihdon toteutuessa Kiinteistö Oy Helsingin Myllymatkantie 1:n maanvuokrasopimus päättyy.

Kiinteistötiedot

Vaihtokaupan kohteet sijaitsevat Myllypuron kerrostaloalueen luoteisreunassa. Sijaintikartat ovat liitteessä 3. Vaihtokaupan kohteet sijaitsevat voimassaolevan asemakaavan nro 12505 alueella.

Kaupungin osto

Kerrostalon tonttiin (AK) 45135/2 kuuluvan rakentamattoman vuokraoikeuden osa on pinta-alaltaan noin 1 796 m² ja sen osuus tontin rakennusoikeudesta on noin 2 480 k-m².

Tontin autopaikat voidaan toteuttaa maantasopysäköintinä. Myytävien tonttien kauppakirjan ehtona on 13 autopaikan pysäköintirasitteen perustaminen myytävälle tonteille tontin 45135/2 hyväksi.

Kaupungin myynti

Ostajan vuokraoikeus kaupungin omistamaan tonttiin 91-45-135-1 on voimassa 31.12.2025 asti. Maanvuokrasopimuksen (kaupungin sopimus nro 8094) 2 §:n mukaan vuokralaisella on etuoikeus saada kohde uudelleen vuokralle sikäli, kun tämä uudestaan luovutetaan asuntotonttina vuokralle. Vuokra-alue muodostaa noin 79 % myytävistä tonteista 45135/3 ja 45135/4.

Kerrostalon tonttien (AK) 45135/3 ja 45135/4 kokonaisala on noin 7 931 m² ja rakennusoikeus yhteensä 12 050 k-m².

Tontin autopaikkojen pääosa, noin 76 % on, ottaen huomioon edellä mainittu pysäköintirasite tontin 45135/2 hyväksi sijoitettava rakennettavaan pysäköintilaitokseen (pihakannen alle). Loppuosa autopaikoista voidaan toteuttaa maantasopysäköintinä.

Kaupunginhallitus on 1.4.2019 § 220 hyväksynyt Helsingin tontinluovutusta koskevat linjaukset sekä niitä tarkentavat soveltamisohjeet. Soveltamisohjeiden 3.3 kohdan mukaan tontti, joka muutoin luovutettaisiin vuokraamalla, voidaan erityisin perustein luovuttaa myymällä. Tontin myyminen osana kiinteistöjen vaihdon järjestelyä edistää merkittävästi asumisoikeusasuntojen rakentamista rakentamattomalle tontille sekä vuokratun jo rakennetun tontin täydennysrakentamista.

Hinnoittelu ja neuvottelut

Kiinteistöjen vaihdon hinnoittelu perustuu marraskuussa 2022 ja tammikuussa 2023 tehtyihin arviokirjoihin vaihdon kohteista, kahteen lokamarraskuussa 2022 tehtyyn hintavyöhykekarttaan sekä lähialueen vuokraoikeuksien täydennysrakentamiskauppoihin.

Kaupungin osto

Neuvottelutulokseen on päästy esityksen mukaisesta 745 000 euron kauppasummasta, joka vastaa yksikköhintaa noin 300 euroa/k-m². Kauppasumma vastaa Helsingin maanhankintaan ja asemakaavoitukseen liittyvien maapoliittisten periaatteiden (ns. Mapo 2, kaupunginhallitus 26.4.2021 § 310) mukaisia kaupungin vuokraamien asuinkerrostalotonttien täydennysrakentamisperiaatteita, joiden mukaan kaupunki maksaa vuokramiehelle hallintaoikeudesta 40 % tontin asuinrakennusoikeuden markkina-arvosta.

Asuinrakennusoikeuden markkina-arvoksi on arvioitu 750 euroa/k-m², josta pihapysäköintimahdollisuus nostaa arvoa noin 100 euroa/k-m² verrattuna ratkaisuun, jossa autopaikat olisi sijoitettava kokonaan pysäköintilaitokseen.

Kaupungin myynti

Neuvottelutulokseen on päästy esityksen mukaisesta 8 115 000 euron kauppasummasta. Kauppahinta vastaa yksikköhintaa noin 674 euroa/k-m², josta pihapysäköinnin noin 24 %:n osuus nostaa arvoa noin 24 euroa/k-m² verrattuna ratkaisuun, jossa autopaikat olisi sijoitettava kokonaan pysäköintilaitokseen.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 6 kohdan ja kaupunginhallituksen 18.9.2017 § 865 tekemän päätöksen mukaan kau-

17.06.2024

Asia/17

puinginhallitus päättää kiinteistöjen myynnistä ja vaihdosta, kun sopimuksen kokonaisarvo on yli 5, mutta enintään 10 milj. euroa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kauppakirjaluonnos Myllymatkantie 1
- 2 Kauppakirjaluonnos Myllymatkantie 3-5
- 3 Sijaintikartat

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Kaupan osapuoli

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Kaupunkiympäristön toimiala

Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Asuntotuotanto

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 14.05.2024 § 283

HEL 2024-005756 T 10 01 01 01

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että Helsingin kaupunki tekee kiinteistöjen vaihtokaupan Kiinteistö Oy Helsingin Myllymatkantie 1:n kanssa. Teknisesti vaihto toteutetaan kahtena kauppana, jossa

17.06.2024

- Helsingin kaupunki ostaa tonttijaon mukaisen tontin 45135/2 alueella sijaitsevan osan vuokraoikeudesta 91-45-135-1-L1 (vuokraus A1145-90, maanvuokrasopimus 8094) 745 000 euron kauppahinnalla liitteenä 1 olevan kauppakirjaluonnoksen mukaisin ehdoin ja
- myy tonttijaon mukaisiin tontteihin 45135/3 ja 45135/4 kuuluvat kiinteistöjen 91-45-435-1, 91-405-4-2 ja 91-433-2-1053 määräalat yhteensä 8 115 000 euron kauppahinnalla liitteenä 2 olevan kauppakirjaluonnoksen mukaisin ehdoin.

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että se valtuuttaa sekä sopimukset ja valvonta -tiimin päällikön että lakimiehen, kummankin yksin, allekirjoittamaan Helsingin kaupungin puolesta edellä mainitut kauppakirjat ja tarvittaessa tekemään niihin vähäisiä korjauksia ja tarkennuksia.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Peter Haaparinne, johtava asiantuntija, puhelin: 09 310 31864
peter.haaparinne(a)hel.fi
Arto Korkeila, Tonttiasiamies, puhelin: 09 310 34294
arto-korkeila(a)hel.fi

18

Helsingin kaupungin liittyminen KIRAHubin yhteistyöjäseneksi

HEL 2024-005485 T 00 01 06

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että Helsingin kaupunki liittyy KIRAHubin yhteistyöjäseneksi.

Esittelijän perustelut

Yhteistyöjäsenyys liittyy avoimen Digital Building Permit -ekosysteemin ohjausryhmätoimintaan, jota kiinteistö- ja rakentamisalan innovaatio-ekosysteemi KIRAHub fasilitoi. KIRAHub on yleishyödyllisen yhdistyksen muodossa toimiva kiinteistö- ja rakentamisalan digitalisaatioekosysteemi. Ekosysteemin tavoitteena on kehittää digitaalisia ja tietomallipohjaisia (BIM) rakennuslupaprosesseja yhdessä keskeisten sidosryhmien kanssa (kaupungit ja kunnat, suunnittelutoimistot, tilaajat sekä ohjelmistoyritykset).

Yhteistyöjäsenyyden tavoitteena on myös edistää digitaalisten rakennuslupaprosessien skaalautumista Suomessa sekä sidosryhmien liiketoimintamahdollisuuksia kansainvälisesti. Ekosysteemi jatkaa RA-VA3Pro-hankkeessa sekä vapaamuotoisessa Rakennuslupayhteisössä käynnistettyä työtä sekä edistää niiden tulosten jalkauttamista. RA-VA3Pro oli Helsingin kaupungin johtama ja valtiovarainministeriön rahoittama kehityshanke kuntien rakennusvalvonnan sähköisen lupaprosessin kehittämiseen ja prosessien automatisointiin yhdessä 23 kunnan kanssa.

Yhteistyöjäseneksi liittyminen ja ekosysteemin ohjausryhmässä toimiminen tukee Helsingin kaupungin kaupunkistrategian tavoitetta johtaa älykästä Helsinkiä tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen. Tarkemmat tiedot jäsenyyden tuomista hyödyistä ja eduista on lueteltu liitteessä.

Helsingin kaupungille yhteistyöjäsenmaksu on ensimmäisestä vuodesta 2 000 € ja siitä eteenpäin 4 000 € vuodessa. Ensimmäisen vuoden osalta kunnat saavat 50 % alennuksen jäsenmaksusta.

KIRAHubin ohjausryhmä kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa. Ohjausryhmä valmistelee ja ylläpitää yhteistä kehitystiekarttaa toimenpiteistä. Tavoitteena on myös synnyttää tarvittavia jatkokehityshankkeita toteuttamaan kehitystiekartan toimenpiteitä.

KIRAHubin ohjausryhmän toiminta käynnistyi järjestäytymiskokouksella 4.3.2024. Aloituksen yhteydessä ekosysteemissä olivat mukana seu-

raavat organisaatiot: Aecmaster, A-insinöörit Rakennuttaminen, Arkance Systems, ARKCON, Arkkitehtitoimisto Huvila, Cloudpermit, Future Insight, Granlund, Gravicon, Hyvinkään kaupunki, Järvenpään kaupunki, Nordic BIM Group, Rakennusteollisuus RT, Rakli, Sova3D, Syncon, Trimble, Vison, VTT, Ympäristöministeriö ja 6DPlanner.

Ohjausryhmän puheenjohtajaksi vuodelle 2024 valittiin Anna-Riitta Kalinen (ARKCON) ja varapuheenjohtajaksi Marika Latvala (Rakli). Helsingin kaupunkia on pyydetty ekosysteemin ohjausryhmään edustajanaan kaupungingeodeetti Tiina Talvitie ja varajäsenenä yksikön päällikkö Aarno Alanko. Ohjausryhmässä toimiminen edellyttää yhteisjäsenyyttä.

Lopuksi

Kaupunginhallitus on joitakin vuosia menetellyt niin, että hyväksyessään uusiin maksullisiin järjestöihin tai verkostoihin liittymisen, se samalla edellyttää luopumista jostakin aiemmasta samaan toimialaan liittyvästä organisaatiosta. Kaupunkiympäristön toimiala ei esitä muista toimialan maksullisista verkostoista luopumista liittyessään jäseneksi KiraHUBiin. Yhteistyöjäsenyyden vuosimaksu on huomioitu toimialan talousarviossa.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 4 momentin mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi
Liisi Matilainen, projektikoordinaattori, puhelin: 09 310 33265
liisi.matilainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kaupungin liittyminen KIRAHubin yhteistyöjäseneksi - lisätietoja

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala

19

Helsingin kaupungin liittyminen Suomen kuntatekniikan yhdistyksen Premium-yhteisöjäseneksi

HEL 2024-006093 T 00 01 06

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että Helsingin kaupunki liittyy Suomen kuntatekniikan yhdistyksen Premium-yhteisöjäseneksi.

Esittelijän perustelut

[Suomen kuntatekniikan yhdistys](#) kokoaa yhteen kuntatekniikan ammattilaisia sekä edistää jäsentensä arvostusta, kyvykkyyttä ja verkostoitumista muuttuvassa toimintaympäristössä. Vuonna 1926 perustettu yhdistys on aktiivinen toimija Maailman kuntatekniikan liitossa. Yhdistyksen jäsenistöön kuuluu yli 700 kuntatekniikan ammattilaista sekä parikymmentä yritys- ja yhteisöjäsentä.

Yhdistyksen näkyvimmit toimintamuodot ovat jokavuotiset Kuntatekniikan päivät, Kuntatekniikan Foorumi, Kuntatekniikka-lehti sekä muu julkaisutoiminta. Joka toinen vuosi Kuntatekniikan päivien yhteydessä järjestetään alan suurin messutapahtuma, Yhdyskuntatekniikkanäyttely, joka kokoaa ympärilleen eri alojen neuvottelupäiviä ja tapahtumia koko viikoksi. Kuntatekniikan päivät ovat alan merkittävin valtakunnallinen asiantuntijoiden kohtaamispaikka ja seminaaritilaisuus. Vuosittain tilaisuuteen on kaupunkiympäristön toimialalta osallistunut noin 30 asiantuntijaa osallistujina ja puhujina.

Suomen kuntatekniikan yhdistys järjestää valtakunnallista katutyökoulutusta ja laatii alalle teknisiä ohjeita. Kaupunkiympäristön toimiala edellyttää urakoitsijoiltaan katutyökoulutuksen läpäisyä ja hyödyntää yhdistyksen laatimia teknisiä ohjeita, joten toimialalle olisi luonnollista vaikuttaa näiden sisältöihin ja kehittämiseen yhdistyksen jäsenenä.

Helsingillä on laajan asiantuntijaorganisaationsa ansiosta hyvät edellytykset toimia yhdistyksen asiantuntijaryhmissä. Yhdistyksen ryhmiä ovat tällä hetkellä mm.: Kaupunkisuunnitteluklubi, Kansainvälisten asioiden komitea, Kuntamaanmittariklubi, Omaisuudenhallinnan klubi ja Kunnossapitäjien klubi.

Suomen kuntatekniikan yhdistyksen Premium-yhteisöjäsenyyden vuosimaksu on 780 euroa (alv. 0 %). Yhteisöjäsenyyden myötä toimiala saa Kuntatekniikan päivien osallistumismaksuista alennusta, jolla jo yksinään katetaan jäsenmaksukustannukset.

17.06.2024

Asia/19

Lopuksi

Kaupunginhallitus on joitakin vuosia menetellyt niin, että hyväksyessään uusiin maksullisiin järjestöihin tai verkostoihin liittymisen, se samalla edellyttää luopumista jostakin aiemmasta samaan toimialaan liittyvästä organisaatiosta. Kaupunkiympäristön toimiala ei esitä muista toimialan maksullisista verkostoista luopumista liittyessään jäseneksi Suomen kuntatekniikan yhdistykseen.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 4 momentin mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Anna Villeneuve, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunkiympäristön toimiala

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 21.05.2024 § 295

HEL 2024-006093 T 00 01 06

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle Helsingin kaupungin liittymistä Suomen kuntatekniikan yhdistyksen Premium yhteisöjäseneksi.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Kari Pudas, tekninen johtaja, puhelin: 09 310 15291
kari.pudas(a)hel.fi

20

Valtuutettu Elisa Gebhardin aloite lutikoiden ennaltaehkäisyn ja torjunnan strategiasta Helsinkiin

HEL 2023-013881 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Elisa Gebhard ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupungin tulee kiireellisesti valmistella ja toimeenpanna luteiden ja muiden tuholaisten ennaltaehkäisy- ja torjuntastrategia sekä edistää toimia myös muiden luteiden torjunnan kannalta olennaisten tahojen kanssa.

Ennaltaehkäisy on kustannustehokkain tapa estää lutikoiden leviämistä. Kaupungin ja aloitteessa mainittujen tahojen omilla sektoreillaan ja yhteistyössä tekemät ennaltaehkäisevät ja ongelmaan aktiivisesti puuttuvat toimenpiteet ovat vaikuttavimpia, jolloin lutikkaongelma ei pääse kasvamaan missään hallitsemattomaksi. Lutikkariski on suhtauduttu sen edellyttämällä vakavuudella ja on jo tehty sekä suunniteltu tehtävän toimenpiteitä ongelman ennaltaehkäisemiseksi. Kaupunkiympäristölautakunta arvioi, ettei erilliselle ennaltaehkäisyn ja torjunnan strategian laatimiselle ole tarvetta, sillä nykyisten toimenpiteiden ja jatkossa vielä kehittyvän eri tahojen välisen yhteistyön voidaan katsoa riittävän lutikkariskin hallintaan.

Kaupungin ympäristöpalveluiden ympäristöterveysyksikkö valvoo ja neuvoo terveydensuojelulain toteutumista kaupungin palveluissa, kuten esimerkiksi kouluissa, päiväkodeissa ja sosiaalihuollon kohteissa. Osana valvontaa varmistetaan, että lutikkariski on varauduttu riittävillä ennaltaehkäisevillä toimilla ja neuvotaan mahdollisissa lutikkatilanteissa.

Asumisterveysneuvonta on puhelimitse ja sähköpostitse kaupunkilaisille tarjottu palvelu, josta kaupunkilainen voi saada neuvoa tilanteissa, joissa epäilee asuntonsa olosuhteista aiheutuvan terveyshaittaa. Uusituilta Helsingin kaupungin Kodin tuholaiset -sivustolta löytyy myös kattavasti tietoa lutikoista. Ympäristöterveysyksikkö on kouluttanut tarkastajia lutikoiden biologiasta, ennaltaehkäisystä ja torjunnasta. Neuvonnasta annetaan apua myös kodista löytyneen mahdollisen lutikan tunnistamiseen, mutta varsinaisissa torjuntatoimissa ohjataan ammattimaisten torjuntayritysten puoleen. Aloitteen ehdotuksen mukaisesti yk-

sikkö on viestinyt kaupunkilaisille lutikoiden ennaltaehkäisystä matkailussa ja tiedotusta tullaan jatkamaan huomioiden riskiajankohdat.

Ympäristöterveysyksikkö antaa ja on antanut neuvoja lutikkariskin hallitsemiseksi myös kaupungin tytäryhtiöille ja muille yrityksille, jotka ovat yksikön valvontakohteita, kuten hotelleille ja muille majoitustiloille.

Kaupungilla ei ole mahdollisuutta järjestää tasapuolisesti kaikkia kaupunkilaisia palvelevia lämpö- tai pakastekäsittelyn mahdollisuuksia. Lisäksi irtaimiston siirtäminen lutikkatartunnan toteamisen jälkeen ei ole riskitöntä.

Ympäristöterveysyksikkö on tulee esitetyn toiveen mukaisesti käymään vuoropuhelua ja neuvomaan lutikoiden ennaltaehkäisystä joukkoliikenteen kulkuneuvoissa ja Helsingin satamissa.

Saadut lausunnot

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän, Helsingin Satama Oy:n, Helsingin kaupungin asunnot Oy:n ja Helsingin Asumisoikeus Oy:n lausunnot. Esitys on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallituksen on osoitettava aloite vastattavaksi sille lautakunnalle tai johtokunnalle, jonka toimivaltaan tai jonka alaisen viranomaisen toimivaltaan aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu. Kaupunginhallitus on 13.11.2023 § 681 päättänyt, että se vastaa valtuutettu Elisa Gebhardin aloitteeseen luteiden ja muiden tuholaisten ennaltaehkäisyn ja torjunnan strategiasta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Elisa Gebhardin aloite
- 2 HSL lausunto
- 3 Helsingin Satama Oy lausunto
- 4 Heka lausunto
- 5 Haso lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 16.04.2024 § 227

HEL 2023-013881 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että kaupunki valmistelee ja toimeenpääntee kiireellisesti lutikoiden ja muiden tuholaisten ennaltaehkäisy- ja torjuntastrategian sekä edistää lutikoiden torjuntatoimia myös muiden oleellisten tahojen kanssa.

Suomessa tavataan luteet-lahkoon kuuluvia hyönteisiä yli 550 eri lajia ja näistä lutikka eli seinälude on ainoa, joka käyttää ihmisen verta ravintonaan. Suomeen on vakiintunut lutikkapopulaatio, mutta matkailu on kasvattanut ongelmaa. Lutikka on ihmisen syöpäläinen ja tarvitsee veriaterian edetäkseen kehitysvaiheesta toiseen. Lutikka luokitellaankin terveyshaitaksi. Aikuinen lutikka voi kuitenkin selvitä ilman veriateriaa kuukausia, mikä hankaloittaa niiden häätämistä.

Lutikka lisääntyy ja leviää nopeasti, joten sen ammattimainen torjunta tulee aloittaa viipymättä. Lutikoiden ei tiedetä levittävän tauteja, mutta puremakohtaan voi muodostua kutiava paukama tai allerginen ihoreaktio. Lutikat voivat aiheuttaa myös psyykkistä kuormitusta.

Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että ennaltaehkäisy on kustannustehokkain tapa estää lutikoiden leviämistä. Kaupungin eri tahojen omilla sektoreillaan ja yhteistyössä tehdyt ennaltaehkäisevät ja ongelmaan aktiivisesti puuttuvat toimenpiteet ovat vaikuttavimpia, jolloin lutikkaongelma ei pääse kasvamaan missään hallitsemattomaksi haasteeksi. Aloitteessa mainituilla tahoilla on suhtauduttu lutikkariskiін sen edellyttämällä vakavuudella ja on jo tehty sekä suunniteltu tehtävän toimenpiteitä lutikkaongelman ennaltaehkäisemiseksi. Lautakunta arvioi, ettei erilliselle ennaltaehkäisyn ja torjunnan strategian laatimiselle ole tarvetta, sillä nykyisten toimenpiteiden ja jatkossa vielä kehittyvän eri tahojen välisen yhteistyön voidaan katsoa riittävän lutikkariskin hallintaan.

Lutikoiden torjunta Helsingin omassa toiminnassa

Aloitteessa esitetyn mukaisesti lautakunta katsoo, että Helsingin tulee edistää tehokkaita lude- ja muita tuholaistorjuntakeinoja omassa toiminnassaan kaupungin vuokra-asumisessa, työnantajana, omistajana ja palveluiden tarjoajana.

Torjunta on sitä kustannustehokkaampaa mitä aikaisemmassa vaiheessa ammattimainen tuholistorjunta aloitetaan. Lutikat pääsevät siirtymään asunnosta toiseen esimerkiksi epätiividen rakenteiden kautta ja suurin riski lutikoiden hallitsemattomaan leviämiseen onkin asukkaan tai kiinteistön omistajatahon reagoimattomuus ongelmaan ajoissa. Asunnon tarkastaminen varmuudella lutikkavapaaksi on kuitenkin erittäin haastavaa, sillä yksittäinen lutikka voi piiloutua hyvin rakenteisiin. Lutikkatarkastusten kannattavuus tilanteissa, joissa ei ole tiedossa olevaa epäilyä tai riskitekijää (esim. naapuriasunnon lutikkaongelma), on harkinnanvarainen asia.

Helsingin Asumisoikeus Oy tiedottaa asukkaita lutikoista useiden eri kanavien kautta. Helsingin Asumisoikeus Oy tarjoaa asukkaille selkeät reitit lutikkailmoituksia varten, jolloin torjuntatarpeeseen voidaan reagoida nopeasti. Helsingin Asumisoikeus Oy:n vastine aloitteeseen on liitteenä.

Helsingin kaupungin asunnot Oy:lla on laaja kokemus lutikoiden torjumisesta. Liitteenä olevassa lausunnossa Helsingin kaupungin asunnot Oy on kuvannut toimintamallit lutikkatilanteessa, ennaltaehkäisevät toimet sekä arvioinut kannattavuutta lutikkatarkastusten kohdistamiselle kaikkiin asuntoihin asukkaiden vaihtuessa.

Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden ympäristöterveysyksikkö valvoo ja neuvoo terveydensuojelulain toteutumista tietyissä kaupungin palveluissa, kuten esimerkiksi kouluissa, päiväkodeissa ja sosiaalihuollon kohteissa. Osana valvontaa varmistetaan, että lutikkariski on vaurauduttu riittävillä ennaltaehkäisevillä toimilla ja neuvotaan mahdollisissa lutikkatilanteissa.

Kaupunkilaisten neuvominen lutikoiden ennaltaehkäisyssä ja torjunnassa

Helsingin kaupunki neuvoo ja opastaa kuntalaisia sekä kaupungin toimijoita lutikoihin liittyvissä kysymyksissä muun muassa ympäristöterveysyksikön asumisterveysneuvonnan kautta. Asumisterveysneuvonta on puhelimitse ja sähköpostitse kaupunkilaisille tarjottu palvelu, josta kaupunkilainen voi saada neuvoa tilanteissa, joissa epäilee asuntonsa olosuhteista aiheutuvan terveyshaittaa. Uusituilta Helsingin kaupungin Kodin tuholaiset -sivustolta löytyy myös kattavasti tietoa lutikoista. Ympäristöterveysyksikkö on kouluttanut tarkastajia lutikoiden biologiasta, ennaltaehkäisystä ja torjunnasta. Neuvonnasta annetaan apua myös kodista löytyneen mahdollisen lutikan tunnistamiseen, mutta varsinaisissa torjuntatoimissa ohjataan ammattimaisten torjuntayritysten puoleen. Aloitteen ehdotuksen mukaisesti yksikkö on viestinyt kaupunkilaisille lutikoiden ennaltaehkäisystä matkailussa ennen yleistä lomaviikkoa ja tiedotusta tullaan jatkamaan huomioiden riskiajankohdat.

Ympäristöterveysyksikkö antaa ja on antanut neuvoja lutikkariskin hallitsemiseksi myös kaupungin tytäryhtiöille ja muille yrityksille, jotka ovat yksikön valvontakohteita, kuten hotelleille ja muille majoitustiloille.

Joukkoliikenteen toimet lutikkariskin hallinnassa

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä on antanut liitteenä olevan vastineen aloitteeseen. Ympäristöterveysyksikkö tulee esitetyn toiveen mukaisesti neuvomaan lutikoiden ennaltaehkäisyssä joukkoliikenteen kulkuneuvoissa.

Lämpökäsittely- ja pakastusmahdollisuuksien lisäämisestä kaupunkilaisille

Kaupungilla ei ole mahdollisuutta järjestää tasapuolisesti kaikkia kaupunkilaisia palvelevia lämpö- tai pakastekäsittelyn mahdollisuuksia. Lisäksi irtaimiston siirtäminen lutikkatartunnan toteamisen jälkeen ei ole riskitöntä.

Satamien toimet lutikkariskin hallinnassa

Helsingin Satama Oy on antanut liitteessä olevan vastineen aloitteeseen. Ympäristöterveysyksiköstä on arvioitu, että lutikan havaitseminen satamassa matkustajien matkatavaroista on erittäin haastavaa, sillä lutikka on pieni ja hakeutuu valolta suojaan. Ympäristöterveysyksikkö tulee esitetyn toiveen mukaisesti käymään vuoropuhelua ja neuvomaan lutikoiden ennaltaehkäisystä Helsingin satamissa.

09.04.2024 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Heidi Öjst, yksikön päällikkö: 09 310 50220
heidi.ojst(a)hel.fi

21

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Pöydälle 10.06.2024

HEL 2024-006617 T 03 00 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle hallituksen esityksestä perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta seuraavan lausunnon:

Lausunnossa lausutaan luonnosesityksen seuraaviin kysymyksiin:

1. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?
2. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?
3. Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?
4. Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?
5. Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?
6. Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?
7. Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

1. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Helsingin kaupunki kannattaa oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistusta, jossa huomioidaan konkreettiset tukitoimet ja tuen toteuttaminen tuen portaiden sijaan.

Lakiehdotuksen mukaan hallintopäätös tehdään kaikista oppilaskohtaisista tukitoimista esi- ja perusopetuksessa. Lakimuutoksen piti keventää hallinnollista työtä. Todennäköisesti hallintopäätösten määrä kuitenkin lisääntyy esi- ja perusopetuksessa tämän ehdotuksen myötä, esimerkiksi nykyisestä vuosiluokkiin sitomattomasta opetuksesta ja opetuksen erityisistä painoalueista tehdään hallintopäätös uuden lain mukaisesti. Lakiluonnos jättää liikaa tulkinnanvaraisuutta esi- ja perusopetuksen osalta siihen, milloin erityisopettajan antama opetus muuttuu ennakoivasta tukitoimesta oppilaskohtaiseksi tukitoimeksi. Näiden vuoksi entistä useammalle oppijalle voidaan tehdä hallintopäätös.

Helsingin kaupunki kannattaa, että päätöksen tarkistamisen ajankohdasta ei säädetä valtakunnallisesti, vaan päätöksiä tehdään oppilaan tarpeen muuttuessa.

Lakiesityksen heikkoutena nähdään, että siitä puuttuu selkeät kriteerit, millaisin toimin arvioidaan ennakoivien toimenpiteiden vaikutusta ja riittävyttä. Lakiehdotuksessa ei myöskään ole mainintaa oppilaskohtaisten päätösten purkamisesta. Helsingin kaupunki esittää, että perusopetuslaissa todettaisiin myös oppilaskohtaisten päätöksen purku ja sitä täsmennetään opetussuunnitelman perusteissa.

Tuen kokonaisuudistuksen toimeenpano edellyttää toimintakulttuurista muutosta tuen järjestämiseen. Esi- ja perusopetuksen opettajien ja johdon pitkäkestoinen ja systemaattinen osaamisen kehittäminen on edellytys sille, että kokonaisuudistus saadaan toteutettua ehdotuksen mukaisesti. Myös huoltajille tiedottamiseen ja muutoksesta keskusteluun tulee varata resursseja, koska lakiesitys muuttaa nykyisen kolmiportaisen tuen toimintatavat ja terminologian. Lainsäädännön muutos astuu voimaan nopeasti. Siksi on tärkeää, että valtakunnan tasolla muutoksen toteuttamiseen osoitetaan riittävästi tukea, ohjausta ja resursseja.

Ehdotukseen on määritelty aikataulut perusopetuslain muutoksen voimaantulolle, paikallisten opetussuunnitelmien päivityksille ja oppijoiden tehostetun ja erityisen tuen suunnitelmien tarkistamisille. Helsingin kaupunki ehdottaa, että perusopetuslain muutoksen edellyttämää toimeenpanon aikataulua vielä arvioidaan, jotta muutosten toteuttamiselle jää riittävästi aikaa.

2. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Helsingin kaupungin mielestä oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne on tarkoituksenmukainen. Lakiehdotuksessa painotus on ennakoivassa, luokassa tai lapsiryhmässä järjestettävässä tuessa, jota varten ei tehdä hallintopäätöstä. Hallintopäätöstä edellyttävät oppilaskohtaiset tukitoimet sekä perusopetuksen oppimäärää ja opetussuunnitelman tavoitteita rajaavat toimenpiteet ovat asiakokonaisuuksina selkeitä, mutta ne tarvitsevat käytännön toimeenpanossa opetussuunnitelman perusteisiin tehtäviä tarkennuksia. Esitysluonnoksesta puuttuu ennakoivien tukitoimien yhteys yhteisölliseen opiskelu- huoltoon ja Helsingin kaupunki esittää, että yhteisöllisen opiskeluhuollon rooli ennakoivien tukitoimien järjestämisessä huomioidaan opetussuunnitelman perusteissa.

Perusopetuksen aloittamista vuotta säädettyä myöhemmin esitetään poistettavaksi. Tämä edellyttää opetuksen järjestäjien ja lasten hoidosta ja kuntoutuksesta vastaavien tahojen vahvaa yhteistyötä, jotta oppijan etu toteutuu. Esitykseen jää ristiriita, joka ei tue lasten yhdenver-

taista kohtelua koulun aloittamisessa, koska lakiesityksessä mahdollistetaan edelleen perusopetuksen aloittaminen vuotta säädettyä aiemmin. Helsingin kaupunki ehdottaa mietittäväksi, että myös perusopetuksen aloittaminen vuotta säädettyä aiemmin poistetaan perusopetuslaista. Perusopetuksessa oppilas voidaan tarvittaessa siirtää seuraavalle vuosiluokalle (PoL 18 §).

Esitysluonnoksessa esiopetuksen tuen rakenne poikkeaa varhaiskasvatuksen tuen rakenteesta. Tuen määrittelyn erillaisuus varhaiskasvatuksen tuen säädösten kanssa näyttäytyy epäselvänä huoltajille ja kuormittaa henkilöstöä. Esitysluonnosta on tärkeää täsmentää esiopetuksen osalta ja lisäksi tulee huomioida esiopetuksen yhteinen toimintaympäristö varhaiskasvatuksen kanssa.

Esitysluonnos määrittelee tuen toteuttamista tilanteessa, missä oppijalla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Tällä määrittelyllä on vaikutus sekä opetuksen järjestäjän saamaan rahoitukseen että opetuksen ryhmäkokoon. Helsingin kaupunki esittää, että vamman, sairauden ja toimintakyvyn rajoitteen määrittämisessä huomioidaan myös erittäin vaativaa hoitoa tai kuntoutusta tarvitsevat perusopetuksen oppijat, joiden opetuksen räätälöinnissä tulee huomioida toimintaympäristön rajoitteet, kuten rangaistuslaitoksissa tai suljetuissa hoitoyksiköissä.

Oppilaan vamman, sairauden ja toimintakyvyn rajoite tulee määritellä ja selkiyttää tarkasti opetussuunnitelman perusteisiin, jotta lainsäätäjän tarkoittamat oppilaat tulevat huomioiduksi tämän oikeuden piiriin ja kriteereihin saadaan valtakunnallinen yhdenmukaisuus. Helsingin kaupunki esittää, että perusopetuslakiin 20 i § tai opetussuunnitelman perusteisiin tarkennetaan, että oppijan vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite todetaan lääketieteellisellä lausunnolla.

Oppijan edun mukaista on lisätä perusopetuslakiin konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu. Tämä palvelu kuuluu jatkossa oppijoille, jotka eivät ole erikoissairaanhoidon tai varsinaisen sairaalaopetuksen tarpeessa. Sairaalassa osastolla oleville esi- ja perusopetusikäisille potilaille tulee jatkossakin turvata lakiin perustuva oikeus sairaalaopetukseen. Helsingissä erityisesti ruotsinkielisessä esi- ja perusopetuksessa konsultatiivisen sairaalaopetuksen tarve ulottuu moneen eri kuntaan ja maantieteellisesti laajalle alueelle. Helsingin kaupungin ruotsinkielisen esi- ja perusopetuksen on mahdotonta vastata tähän laajamittaiseen tarpeeseen. Suomessa on 21 hyvinvointialuetta ja konsultatiivista sairaalaopetusta on annettu 23 sairaalaopetuksen yksiköstä. Helsingin kaupunki ehdottaa, että konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu ulotetaan koskemaan jokaista hyvinvointialuetta. Tällöin jokaisella hyvinvointialueella olisi yksi kunta, joka vastaa oman hyvinvointialueensa konsultatiivisesta sairaalaopetuspalvelusta. On huomioitava, että konsultatiivinen sai-

raalaopetuspalvelu ei voi korvata opetuksen järjestäjän velvoitetta antaa oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimia ja hyvinvointipalvelujen vastuulla hoidettavia asioita, kuten riittämättömiä sosiaali- ja terveystoimen palveluja esi- ja perusopetusikäisille.

Helsingin kaupunki ehdottaa, että esityksessä käytetty termi konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu muutetaan, koska konsultaatio ei edellytä oppilaan kuulumista sairaanhoidon palveluun. Helsingin kaupunki ehdottaa termiksi konsultatiivinen palvelu. Lisäksi Helsingin kaupunki esittää, että opetussuunnitelman perusteissa määritellään kriteerit konsultaatiopalvelulle.

3. Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Helsingin kaupunki kannattaa ehdotusta ennakoivien tukitoimien järjestämisestä oppijalle hänen omassa luokassaan tai lapsiryhmässään ilman hallintopäätöksen tekoa. Tämä tukee lähikouluperiaatteen ja lähipalveluperiaatteen toteutumista. Ennakoivien tukitoimien perustana on esityksen mukaan tukiopetus ja ennakoiva tukiopetus. Opetussuunnitelmien perusteisiin tulee määritellä tukiopetuksen käsite ja tavoite sekä konkretisoida tukiopetuksen käytännön järjestämistavat. Esitysluonnoksesta ei selviä, onko tukiopetusta mahdollista järjestää jatkossa opituntien ulkopuolella ja tuleeko siitä oppijaa velvoittavaa. Tukiopetuksen määrittely on tärkeää, koska tukiopetus nostetaan keskeiseksi tukitoimeksi oppimisen tuessa.

Helsingin kaupunki kannattaa ehdotusta opetuskielen tukiopetuksen nimeämisestä yhdeksi tukimuodoksi. Esi- ja perusopetussuunnitelmien perusteisiin tulee avata opetuskielen tukiopetuksen määritelmä, järjestämistavat ja opetuskielen tukiopetuksen kohderyhmä.

Lakiehdotuksessa esi- ja perusopetuksen erityisopettajien rooli tuen toteuttamisessa korostuu. Ehdotuksen mukaan erityisopettajan resurssia kohdennetaan konsultaatioon, ennakoiviin tukitoimiin, yhteisopettajuuteen, ryhmien opettamiseen, oppilaskohtaisena tukitoimena annettavaan erityisopettajan antamaan opetukseen ja niiden oppiaineiden opetukseen, joiden tavoitteita tai sisältöjä on rajattu. Lakiehdotuksen mukaan oppijan on saatava tukea viipymättä. Kouluilla tulee olla tosiasiallinen mahdollisuus antaa tätä tukea. Tämän vuoksi tukitoimien toteuttamiseen tarvitaan lisää erityisopettajia. Nykyisin Helsingin kaupungin perusopetuksen yleisopetuksen laskennallinen resurssi on yksi erityisopettaja jokaista 170 oppilasta kohden. Helsingin kaupunki arvioi, että ennakoivien tukitoimien toteuttamiseen tarvitaan vähintään yksi erityisopettaja 100 oppilasta kohden. Nykytilanteeseen verrattuna tämä tarkoittaa 135 suomenkielisen erityisopettajan, 17 ruotsinkielisen erityisopettajan ja 24 varhaiskasvatuksen erityisopettajan lisäystä. Oppilaskoh-

taisten tukitoimien määrä kasvaa, jos ennakoiviin tukitoimiin ei osoiteta riittävää resurssointia.

4. Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Valtakunnallisissa selvityksissä nykyinen kolmiportaisen tuen toteuttaminen on todettu vaihtelevan kunnittain. Lainsäädännön uudistuksella on mahdollisuus yhdenmukaistaa valtakunnallisesti tuen toteuttamisen kriteereitä. Erityisesti oppilaskohtaisissa tukitoimissa tarvitaan vahvaa valtakunnallista normeerausta.

Termi ”oppilaskohtaiset tukitoimet” viittaa perusopetukseen ja lainsäädännössä tulee käyttää termiä, joka kattaa paremmin sekä esi- että perusopetuksen oppijat. Helsingin kaupunki näkee erittäin tärkeäksi, että opetussuunnitelman perusteisiin kuvataan ja määritellään, mikä on ennakoivan tukitoimen ja oppilaskohtaisen tukitoimen ero, kun erityisopettaja antaa niitä. Helsingin kaupunki kannattaa ehdotuksen mukaisesti, että oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttajana voi olla erityisopettaja ja erityisluokanopettaja. Lisäksi tarvitaan valtakunnallisia ohjeita oppilaan siirtymisestä erityisluokalle. Tärkeää on huomioida, että ennakoivat tukitoimet, oppilaskohtaiset tukitoimet ja luokkamuotoinen erityisopetus eivät muodosta uutta kolmiportaista tukea.

Helsingin kaupungin järjestämässä perusopetuksessa tehostettua ja erityistä tukea saavia oppilaita on 20,9 %. Esiopetuksessa tehostettua ja erityistä tukea saavia lapsia on 21,6 %. Esitysluonnoksen perusteella valtaosa näistä oppijoista kuuluisi jatkossa yleisopetuksessa toteutettavan oppilaskohtaisten tukitoimien piiriin. Oppilaskohtaisten tukitoimien piiriin kuuluisi jatkossa myös joukko vuosiluokkaan sitomattoman opetuksen mukaan eteneviä yleisen tuen oppilaita.

Lakiesityksessä yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä saa olla enintään viisi oppilasta, jotka saavat erityisopettajan opetusta oppilaskohtaisena tukitoimena. Helsingin kaupunki ei kannata tätä ehdotusta. Ehdotus ei ole oppilaan edun mukainen ratkaisu. Oppilaskohtaisia tukitoimia saavat oppilaat eivät sijoitu tasaisesti Helsingin peruskouluihin. Rajattu ryhmäkoko aiheuttaa sen, että osalle oppilaista voidaan joutua osoittamaan opetuspaikka muusta kuin omasta lähikoulusta. Vaihtoehtoisesti perusopetuksessa joudutaan perustamaan uusia opetusryhmiä. Tämä ei ole taloudellisesti mahdollista. Oppilaskohtaisten tukitoimien piirissä olevien oppilaiden määrän tilapäisen ylityksen rajaaminen kyseisen lukuvuoden tai –kauden ajaksi ei ole myöskään oppilaan edun mukaista, eikä tue kouluun kiinnittymistä ja ehjää opinpolkua. Ehdotus myös heikentää erityisluokan oppilaan mahdollisuutta opiskella osittain yleisopetuksen luokassa, jos yleisopetuksen luokassa on viisi muuta oppilaskohtaista tukea tarvitsevaa oppi-

lasta. Ehdotuksessa on käytetty tilapäisessä ylittämisesä käsitteitä lukukausi ja lukuvuosi. Epäselväksi jää, kumpaa ajanjaksoa tarkoitetaan.

Helsingin kaupunki näkee tärkeänä, että lainsäädännössä lakisääteisten mitoitusten tulee koskea vain erityisluokkaa eikä laajentaa mitoitusta yleisopetuksen ryhmiin. Opetusryhmän koon määräytyminen oppilaille, joilla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, on kannatettava ehdotuksen mukaisesti. Yleisopetuksen ryhmäkoon rajaamista viiden oppilaskohtaista tukitoimea saavan oppilasmäärän perusteella ei tule kirjata perusopetuslakiin. Koulutuksen käytännön järjestäminen on opetuksen järjestäjän vastuulla ja rehtoreiden toimivaltaan kuuluu opetusryhmien perustaminen. Tämä päätösvalta tulee edelleen säilyttää kunnilla ja kouluilla eikä lisätä uusia ryhmäkoon mitoituksia lakiin. Lakiesityksellä ei tule lisätä koulussa tehtävää tilastointia, seuranta tai raportointia.

Perusopetuksen oppimäärän suorittamatta jättäminen tai perusopetuksen järjestäminen muutoin (PoL 18 §) 3 momentin mukaan oppilaan opetus voidaan painavasta syystä järjestää osittain toisin. Tämä jättää tulkinnanvaraa oppilaan koulunkäynnin opetusjärjestelyihin ja mahdollisuuteen järjestää yksilökohtaisia, joustavia ratkaisuja oppilaan edun mukaisesti. Tältä osin tarvitaan täsmennyksiä opetussuunnitelman perusteisiin. Vastaavan pykälän 2 momentin osalta tarvitaan tarkennusta, mitä tarkoitetaan huoltajan hakemuksella.

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen (PoL 20 h §) 3 momentin kohdalla tulee riittää, että opetuksen antajana voi olla erityisopettaja tai erityisluokanopettaja. Momentissa ei tule määritellä, että erityisopettaja antaa opetuksen vain pienryhmässä tai erityisluokalla, vaan opetuksen järjestämisessä tulee säilyttää koulun tasolla tehtävät päätökset mm. joustaviin opetusjärjestelyihin yleisopetuksen ryhmässä toteutettuna.

Perusopetuslain 20 h § 2 momentin kohdalla oppilaan opiskelemat kokonaisuudet muodostetaan hänen vuosiluokkansa tavoitteiden pohjalta ja näiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiseen kyseisessä oppiaineessa. Tämä poistaa nykyisen mahdollisuuden opetuksessa etenemiseen oppilaalle tarpeellisessa tahdissa opetussuunnitelman vuosiluokkakokonaisuuksien sisällä ja siirtymisen seuraavalle vuosiluokalle, vaikka opintokokonaisuus on kesken. Tämä on iso muutos nykyiseen vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen verrattuna. Helsingin kaupungin perusopetuksessa on kouluja, joissa kaikkien oppilaiden opetus järjestetään vuosiluokkaan sitomattoman opinto-ohjelman mukaan eikä ole tarkoituksenmukaista, että näiden koulujen kaikille oppilaille tehtäisiin oppilaskohtaiset tukitoimipäätökset. Helsingin kaupunki esittää, että uudessa lakiehdotuksessa säilytetään jatkos-

sakin oppilaan mahdollisuus suorittaa vuosiluokkakokonaisuuden sisältä koottuja opintokokonaisuuksia. Pykälän 4 momentin mukaisesti on perusteltua, että terveydellisistä syistä tehtävän määräaikaisen päätöksen pituutta on rajattu 4 kuukauden ajaksi.

Helsingin kaupunki näkee tärkeänä muuttaa varhaiskasvatustilannetta hallinnollisen työn vähentämisen hengessä siten, että jatkossa varhaiskasvatuksessa tehtäisiin hallinnollinen päätös vain erityisestä tuesta. Lisäksi on huomioitava henkilöstön ja johdon koulutustarpeet liittyen tuen hallintopäätösten käsitteelliseen erilaisuuteen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

5. Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Tarkoituksenmukaista on, että perusopetuksen opetushenkilöstön työtä pyritään keventämään selkiyttämällä asiakirjakokonaisuutta ja tekemällä kirjauksia vain yhteen dokumenttiin nykyisten neljän sijaan. Luonnosesityksessä on kuitenkin epäselvyyttä dokumenttien määrästä, sillä sivulla 42 viitataan yhteen dokumenttiin, ja sivulla 57 viitataan kahteen dokumenttiin.

Helsingin kaupunki esittää, että valtakunnallisesti opetuksen järjestäjien käyttöön laaditaan yhteneväiset tuen dokumentit Opetushallituksen toimesta. Lakiehdotuksen ennakoivia tukitoimia ei kirjata, joten huolta herättää oppijan oikeusturvan varmistaminen, koska oppilaan saamista tuesta ei ole mitään dokumenttia ennen oppilaskohtaiseen tukeen siirtymistä.

Lakiehdotuksessa ei ole mainintaa oppilaskohtaisten tukitoimien hallintopäätösten purkamisesta. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että opetussuunnitelman perusteissa ohjataan valtakunnallisesti oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen kriittiseen tarkasteluun ja ohjataan tarvittaessa tukitoimien purkamiseen.

Täydentävään varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma ja esityksen mukaan, mikäli hän saa esiopetuksessa oppilaskohtaisia tukitoimia, laaditaan myös tuen arvioinnin ja toteutuksen suunnitelma. Tällöin esiopetuksessa opetushenkilöstön hallinnollinen kirjaaminen ei todellisuudessa vähene. On olennaista tarkentaa, tarvitaanko oppimisen tuen kirjaukset erikseen sekä täydentävän varhaiskasvatuksen että esiopetuksen osalta. Lisäksi tarvitaan tarkennusta, miten tieto lapsen saamista ennakoivista tukitoimista ja tuen tarpeesta siirtyy esi- ja perusopetuksessa, koska ennakoivia tukitoimia ei kirjata tuen arvioinnin ja toteutuksen suunnitelmaan.

6. Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Perusopetuslain muutoksella on talousvaikutuksia esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen järjestämiseen. Ehdotuksen mukaan ennakoiviin tukitoimiin tulisi varata koulun oppilasmäärään suhteutettuna 4 tuntia ennakoivaa tukiopetusta, 1 tunti erityisopettajan antamaa samanaikaisopetusta ja konsultaatiota sekä 1 tunti opetuskielen tukea. Helsingin kaupungin järjestämässä perusopetuksessa ennakoivat tukitoimet tulevat maksamaan 2 milj. euroa nykyistä enemmän. Helsingin kaupungin laskelma perustuu esitysluonnoksessa ehdotettuun 0,127 opetustuntiin koulun oppilasta kohden.

Lakiehdotuksen mukaan pidennetystä oppivelvollisuudesta luovutaan ja perusopetuksessa vuosiluokilla 1–9 järjestetään opetusta oppilaille, joilla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite osana oppilaskohtaista tukitoimea. Esitysluonnokseen on kuvattu rahoitustasot, jossa rahoitusperusteena huomioidaan oppilaan opetuksen järjestämistapa. Korkeimman kertoimen piiriin kuuluvat toiminta-alueittain opiskelevat oppilaat ja keskimmäisen kertoimen piiriin kuuluvat oppiaineittain opiskelevat oppilaat. Helsingin kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että korkeimman kertoimen mukaan OKM:n rahoituksen osuutta on esitetty laskettavaksi. Tämä on huolestuttavaa, koska ainakin Helsingissä kyseisten oppilaiden määrä on kasvanut vuosittain. Uusi rahoitusmalli vähentää Helsingin kaupungin perusopetuksen valtionosuutta noin 300 000 euroa, kun laskelman pohjana on pidetty tällä hetkellä pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien oppilaiden opetusjärjestelyjä. Myös esiopetuksen osalta Helsingin kaupungille maksettava valtionosuus tulee vähenemään tämän esityksen pohjalta.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu on ehdotettu lisättäväksi perusopetuslakiin. Helsingin kaupungin perusopetuksen konsultatiivisen sairaalaopetuksen hankkeessa kolme avustusrahalta palkattua erityisopettajaa tekivät keskimäärin yhteensä noin 400 konsultaatiota yhdeksään eri kuntaan yhden lukuvuoden aikana suomen- ja ruotsinkieliseen esi- ja perusopetukseen. Helsingin kaupunki ehdottaa, että konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu ulotetaan koskemaan ainoastaan oman hyvinvointialueen esi- ja perusopetuksen oppijoita, jotta riittävä konsultaatio pystytään järjestämään. Helsingin kaupunki ehdottaa, että konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun kustannukset lasketaan hyvinvointialueen esi- ja perusopetuksen oppijoiden määrän perusteella ja kustannukset korvataan täysimääräisenä Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituslain kautta.

Oppimisen tuen lainsäädännön muutoksessa erityisopettajan antaman opetuksen osuus oppijan tuen järjestämisessä on merkittävä. Erityisopettajien lisäpalkkaaminen Helsingin kaupungin perusopetukseen maksaa arviolta 9,1 miljoonaa euroa ja esiopetukseen 1,3 miljoonaa euroa.

Lisäksi opetuskielen tukiopetuksen kulut esiopetuksessa ovat 615 000 euroa.

Lainmuutoksessa ehdotetaan, että jatkossa erityisluokanopettajan kelpoisuutena on ylempi korkeakoulututkinto kaikilla erityisluokilla. Helsingin kaupungille erityisluokanopettajien kelpoisuusehtojen muutos aiheuttaa 180 000 euron palkkakustannusten korotuksia vuodessa. Muutos tulee aiheuttamaan ongelmia myös kelpoisten erityisopettajien rekrytointiin.

Oppimisen tuen lainsäädännön uudistus edellyttää suurta toimintakulttuurista muutosta. Esi- ja perusopetuksen henkilöstön sekä yksiköiden johdon tulee saada laajamittaista ja systemaattista koulutusta, jonka avulla tarvittava toimintakulttuurinen muutos voidaan toteuttaa. Uusi lakiehdotus velvoittaa ennakoiviin tukitoimiin ja yhdessä tekemiseen. Tämän onnistuminen edellyttää, että henkilöstö pääsee keskustelemaan muutoksesta ja luomaan yhteisiä suuntaviivoja tuen järjestämiselle. Koulutusta ja keskustelua tulee suunnata jokaiseen esi- ja perusopetuksen toimintayksikköön. Kustannukset tulee korvata opetuksen järjestäjälle täysimääräisenä todellisten kulujen mukaisesti.

7. Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

Helsingin kaupunki ei kannata esitysluonnoksen ehdotusta siitä, että yksityisille opetuksen järjestäjille ei laajenneta velvoitetta järjestää oppilaskohtaisia tukitoimia. Helsingin kaupungissa tämä vaikuttaa oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevien oppilaiden siirtymiseen yksityisistä kouluista kaupungin kouluihin. Oppilaskohtaisten tukitoimien lisäksi yksityiset opetuksen järjestäjät tulee velvoittaa järjestämään ennakoivana tukitoimena erityisopettajan antamaa opetusta. Samojen velvoitteiden tulee koskea myös valtion kouluja ja yliopistojen harjoittelukouluja. Tämä on tärkeää huomioida, koska hallitusohjelmaan on kirjattu, että yksityisten koulutuksen järjestäjien kotikuntakorvaus nostetaan 100 prosenttiin ja yhdenmukaistetaan opetuksen järjestäjien velvollisuudet. Lakiesityksessä yksityisten koulutuksen järjestäjien velvollisuudet eroavat merkittävästi kunnan velvollisuuksista. Helsingin kaupunki on tehnyt 11 yksityisen koulutuksen järjestäjän kanssa sopimuksen eli ne ovat niin kutsuttuja sopimuskouluja, joilla on oma oppilaaksiottoalue, ja nämä koulut toimivat oppilaiden lähikouluina. Tukea tarvitsevat oppilaat eivät lakiehdotuksen mukaan voisi opiskella omassa lähikoulussaan, jos yksityisillä koulutuksen järjestäjillä ei ole velvoitetta järjestää ennakoivana tukena erityisopettajan antamaan opetusta ja oppilaskohtaisia tukitoimia. Tämä lisää kaupungin sisäistä segregatiota.

Lakiesityksessä on arvioitu koulutuskustannuksia ja -määriä perusopetuksen uusien erityisopettajien tutkintokoulutukseen. Vastaava arviointi

on tehtävä myös esiopetuksen osalta. Helsingin kaupunki edellyttää, että tarvittavat erityisopettajien tutkintokoulutukset toteutetaan jatkosakin valtakunnallisesti yliopistojen toimesta eikä tutkintovelvoitetta siirretä kuntien järjestettäväksi. Esi- ja perusopetuslain muutos edellyttää sitä, että erityisopettajia koulutetaan riittävästi. Erityisopettajien koulutuspaikkojen lisäys ei ole riittävä kattamaan valtakunnallisesti tarvittavaa erityisopettajien määrää, ja esityksen aloituspaikat ovat riittämättömiä. Koulutukseen tarvitaan riittävä rahoitus sekä joustavia koulutuspolkuja pätevyitä erityisopettajaksi työn ohella.

Esitysluonnoksen mukaan opetuksen järjestäjän vastuulle kuuluisi edelleen tiedonsiirtoon liittyvän opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon arviointi. Helsingin kaupunki esittää, että opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto määritellään kansallisella tasolla, jotta tiedonsiirto yhtenevällä asiakirjalla ja hallintopäätöksellä yhdenmukaistuu ja selkiytyy kaikilla opetuksen järjestäjillä.

Esityksessä yleisopetuksen ryhmät muodostettaisiin siten, että yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä olisi enintään viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta. Helsingin kaupunki esittää, että perusopetuslakiin (PoL 20 g §) ei kirjata mitoitusta oppilaskohtaisia tukitoimia saavien oppilaiden määrästä yleisopetuksen luokassa. Muilta osin Helsingin kaupunki kannattaa oppilaskohtaisten tukitoimien toimenpiteitä. Opetussuunnitelman perusteisiin on kuvattava oppilaskohtaisten tukitoimien tarkasti. Esimerkiksi erityisopettajan antama säännöllinen opetus muun opetuksen yhteydessä, pienryhmässä tai yksilökohtaisena oppilaskohtaisena tukena ei tee riittävää eroa ennakkoivaan tukeen. Riskinä on, että valtaosa erityisopettajan antamasta opetuksesta määritellään oppilaskohtaiseen tukeen, jolloin ennakoivien tukitoimien toteuttaminen kapeutuu. Oppilaskohtaisista tukitoimista päätettäessä tulee asiakirjasta selvittää yksityiskohtaisesti ja konkreettisesti ennakoivien tukitoimien osuus, jotta oppijan saama tuen kokonaisuus hahmottuu selkeästi.

Oppilaskohtaisessa tuessa on huomioitu oppijat, joilla on oppimisen vaikeutta oppiaineiden opiskelussa. Tämä on esityksessä selkeää. Esitysluonnoksessa ei ole huomioitu oppijoita, joilla on käyttäytymisen, tarkkaavuuden, tunnesäätelyn pulmaa tai neuromoninaisuutta. Tälle oppijaryhmälle tulee selkeämmin määritellä ennakoivat tukitoimet sekä rajaus siitä, milloin päätetään oppilaskohtaisista tukitoimista. Helsingin kaupunki ehdottaa, että näiden oppijoiden kohdalla säännöllinen erityisopettajan antama opetus oppilaskohtaisena tukitoimena ohjeistetaan valtakunnallisesti Opetushallituksen toimesta. Oppijan etu ei ole se, että heitä siirretään automaattisesti erityisluokille.

Helsingin kaupunki esittää, että jatkossa varhaiskasvatuslain ja perusopetuslain yhdenmukaisuutta pitää parantaa tuen määrittelyn osalta. Opinpolun kokonaisuudessa tulee huomioida tuen järjestäminen inkluusiivisten periaatteiden mukaisesti. Tuen järjestämisen osalta opinpolku ei muodostu selkeäksi kokonaisuudeksi, kun myös toisen asteen lainsäädäntömuutoksissa oppivelvollisen tuen muodot ovat erilaisia perusopetukseen verrattuna.

Täsmenämistä vaatii se, miten varhennettu esiopetus 5-vuotiaalle lapselle eroaa varhaiskasvatuksessa annettavasta erityisestä tuesta ja mitä konkreettista lisätukea varhennettu esiopetus varhaiskasvatuksen erityiseen tukeen verrattuna tuo lapselle. Lakiehdotusten mukaan yhteneväisyys varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tuen välillä liittyy tukimuotoihin. Esiopetuksessa olevien lasten kohdalla on huomioitava oppimisen tuen selkeä kokonaisuus ja lapsen kokonainen päivä, koska esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta säätelee kaksi eri lakia. Tämä saattaa aiheuttaa hämmennystä henkilöstön ja huoltajien keskuudessa. Helsingin kaupunki ehdottaa, että varhennettua oppivelvollisuutta ei sisällytetä perusopetuslakiin, ja varhennettuun oppivelvollisuuteen kohdennettu valtionosuus jaetaan esiopetuksessa olevien lasten vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen mukaan.

Helsingin kaupunki esittää, että esiopetuksen lisäämistä osaksi oppivelvollisuutta tulee arvioida. Oppivelvollisuus alkaisi esiopetusvuodella, jonka sisällöt vastaisivat nykyisiä sisältöjä. Tämä vahvistaisi esiopetukseen osallistumista. Oppimisen tuen vaikuttavuuden näkökulmasta on tärkeää, että lapset osallistuvat esiopetukseen säännöllisesti.

Ennakoivat tukitoimet ja niiden järjestäminen (PoL 20 b §) edellyttävät opettajien välistä yhteistyötä ja konsultaatiota. Konsultaatiolla tarkoitetaan neuvon kysymistä, opetushenkilöstön keskinäisiä neuvotteluja, kodin ja koulun välistä yhteistyötä ja erityisopettajan antamaa neuvontaa ja ohjausta opettajille ja huoltajille. Helsingin kaupunki esittää, että opettajien konsultaatioon käyttämään työaika tulee tarkentaa ja täsmenätä valtakunnallisesti konsultaatiotyön mahdollistamiseksi opetustuntien sidotussa työehtosopimuksessa. On epäselvää, millä ajalla erityisopettaja konsultoi, sillä OVTES sitoo erityisopettajan työajan opetustunteihin.

On tärkeää tarkentaa ennakoivia tukitoimia esiopetuksen osalta. Käsitteellisesti tukiopeus ei huomioi esiopetuksen perusopetuksesta poikkeavaa toimintaympäristöä. Käsitteellinen yhteneväisyys esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen välillä on oleellista, koska valtaosa esiopetuksessa olevista lapsista osallistuu myös täydentävään varhaiskasvatukseen. Tämä on tärkeää myös huoltajien näkökulmasta.

Helsingin kaupunki ehdottaa, että asetukseen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998) tehdään muutos siten, että erityisopettajan ja erityisluokanopettajan tehtävänimikkeet yhdistetään yhdeksi erityisopettajan tehtävänimikkeeksi. Tämä joustavoittaa tuen suunnittelua ja toteutusta oppilaiden tarpeet huomioiden ja helpottaa rekrytointia. Erityisopettajan kelpoisuus velvoittaisi antamaan erityisopettajan antamaa opetusta kaikille esi- ja perusopetuksen tukea tarvitseville oppijoille.

Rikoksilla oireilevien perusopetusikäisten oppilaiden määrä on kasvanut. Oppimisen tuen lainsäädännössä ja opetussuunnitelman perusteissa tulee määritellä aiempaa yksityiskohtaisemmin, kuinka perusopetuksen oppivelvollisuuden suorittaminen rangaistuslaitoksessa on tarkoituksenmukaista järjestää, ja miltä osin oppivelvollisuuden suorittamisesta voidaan poiketa toimintaympäristö huomioiden.

Lakiehdotuksessa ei oteta kantaa nykyiseen lakiin kurinpidosta (PoL 36 §). Tällä hetkellä aikuisten perusopetuksessa ei ole käytössä riittäviä oikeuksia kurinpitotoimiin. Helsingin kaupunki ehdottaa, että Perusopetuslain 36 § laajennetaan koskevaksi myös aikuisten perusopetusta.

Helsingin kaupunki esittää, että lakiehdotuksessa huomioidaan myös kotiopetuksen näkökulma. Tällä hetkellä kaikkien oppivelvollisten on mahdollista siirtyä kotiopetukseen huoltajan ilmoituksella. Kotiopetus ei tunne oppivelvollisen tarvitsemien tukitoimien joustoa, eikä oppivelvollisen oikeus opetukseen aina tästä syystä toteudu hänen tarpeidensa mukaisesti. Tämä ei ole oppilaan edun mukaista. Helsingin kaupunki esittää, että oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas ei voi jatkossa siirtyä kotiopetukseen, jos hänellä on rajattu oppimäärän sisältöjä ja opetuksen tavoitteita tai hänellä on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

Oppimisen tuen lainsäädännön lähtökohtana on oppijan kokonaistilanteen selvittäminen ikä ja kehitystaso huomioiden. Jatkossa oppilaskohtaisien tukitoimien tarpeen arviointiin riittää opiskeluhuollon ammattihenkilöiden osallistuminen tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin ja opetussuunnitelman perusteisiin tulee määritellä, millä tavoin huolehditaan oppijan tuen kokonaisuudesta ja riittävästä monialaisesta yhteistyöstä opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa.

Tiivistelmä

Helsingin kaupunki kannattaa esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen kokonaisuudistusta. Ehdotuksessa opinpolun tuen yhdenmukainen jatkumo varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen ja edelleen toiselle asteelle ei kuitenkaan toteudu. Varhaiskasvatuslain tuki eroaa la-

kiehdotuksen esi- ja perusopetuksen tuesta. Käsitteiden ja toteutumisen erilaisuus voi hämmentää huoltajia, joiden lapsi on osan päivästä esiopetuksessa ja osan varhaiskasvatuksessa. Helsingin kaupungin mielestä lakiuudistuksen toimeenpano vaatii vielä useita täsmennyksiä perusopetuslakiin ja opetussuunnitelman perusteisiin.

Helsingin kaupunki kannattaa ehdotusta, että ennakoivat tukitoimet järjestetään oppijan omassa ryhmässä ilman hallintopäätöstä. Ehdotuksessa tukiopetuksella on merkittävä rooli osana ennakoivia tukitoimia. Oppilaskohtaiset tukitoimet vahvistavat ja täydentävät ennakoivia tukitoimia ja niihin tehdään hallintopäätös.

Helsingin kaupunki ei kannata ehdotusta, että yleisopetuksen ryhmässä olisi enintään viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta. Tämän järjestäminen Helsingissä ei ole mahdollista eikä lainsäädännöllä tule rajoittaa opetuksen järjestäjän ja rehtorin päätösvaltaa opetusryhmien muodostamisesta.

Helsingin kaupunki ehdottaa, että yksityisiä koulutuksen järjestäjiä tulee myös koskea velvoite järjestää oppilaskohtaisia tukitoimia.

Helsingin kaupunki arvioi, että tuen kokonaisuudistuksen toteuttamiseen tarvitaan lisää erityisopettajia suomen- ja ruotsinkielisiin esi- ja perusopetuksen palveluihin. Helsingin kaupunki ehdottaa, että erityisopettajan ja erityisluokanopettajan tehtävänimikkeet yhdistetään erityisopettajan tehtävänimikkeeksi. Tämä mahdollistaisi erityisopettajien joustavan työskentelyn erityisluokilla ja yleisopetuksen luokissa. Helsingin kaupunki arvioi, että lakimuutoksella on merkittäviä talousvaikutuksia esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen järjestämiseksi.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Helsingin kaupungin lausuntoa perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Helsingin kaupunki ottaa lausunnossaan kantaa lausunnonpyytäjän esittämiin kysymyksiin. Lausunnon antamisen määräaika on 18.6.2024. Lausunto pyydetään antamaan lausuntopalvelussa. Kaupungin lausunto perustuu kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lausuntoon.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö

17.06.2024

Asia/21

Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 7.5.2024
- 2 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus kelpoisuusasetuksen muuttamisesta (su)
- 3 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus kelpoisuusasetuksen muuttamisesta (sv)
- 4 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (su)
- 5 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (sv)
- 6 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus tuntijakoasetuksen muuttamisesta (su)
- 7 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, asetus tuntijakoasetuksen muuttamisesta (sv)
- 8 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, esitys perusopetuslain muuttamisesta (su)
- 9 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, hallituksen esitykseen sisältyvät pykälät (sv)
- 10 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, hallituksen esitykseen sisältyvät pykälät ja rinnakkaistekstit (su)
- 11 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, ministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteiden muuttamisesta (su)
- 12 Lausuntopyyntö 7.5.2024, liite, ministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteiden muuttamisesta (sv)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.06.2024 § 381

HEL 2024-006617 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

10.06.2024 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 28.5.2024

HEL 2024-006617 T 03 00 00

Lausunto

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle 7.5.2024 saapuneeseen opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntöön koskien luonnosta hallituksen esitykseksi perusopetuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa 18.6.2024 mennessä lausuntopalveluun.

Lausunnossa lausutaan luonnosesityksen seuraaviin kysymyksiin:

1. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?
2. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?
3. Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?
4. Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?
5. Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?
6. Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?
7. Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

1. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Helsingin kaupunki kannattaa oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistusta, jossa huomioidaan konkreettiset tukitoimet ja tuen toteuttaminen tuen portaiden sijaan.

Lakiehdotuksen mukaan hallintopäätös tehdään kaikista oppilaskohtaisista tukitoimista esi- ja perusopetuksessa. Lakimuutoksen piti keven-

tää hallinnollista työtä. Todennäköisesti hallintopäätösten määrä kuitenkin lisääntyy esi- ja perusopetuksessa tämän ehdotuksen myötä, esimerkiksi nykyisestä vuosiluokkiin sitomattomasta opetuksesta ja opetuksen erityisistä painoalueista tehdään hallintopäätös uuden lain mukaisesti. Lakiluonnos jättää liikaa tulkinnanvaraisuutta esi- ja perusopetuksen osalta siihen, milloin erityisopettajan antama opetus muuttuu ennakoivasta tukitoimesta oppilaskohtaiseksi tukitoimeksi. Näiden vuoksi entistä useammalle oppijalle voidaan tehdä hallintopäätös.

Helsingin kaupunki kannattaa, että päätöksen tarkistamisen ajankohdasta ei säädetä valtakunnallisesti, vaan päätöksiä tehdään oppilaan tarpeen muuttuessa.

Lakiesityksen heikkoutena nähdään, että siitä puuttuu selkeät kriteerit, millaisin toimin arvioidaan ennakoivien toimenpiteiden vaikutusta ja riittävyttä. Lakiehdotuksessa ei myöskään ole mainintaa oppilaskohtaisten päätösten purkamisesta. Helsingin kaupunki esittää, että perusopetuslaissa todettaisiin myös oppilaskohtaisten päätöksen purku ja sitä täsmennetään opetussuunnitelman perusteissa.

Tuen kokonaisuudistuksen toimeenpano edellyttää toimintakulttuurista muutosta tuen järjestämiseen. Esi- ja perusopetuksen opettajien ja johdon pitkäkestoinen ja systemaattinen osaamisen kehittäminen on edellytys sille, että kokonaisuudistus saadaan toteutettua ehdotuksen mukaisesti. Myös huoltajille tiedottamiseen ja muutoksesta keskusteluun tulee varata resursseja, koska lakiesitys muuttaa nykyisen kolmiportaisen tuen toimintatavat ja terminologian. Lainsäädännön muutos astuu voimaan nopeasti. Siksi on tärkeää, että valtakunnan tasolla muutoksen toteuttamiseen osoitetaan riittävästi tukea, ohjausta ja resursseja.

Ehdotukseen on määritelty aikataulut perusopetuslain muutoksen voimaantulolle, paikallisten opetussuunnitelmien päivityksille ja oppijoiden tehostetun ja erityisen tuen suunnitelmien tarkistamisille. Helsingin kaupunki ehdottaa, että perusopetuslain muutoksen edellyttämää toimeenpanon aikataulua vielä arvioidaan, jotta muutosten toteuttamiselle jää riittävästi aikaa.

2. Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Helsingin kaupungin mielestä oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne on tarkoituksenmukainen. Lakiehdotuksessa painotus on ennakoivassa, luokassa tai lapsiryhmässä järjestettävässä tuessa, jota varten ei tehdä hallintopäätöstä. Hallintopäätöstä edellyttävät oppilaskohtaiset tukitoimet sekä perusopetuksen oppimäärää ja opetussuunnitelman tavoitteita rajaavat toimenpiteet ovat asiakokonaisuuksina selkeitä, mutta ne tarvitsevat käytännön toimeenpanossa opetussuunnitelman perusteisiin tehtäviä tarkennuksia. Esitysluonnok-

sesta puuttuu ennakoivien tukitoimien yhteys yhteisölliseen opiskelu-
huoltoon ja Helsingin kaupunki esittää, että yhteisöllisen opiskelu-
huollon rooli ennakoivien tukitoimien järjestämisessä huomioidaan opetus-
suunnitelman perusteissa.

Perusopetuksen aloittamista vuotta säädettyä myöhemmin esitetään
poistettavaksi. Tämä edellyttää opetuksen järjestäjien ja lasten hoidos-
ta ja kuntoutukselta vastaavien tahojen vahvaa yhteistyötä, jotta oppi-
jan etu toteutuu. Esitykseen jää ristiriita, joka ei tue lasten yhdenver-
taista kohtelua koulun aloittamisessa, koska lakiesityksessä mahdolli-
setaan edelleen perusopetuksen aloittaminen vuotta säädettyä aiem-
min. Helsingin kaupunki ehdottaa mietittäväksi, että myös perusope-
tuksen aloittaminen vuotta säädettyä aiemmin poistetaan perusopetus-
laista. Perusopetuksessa oppilas voidaan tarvittaessa siirtää seuraaval-
le vuosiluokalle (PoL 18 §).

Esitysluonnoksessa esiopetuksen tuen rakenne poikkeaa varhaiskas-
vatuksen tuen rakenteesta. Tuen määrittelyn erillaisuus varhaiskasva-
tuksen tuen säädösten kanssa näyttäytyy epäselvänä huoltajille ja
kuormittaa henkilöstöä. Esitysluonnosta on tärkeää täsmentää esiope-
tuksen osalta ja lisäksi tulee huomioida esiopetuksen yhteinen toimin-
taympäristö varhaiskasvatuksen kanssa.

Esitysluonnos määrittelee tuen toteuttamista tilanteissa, missä oppija-
lla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite. Tällä määrittelyllä on
vaikutus sekä opetuksen järjestäjän saamaan rahoitukseen että ope-
tuksen ryhmäkokoon. Helsingin kaupunki esittää, että vamman, sairau-
den ja toimintakyvyn rajoitteen määrittämisessä huomioidaan myös
erittäin vaativaa hoitoa tai kuntoutusta tarvitsevat perusopetuksen oppi-
jat, joiden opetuksen räätälöinnissä tulee huomioida toimintaympäristön
rajoitteet, kuten rangaistuslaitoksissa tai suljetuissa hoitoyksiköissä.

Oppilaan vamman, sairauden ja toimintakyvyn rajoite tulee määritellä ja
selkiyttää tarkasti opetussuunnitelman perusteisiin, jotta lainsäätäjän
tarkoittamat oppilaat tulevat huomioiduksi tämän oikeuden piiriin ja kri-
teereihin saadaan valtakunnallinen yhdenmukaisuus. Helsingin kau-
punki esittää, että perusopetuslakiin 20 i § tai opetussuunnitelman pe-
rusteisiin tarkennetaan, että oppijan vamma, sairaus tai toimintakyvyn
rajoite todetaan lääketieteellisellä lausunnolla.

Oppijan edun mukaista on lisätä perusopetuslakiin konsultatiivinen sai-
raalaopetuspalvelu. Tämä palvelu kuuluu jatkossa oppijoille, jotka eivät
ole erikoissairaanhoidon tai varsinaisen sairaalaopetuksen tarpeessa.
Sairaalassa osastolla oleville esi- ja perusopetusikäisille potilaille tulee
jatkossakin turvata lakiin perustuva oikeus sairaalaopetukseen. Helsin-
gissä erityisesti ruotsinkielisessä esi- ja perusopetuksessa konsultatii-

visen sairaalaopetuksen tarve ulottuu moneen eri kuntaan ja maantieteellisesti laajalle alueelle. Helsingin kaupungin ruotsinkielisen esi- ja perusopetuksen on mahdotonta vastata tähän laajamittaiseen tarpeeseen. Suomessa on 21 hyvinvointialuetta ja konsultatiivista sairaalaopetusta on annettu 23 sairaalaopetuksen yksiköstä. Helsingin kaupunki ehdottaa, että konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu ulotetaan koskemaan jokaista hyvinvointialuetta. Tällöin jokaisella hyvinvointialueella olisi yksi kunta, joka vastaa oman hyvinvointialueensa konsultatiivisesta sairaalaopetuspalvelusta. On huomioitava, että konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu ei voi korvata opetuksen järjestäjän velvoitetta antaa oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimia ja hyvinvointipalvelujen vastuulla hoidettavia asioita, kuten riittämättömiä sosiaali- ja terveystoimen palveluja esi- ja perusopetusikäisille.

Helsingin kaupunki ehdottaa, että esityksessä käytetty termi konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu muutetaan, koska konsultaatio ei edellytä oppilaan kuulumista sairaanhoidon palveluun. Helsingin kaupunki ehdottaa termiksi konsultatiivinen palvelu. Lisäksi Helsingin kaupunki esittää, että opetussuunnitelman perusteissa määritellään kriteerit konsultaatiopalvelulle.

3. Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Helsingin kaupunki kannattaa ehdotusta ennakoivien tukitoimien järjestämisestä oppijalle hänen omassa luokassaan tai lapsiryhmässään ilman hallintopäätöksen tekoa. Tämä tukee lähikouluperiaatteen ja lähipalveluperiaatteen toteutumista. Ennakoivien tukitoimien perustana on esityksen mukaan tukiopetus ja ennakoiva tukiopetus. Opetussuunnitelmien perusteisiin tulee määritellä tukiopetuksen käsite ja tavoite sekä konkretisoida tukiopetuksen käytännön järjestämistavat. Esitysluonnoksesta ei selviä, onko tukiopetusta mahdollista järjestää jatkossa opituntien ulkopuolella ja tuleeko siitä oppijaa velvoittavaa. Tukiopetuksen määrittely on tärkeää, koska tukiopetus nostetaan keskeiseksi tukitoimeksi oppimisen tuessa.

Helsingin kaupunki kannattaa ehdotusta opetuskielen tukiopetuksen nimeämisestä yhdeksi tukimuodoksi. Esi- ja perusopetussuunnitelmien perusteisiin tulee avata opetuskielen tukiopetuksen määritelmä, järjestämistavat ja opetuskielen tukiopetuksen kohderyhmä.

Lakiehdotuksessa esi- ja perusopetuksen erityisopettajien rooli tuen toteuttamisessa korostuu. Ehdotuksen mukaan erityisopettajan resurssia kohdennetaan konsultaatioon, ennakoiviin tukitoimiin, yhteisopettajuuteen, ryhmien opettamiseen, oppilaskohtaisena tukitoimena annettavaan erityisopettajan antamaan opetukseen ja niiden oppiaineiden opetukseen, joiden tavoitteita tai sisältöjä on rajattu. Lakiehdotuksen mu-

kaan oppijan on saatava tukea viipymättä. Kouluilla tulee olla tosiasiallinen mahdollisuus antaa tätä tukea. Tämän vuoksi tukitoimien toteuttamiseen tarvitaan lisää erityisopettajia. Nykyisin Helsingin kaupungin perusopetuksen yleisopetuksen laskennallinen resurssi on yksi erityisopettaja jokaista 170 oppilasta kohden. Helsingin kaupunki arvioi, että ennakoivien tukitoimien toteuttamiseen tarvitaan vähintään yksi erityisopettaja 100 oppilasta kohden. Nykytilanteeseen verrattuna tämä tarkoittaa 135 suomenkielisen erityisopettajan, 17 ruotsinkielisen erityisopettajan ja 24 varhaiskasvatuksen erityisopettajan lisäystä. Oppilaskohtaisten tukitoimien määrä kasvaa, jos ennakoiviin tukitoimiin ei osoiteta riittävää resurssointia.

4. Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Valtakunnallisissa selvityksissä nykyinen kolmiportaisen tuen toteuttaminen on todettu vaihtelevan kunnittain. Lainsäädännön uudistuksella on mahdollisuus yhdenmukaistaa valtakunnallisesti tuen toteuttamisen kriteereitä. Erityisesti oppilaskohtaisissa tukitoimissa tarvitaan vahvaa valtakunnallista normeerausta.

Termi ”oppilaskohtaiset tukitoimet” viittaa perusopetukseen ja lainsäädännössä tulee käyttää termiä, joka kattaa paremmin sekä esi- että perusopetuksen oppijat. Helsingin kaupunki näkee erittäin tärkeäksi, että opetussuunnitelman perusteisiin kuvataan ja määritellään, mikä on ennakoivan tukitoimen ja oppilaskohtaisen tukitoimen ero, kun erityisopettaja antaa niitä. Helsingin kaupunki kannattaa ehdotuksen mukaisesti, että oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttajana voi olla erityisopettaja ja erityisluokanopettaja. Lisäksi tarvitaan valtakunnallisia ohjeita oppilaan siirtymisestä erityisluokalle. Tärkeää on huomioida, että ennakoivat tukitoimet, oppilaskohtaiset tukitoimet ja luokkamuotoinen erityisopetus eivät muodosta uutta kolmiportaista tukea.

Helsingin kaupungin järjestämässä perusopetuksessa tehostettua ja erityistä tukea saavia oppilaita on 20,9 %. Esiopetuksessa tehostettua ja erityistä tukea saavia lapsia on 21,6 %. Esitysluonnoksen perusteella valtaosa näistä oppijoista kuuluisi jatkossa yleisopetuksessa toteuttavan oppilaskohtaisten tukitoimien piiriin. Oppilaskohtaisten tukitoimien piiriin kuuluisi jatkossa myös joukko vuosiluokkaan sitomattoman opetuksen mukaan eteneviä yleisen tuen oppilaita.

Lakiesityksessä yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä saa olla enintään viisi oppilasta, jotka saavat erityisopettajan opetusta oppilaskohtaisena tukitoimena. Helsingin kaupunki ei kannata tätä ehdotusta. Ehdotus ei ole oppilaan edun mukainen ratkaisu. Oppilaskohtaisia tukitoimia saavat oppilaat eivät sijoitu tasaisesti Helsingin peruskouluihin. Rajattu ryhmäkoko aiheuttaa sen, että osalle oppilaita

voidaan joutua osoittamaan opetuspaikka muusta kuin omasta lähikoulusta. Vaihtoehtoisesti perusopetuksessa joudutaan perustamaan uusia opetusryhmiä. Tämä ei ole taloudellisesti mahdollista. Oppilaskohtaisten tukitoimien piirissä olevien oppilaiden määrän tilapäisen ylityksen rajaaminen kyseisen lukuvuoden tai –kauden ajaksi ei ole myöskään oppilaan edun mukaista, eikä tue kouluun kiinnittymistä ja ehjää opinpolkua. Ehdotus myös heikentää erityisluokan oppilaan mahdollisuutta opiskella osittain yleisopetuksen luokassa, jos yleisopetuksen luokassa on viisi muuta oppilaskohtaista tukea tarvitsevaa oppilasta. Ehdotuksessa on käytetty tilapäisessä ylittämässä käsitteitä lukukausi ja lukuvuosi. Epäselväksi jää, kumpaa ajanjaksoa tarkoitetaan.

Helsingin kaupunki näkee tärkeänä, että lainsäädännössä lakisääteisten mitoitusten tulee koskea vain erityisluokkaa eikä laajentaa mitoitusta yleisopetuksen ryhmiin. Opetusryhmän koon määräytyminen oppilaille, joilla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite, on kannatettava ehdotuksen mukaisesti. Yleisopetuksen ryhmäkoon rajaamista viiden oppilaskohtaista tukitoimea saavan oppilasmäärän perusteella ei tule kirjata perusopetuslakiin. Koulutuksen käytännön järjestäminen on opetuksen järjestäjän vastuulla ja rehtoreiden toimivaltaan kuuluu opetusryhmien perustaminen. Tämä päätösvalta tulee edelleen säilyttää kunnilla ja kouluilla eikä lisätä uusia ryhmäkoon mitoituksia lakiin. Lakiesityksellä ei tule lisätä koulussa tehtävää tilastointia, seurantaa tai raportointia.

Perusopetuksen oppimäärän suorittamatta jättäminen tai perusopetuksen järjestäminen muutoin (PoL 18 §) 3 momentin mukaan oppilaan opetus voidaan painavasta syystä järjestää osittain toisin. Tämä jättää tulkinnanvaraa oppilaan koulunkäynnin opetusjärjestelyihin ja mahdollisuuteen järjestää yksilökohtaisia, joustavia ratkaisuja oppilaan edun mukaisesti. Tältä osin tarvitaan täsmennyksiä opetussuunnitelman perusteisiin. Vastaavan pykälän 2 momentin osalta tarvitaan tarkennusta, mitä tarkoitetaan huoltajan hakemuksella.

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisen (PoL 20 h §) 3 momentin kohdalla tulee riittää, että opetuksen antajana voi olla erityisopettaja tai erityisluokanopettaja. Momentissa ei tule määritellä, että erityisopettaja antaa opetuksen vain pienryhmässä tai erityisluokalla, vaan opetuksen järjestämisessä tulee säilyttää koulun tasolla tehtävät päätökset mm. joustaviin opetusjärjestelyihin yleisopetuksen ryhmässä toteutettuna.

Perusopetuslain 20 h § 2 momentin kohdalla oppilaan opiskelemat kokonaisuudet muodostetaan hänen vuosiluokkansa tavoitteiden pohjalta ja näiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiseen kyseisessä oppiaineessa. Tämä poistaa nykyisen mahdolli-

suuden opetuksessa etenemiseen oppilaalle tarpeellisessa tahdissa opetussuunnitelman vuosiluokkakokonaisuuksien sisällä ja siirtymisen seuraavalle vuosiluokalle, vaikka opintokokonaisuus on kesken. Tämä on iso muutos nykyiseen vuosiluokkiin sitomattomaan opetukseen verrattuna. Helsingin kaupungin perusopetuksessa on kouluja, joissa kaikkien oppilaiden opetus järjestetään vuosiluokkaan sitomattoman opinto-ohjelman mukaan eikä ole tarkoituksenmukaista, että näiden koulujen kaikille oppilaille tehtäisiin oppilaskohtaiset tukitoimipäätökset. Helsingin kaupunki esittää, että uudessa lakiehdotuksessa säilytetään jatkosakin oppilaan mahdollisuus suorittaa vuosiluokkakokonaisuuden sisältä koottuja opintokokonaisuuksia. Pykälän 4 momentin mukaisesti on perusteltua, että terveydellisistä syistä tehtävän määräaikaisen päätöksen pituutta on rajattu 4 kuukauden ajaksi.

Helsingin kaupunki näkee tärkeänä muuttaa varhaiskasvatustilannetta hallinnollisen työn vähentämisen hengessä siten, että jatkossa varhaiskasvatuksessa tehtäisiin hallinnollinen päätös vain erityisestä tuesta. Lisäksi on huomioitava henkilöstön ja johdon koulutustarpeet liittyen tuen hallintopäätösten käsitteelliseen erilaisuuteen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

5. Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Tarkoituksenmukaista on, että perusopetuksen opetushenkilöstön työtä pyritään keventämään selkiyttämällä asiakirjakokonaisuutta ja tekemällä kirjauksia vain yhteen dokumenttiin nykyisten neljän sijaan. Luonnosesityksessä on kuitenkin epäselvyyttä dokumenttien määrästä, sillä sivulla 42 viitataan yhteen dokumenttiin, ja sivulla 57 viitataan kahteen dokumenttiin.

Helsingin kaupunki esittää, että valtakunnallisesti opetuksen järjestäjien käyttöön laaditaan yhteneväiset tuen dokumentit Opetushallituksen toimesta. Lakiehdotuksen ennakoivia tukitoimia ei kirjata, joten huolta herättää oppijan oikeusturvan varmistaminen, koska oppilaan saamista tuesta ei ole mitään dokumenttia ennen oppilaskohtaiseen tukeen siirtymistä.

Lakiehdotuksessa ei ole mainintaa oppilaskohtaisten tukitoimien hallintopäätösten purkamisesta. Helsingin kaupunki pitää tärkeänä, että opetussuunnitelman perusteissa ohjataan valtakunnallisesti oppilaskohtaisten tukitoimien tarpeen kriittiseen tarkasteluun ja ohjataan tarvittaessa tukitoimien purkamiseen.

Täydentävään varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma ja esityksen mukaan, mikäli hän saa esiopetuksessa oppilaskohtaisia tukitoimia, laaditaan myös tuen arvioinnin ja toteutuksen suunnitelma. Tällöin esiopetuksessa opetushenkilöstön

hallinnollinen kirjaaminen ei todellisuudessa vähene. On olennaista tarkentaa, tarvitaanko oppimisen tuen kirjaukset erikseen sekä täydentävän varhaiskasvatuksen että esiopetuksen osalta. Lisäksi tarvitaan tarkennusta, miten tieto lapsen saamista ennakoivista tukitoimista ja tuen tarpeesta siirtyy esi- ja perusopetuksessa, koska ennakoivia tukitoimia ei kirjata tuen arvioinnin ja toteutuksen suunnitelmaan.

6. Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

Perusopetuslain muutoksella on talousvaikutuksia esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen järjestämiseen. Ehdotuksen mukaan ennakoiviin tukitoimiin tulisi varata koulun oppilasmäärään suhteutettuna 4 tuntia ennakoivaa tukiopetusta, 1 tunti erityisopettajan antamaa samanaikaisopetusta ja konsultaatiota sekä 1 tunti opetuskielen tukea. Helsingin kaupungin järjestämässä perusopetuksessa ennakoivat tukitoimet tulevat maksamaan 2 milj. euroa nykyistä enemmän. Helsingin kaupungin laskelma perustuu esitysluonnoksessa ehdotettuun 0,127 opetustuntiin koulun oppilasta kohden.

Lakiehdotuksen mukaan pidennetystä oppivelvollisuudesta luovutaan ja perusopetuksessa vuosiluokilla 1–9 järjestetään opetusta oppilaille, joilla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite osana oppilaskohtaista tukitoimea. Esitysluonnokseen on kuvattu rahoitustasot, jossa rahoitusperusteena huomioidaan oppilaan opetuksen järjestämistapa. Korkeimman kertoimen piiriin kuuluvat toiminta-alueittain opiskelevat oppilaat ja keskimmäisen kertoimen piiriin kuuluvat oppiaineittain opiskelevat oppilaat. Helsingin kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että korkeimman kertoimen mukaan OKM:n rahoituksen osuutta on esitetty laskettavaksi. Tämä on huolestuttavaa, koska ainakin Helsingissä kyseisten oppilaiden määrä on kasvanut vuosittain. Uusi rahoitusmalli vähentää Helsingin kaupungin perusopetuksen valtionosuutta noin 300 000 euroa, kun laskelman pohjana on pidetty tällä hetkellä pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien oppilaiden opetusjärjestelyjä. Myös esiopetuksen osalta Helsingin kaupungille maksettava valtionosuus tulee vähenemään tämän esityksen pohjalta.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu on ehdotettu lisättäväksi perusopetuslakiin. Helsingin kaupungin perusopetuksen konsultatiivisen sairaalaopetuksen hankkeessa kolme avustusrahalta palkattua erityisopettajaa tekivät keskimäärin yhteensä noin 400 konsultaatiota yhdeksään eri kuntaan yhden lukuvuoden aikana suomen- ja ruotsinkieliseen esi- ja perusopetukseen. Helsingin kaupunki ehdottaa, että konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu ulotetaan koskemaan ainoastaan oman hyvinvointialueen esi- ja perusopetuksen oppijoita, jotta riittävä konsultaatio pystytään järjestämään. Helsingin kaupunki ehdottaa, että konsultatiivisen sairaalaopetuspalvelun kustannukset lasketaan hyvinvointialueen

esi- ja perusopetuksen oppijoiden määrän perusteella ja kustannukset korvataan täysimääräisenä Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituslain kautta.

Oppimisen tuen lainsäädännön muutoksessa erityisopettajan antaman opetuksen osuus oppijan tuen järjestämisessä on merkittävä. Erityisopettajien lisäpalkkaaminen Helsingin kaupungin perusopetukseen maksaa arviolta 9,1 miljoonaa euroa ja esiopetukseen 1,3 miljoonaa euroa. Lisäksi opetuskielen tukiopetuksen kulut esiopetuksessa ovat 615 000 euroa.

Lainmuutoksessa ehdotetaan, että jatkossa erityisluokanopettajan kelpoisuutena on ylempi korkeakoulututkinto kaikilla erityisluokilla. Helsingin kaupungille erityisluokanopettajien kelpoisuusehtojen muutos aiheuttaa 180 000 euron palkkakustannusten korotuksia vuodessa. Muutos tulee aiheuttamaan ongelmia myös kelpoisten erityisopettajien rekrytointiin.

Oppimisen tuen lainsäädännön uudistus edellyttää suurta toimintakulttuurista muutosta. Esi- ja perusopetuksen henkilöstön sekä yksiköiden johdon tulee saada laajamittaista ja systemaattista koulutusta, jonka avulla tarvittava toimintakulttuurinen muutos voidaan toteuttaa. Uusi lakiehdotus velvoittaa ennakoiviin tukitoimiin ja yhdessä tekemiseen. Tämän onnistuminen edellyttää, että henkilöstö pääsee keskustelemaan muutoksesta ja luomaan yhteisiä suuntaviivoja tuen järjestämiselle. Koulutusta ja keskustelua tulee suunnata jokaiseen esi- ja perusopetuksen toimintayksikköön. Kustannukset tulee korvata opetuksen järjestäjälle täysimääräisenä todellisten kulujen mukaisesti.

7. Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

Helsingin kaupunki ei kannata esitysluonnoksen ehdotusta siitä, että yksityisille opetuksen järjestäjille ei laajenneta veloitetta järjestää oppilaskohtaisia tukitoimia. Helsingin kaupungissa tämä vaikuttaa oppilaskohtaisia tukitoimia tarvitsevien oppilaiden siirtymiseen yksityisistä kouluista kaupungin kouluihin. Oppilaskohtaisten tukitoimien lisäksi yksityiset opetuksen järjestäjät tulee velvoittaa järjestämään ennakoivana tukitoimena erityisopettajan antamaa opetusta. Samojen veloitteiden tulee koskea myös valtion kouluja ja yliopistojen harjoittelukouluja. Tämä on tärkeää huomioida, koska hallitusohjelmaan on kirjattu, että yksityisten koulutuksen järjestäjien kotikuntakorvaus nostetaan 100 prosenttiin ja yhdenmukaistetaan opetuksen järjestäjien velvollisuudet. Lakiesityksessä yksityisten koulutuksen järjestäjien velvollisuudet eroavat merkittävästi kunnan velvollisuuksista. Helsingin kaupunki on tehnyt 11 yksityisen koulutuksen järjestäjän kanssa sopimuksen eli ne ovat niin kutsuttuja sopimuskouluja, joilla on oma oppilaaksiottoalue, ja nämä koulut

toimivat oppilaiden lähikouluina. Tukea tarvitsevat oppilaat eivät lakiehdotuksen mukaan voisi opiskella omassa lähikoulussaan, jos yksityisillä koulutuksen järjestäjillä ei ole velvoitetta järjestää ennakoina tukena erityisopettajan antamaan opetusta ja oppilaskohtaisia tukitoimia. Tämä lisää kaupungin sisäistä segregatiota.

Lakiesityksessä on arvioitu koulutuskustannuksia ja -määriä perusopetuksen uusien erityisopettajien tutkintokoulutukseen. Vastaava arviointi on tehtävä myös esiopetuksen osalta. Helsingin kaupunki edellyttää, että tarvittavat erityisopettajien tutkintokoulutukset toteutetaan jatkossakin valtakunnallisesti yliopistojen toimesta eikä tutkintovelvoitetta siirretä kuntien järjestettäväksi. Esi- ja perusopetuslain muutos edellyttää sitä, että erityisopettajia koulutetaan riittävästi. Erityisopettajien koulutuspaikkojen lisäys ei ole riittävä kattamaan valtakunnallisesti tarvittavaa erityisopettajien määrää, ja esityksen aloituspaikat ovat riittämättömiä. Koulutukseen tarvitaan riittävä rahoitus sekä joustavia koulutuspolkuja päteviä erityisopettajaksi työn ohella.

Esitysluonnoksen mukaan opetuksen järjestäjän vastuulle kuuluisi edelleen tiedonsiirtoon liittyvän opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon arviointi. Helsingin kaupunki esittää, että opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto määritellään kansallisella tasolla, jotta tiedonsiirto yhtenevällä asiakirjalla ja hallintopäätöksellä yhdenmukaistuu ja selkiytyy kaikilla opetuksen järjestäjillä.

Esityksessä yleisopetuksen ryhmät muodostettaisiin siten, että yhden opettajan opettamassa perusopetuksen ryhmässä olisi enintään viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta. Helsingin kaupunki esittää, että perusopetuslakiin (PoL 20 g §) ei kirjata mitoitusta oppilaskohtaisia tukitoimia saavien oppilaiden määrästä yleisopetuksen luokassa. Muilta osin Helsingin kaupunki kannattaa oppilaskohtaisten tukitoimien toimenpiteitä. Opetussuunnitelman perusteisiin on kuvattava oppilaskohtaisten tukitoimien tarkasti. Esimerkiksi erityisopettajan antama säännöllinen opetus muun opetuksen yhteydessä, pienryhmässä tai yksilökohtaisena oppilaskohtaisena tukena ei tee riittävää eroa ennakoinaan tukeen. Riskinä on, että valtaosa erityisopettajan antamasta opetuksesta määritellään oppilaskohtaiseen tukeen, jolloin ennakoivien tukitoimien toteuttaminen kapeutuu. Oppilaskohtaisista tukitoimista päätettäessä tulee asiakirjasta selvittää yksityiskohtaisesti ja konkreettisesti ennakoivien tukitoimien osuus, jotta oppijan saama tuen kokonaisuus hahmottuu selkeästi.

Oppilaskohtaisessa tuessa on huomioitu oppijat, joilla on oppimisen vaikeutta oppiaineiden opiskelussa. Tämä on esityksessä selkeää. Esitysluonnoksessa ei ole huomioitu oppijoita, joilla on käyttäytymisen, tarkkaavuuden, tunnesäätelyn pulmaa tai neuromoninaisuutta. Tälle

oppijaryhmälle tulee selkeämmin määritellä ennakoivat tukitoimet sekä rajaus siitä, milloin päätetään oppilaskohtaisista tukitoimista. Helsingin kaupunki ehdottaa, että näiden oppijoiden kohdalta säännöllinen erityisopettajan antama opetus oppilaskohtaisena tukitoimena ohjeistetaan valtakunnallisesti Opetushallituksen toimesta. Oppijan etu ei ole se, että heitä siirretään automaattisesti erityisluokille.

Helsingin kaupunki esittää, että jatkossa varhaiskasvatustien ja perusopetuslain yhdenmukaisuutta pitää parantaa tuen määrittelyn osalta. Opinpolun kokonaisuudessa tulee huomioida tuen järjestäminen inkluusiivisten periaatteiden mukaisesti. Tuen järjestämisen osalta opinpolku ei muodostu selkeäksi kokonaisuudeksi, kun myös toisen asteen lainsäädäntömuutoksissa oppivelvollisen tuen muodot ovat erilaisia perusopetukseen verrattuna.

Täsmenämistä vaatii se, miten varhennettu esiopetus 5-vuotiaalle lapselle eroaa varhaiskasvatuksessa annettavasta erityisestä tuesta ja mitä konkreettista lisätukea varhennettu esiopetus varhaiskasvatuksen erityiseen tukeen verrattuna tuo lapselle. Lakiehdotusten mukaan yhteneväisyys varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tuen välillä liittyy tutkimustuloihin. Esiopetuksessa olevien lasten kohdalla on huomioitava oppimisen tuen selkeä kokonaisuus ja lapsen kokonainen päivä, koska esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta säätelee kaksi eri lakia. Tämä saattaa aiheuttaa hämmennystä henkilöstön ja huoltajien keskuudessa. Helsingin kaupunki ehdottaa, että varhennettua oppivelvollisuutta ei sisällytetä perusopetuslakiin, ja varhennettuun oppivelvollisuuteen kohdennettu valtionosuus jaetaan esiopetuksessa olevien lasten vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen mukaan.

Helsingin kaupunki esittää, että esiopetuksen lisäämistä osaksi oppivelvollisuutta tulee arvioida. Tämä vahvistaisi esiopetukseen osallistumista. Oppimisen tuen vaikuttavuuden näkökulmasta on tärkeää, että lapset osallistuvat esiopetukseen säännöllisesti.

Ennakoivat tukitoimet ja niiden järjestäminen (PoL 20 b §) edellyttävät opettajien välistä yhteistyötä ja konsultaatiota. Konsultaatiolla tarkoitetaan neuvon kysymistä, opetushenkilöstön keskinäisiä neuvotteluja, kodin ja koulun välistä yhteistyötä ja erityisopettajan antamaa neuvontaa ja ohjausta opettajille ja huoltajille. Helsingin kaupunki esittää, että opettajien konsultaatioon käyttämää työaikaa tulee tarkentaa ja täsmenätä valtakunnallisesti konsultaatiotyön mahdollistamiseksi opetusvelvollisuuteen sidotussa työehtosopimuksessa. On epäselvää, millä ajalla erityisopettaja konsultoi, sillä OVTES sitoo erityisopettajan työajan opetustunteihin.

On tärkeää tarkentaa ennakoivia tukitoimia esiopetuksen osalta. Käsitteellisesti tukiopetus ei huomioi esiopetuksen perusopetuksesta poikkeavaa toimintaympäristöä. Käsitteellinen yhteneväisyys esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen välillä on oleellista, koska valtaosa esiopetuksessa olevista lapsista osallistuu myös täydentävään varhaiskasvatukseen. Tämä on tärkeää myös huoltajien näkökulmasta.

Helsingin kaupunki ehdottaa, että asetukseen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998) tehdään muutos siten, että erityisopettajan ja erityisluokanopettajan tehtävänimikkeet yhdistetään yhdeksi erityisopettajan tehtävänimikkeeksi. Tämä joustavoittaa tuen suunnittelua ja toteutusta oppilaiden tarpeet huomioiden ja helpottaa rekrytointia. Erityisopettajan kelpoisuus velvoittaisi antamaan erityisopettajan antamaa opetusta kaikille esi- ja perusopetuksen tukea tarvitseville oppijoille.

Rikoksilla oireilevien perusopetusikäisten oppilaiden määrä on kasvanut. Oppimisen tuen lainsäädännössä ja opetussuunnitelman perusteissa tulee määritellä aiempaa yksityiskohtaisemmin, kuinka perusopetuksen oppivelvollisuuden suorittaminen rangaistuslaitoksessa on tarkoituksenmukaista järjestää, ja miltä osin oppivelvollisuuden suorittamisesta voidaan poiketa toimintaympäristö huomioiden.

Lakiehdotuksessa ei oteta kantaa nykyiseen lakiin kurinpidosta (PoL 36 §). Tällä hetkellä aikuisten perusopetuksessa ei ole käytössä riittäviä oikeuksia kurinpitotoimiin. Helsingin kaupunki ehdottaa, että Perusopetuslain 36 § laajennetaan koskevaksi myös aikuisten perusopetusta.

Helsingin kaupunki esittää, että lakiehdotuksessa huomioidaan myös kotiopetuksen näkökulma. Tällä hetkellä kaikkien oppivelvollisten on mahdollista siirtyä kotiopetukseen huoltajan ilmoituksella. Kotiopetus ei tunne oppivelvollisen tarvitsemien tukitoimien joustoa, eikä oppivelvollisen oikeus opetukseen aina tästä syystä toteudu hänen tarpeidensa mukaisesti. Tämä ei ole oppilaan edun mukaista. Helsingin kaupunki esittää, että oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas ei voi jatkossa siirtyä kotiopetukseen, jos hänellä on rajattu oppimäärän sisältöjä ja opetuksen tavoitteita tai hänellä on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

Oppimisen tuen lainsäädännön lähtökohtana on oppijan kokonaistilanteen selvittäminen ikä ja kehitystaso huomioiden. Jatkossa oppilaskohtaisien tukitoimien tarpeen arviointiin riittää opiskeluhuollon ammattihenkilöiden osallistuminen tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin ja opetussuunnitelman perusteisiin tulee määritellä, millä tavoin huolehditaan oppijan tuen kokonaisuudesta ja

riittävästä monialaisesta yhteistyöstä opiskeluhuollon ammattihenkilöiden kanssa.

Tiivistelmä

Helsingin kaupunki kannattaa esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen kokonaisuudistusta. Ehdotuksessa opinpolun tuen yhdenmukainen jatkumo varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen ja edelleen toiselle asteelle ei kuitenkaan toteudu. Varhaiskasvatustuki eroaa laakiehdotuksen esi- ja perusopetuksen tuesta. Käsitteiden ja toteutumisen erilaisuus voi hämmentää huoltajia, joiden lapsi on osan päivästä esiopetuksessa ja osan varhaiskasvatuksessa. Helsingin kaupungin mielestä lakiuudistuksen toimeenpano vaatii vielä useita täsmennyksiä perusopetuslakiin ja opetussuunnitelman perusteisiin.

Helsingin kaupunki kannattaa ehdotusta, että ennakoivat tukitoimet järjestetään oppijan omassa ryhmässä ilman hallintopäätöstä. Ehdotuksessa tukiopetuksella on merkittävä rooli osana ennakoivia tukitoimia. Oppilaskohtaiset tukitoimet vahvistavat ja täydentävät ennakoivia tukitoimia ja niihin tehdään hallintopäätös.

Helsingin kaupunki ei kannata ehdotusta, että yleisopetuksen ryhmässä olisi enintään viisi oppilaskohtaisia tukitoimia saavaa oppilasta. Tämän järjestäminen Helsingissä ei ole mahdollista eikä lainsäädännöllä tule rajoittaa opetuksen järjestäjän ja rehtorin päätösvaltaa opetusryhmien muodostamisesta. Helsingin kaupunki ehdottaa, että yksityisiä koulutuksen järjestäjiä tulee myös koskea velvoite järjestää oppilaskohtaisia tukitoimia.

Helsingin kaupunki arvioi, että tuen kokonaisuudistuksen toteuttamiseen tarvitaan lisää erityisopettajia suomen- ja ruotsinkielisiin esi- ja perusopetuksen palveluihin. Helsingin kaupunki ehdottaa, että erityisopettajan ja erityisluokanopettajan tehtävänimikkeet yhdistetään erityisopettajan tehtävänimikkeeksi. Tämä mahdollistaisi erityisopettajien joustavan työskentelyn erityisluokilla ja yleisopetuksen luokissa. Helsingin kaupunki arvioi, että lakimuutoksella on merkittäviä talousvaikutuksia esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen järjestämiseksi.

Lisätiedot

Mari Silvennoinen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 40073
mari.silvennoinen(a)hel.fi

Agneta Eklund, pedagogik sakkunnig, puhelin: 310 84031
agneta eklund(a)hel.fi

Piia Nevala, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 34658
piia.nevala(a)hel.fi

Maria Tauriainen, oppimisen tuen yksikön päällikkö, puhelin: 310 31855
maria.tauriainen(a)hel.fi

22

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 29.5.2024 jätettyihin aloitteisiin vastaaminen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että kaupunginvaltuuston kokouksessa 29.5.2024 jätettyihin aloitteisiin vastataan seuraavasti:

Kaupunginhallitus (käsittely kaupunginvaltuustossa)

- valtuutettu Otto Meren aloite kalsiumkloridista luopumisesta
- valtuutettu Juhani Strandénin aloite liikenneturvallisuuden edistämisestä
- valtuutettu Pia Pakarisen aloite vanhemmuuden tuen mallista
- valtuutettu Mirita Saxbergin talousarvioaloite mielenterveyden ensiapupisteistä nuorille
- valtuutettu Ville Jalovaaran talousarvioaloite erityisuimakortin muutoksesta seuranneiden vaikutusten korjaamiseksi
- valtuutettu Mika Ebelingin talousarvioaloite kotihoidon tuen Helsinki-lisästä 1-3 -vuotiaille
- valtuutettu Mika Ebelingin talousarvioaloite kenkiin kiinnitettävistä liukuesteistä riskiryhmille
- valtuutettu Vesa Korkkulan talousarvioaloite lukioiden opintojakso-
tarjonnan parantamisesta ja ryhmäkokojen pienentämisestä
- valtuutettu Vesa Korkkulan talousarvioaloite ammatillisen koulutuk-
sen resurssien parantamisesta
- valtuutettu Vesa Korkkulan talousarvioaloite oppimisen tuen resurs-
sien ja tarveperustaisen rahoituksen lisäämisestä
- valtuutettu Vesa Korkkulan talousarvioaloite tarveperustaista mää-
rärahaa saavien koulujen ja päiväkotien opettajien palkkauksen pa-
rantamisesta

- valtuutettu Vesa Korkkulan talousarvioaloite ensihoitajien, lähihoitajien ja pelastajien palkkauksen kohentamisesta
- valtuutettu Mirita Saxbergin talousarvioaloite korvauksen maksamisesta Helsingin tietovuodon uhreille aiheutuvista taloudellisista menetyksistä
- valtuutettu Mirita Saxbergin talousarvioaloite kuplahallista Laajasalon liikuntapuistoon
- valtuutettu Juha Hakolan talousarvioaloite kesätyöntekijöiden palkkaamisesta katujen ja puistojen kunnossapitotöihin
- valtuutettu Juha Hakolan talousarvioaloite ulkokuntosaleista Lauttasaareen ja Itä-Helsinkiin
- valtuutettu Elina Kauppilan talousarvioaloite purotalkkaritoiminnasta
- valtuutettu Arja Karhuvaaran talousarvioaloite vesiliikennereittien perustamisesta Jätkäsaaresta ja Hernesaaresta Eteläsatamaan ja Kauppatorille
- valtuutettu Arja Karhuvaaran talousarvioaloite ravitsevista väliloista kouluihin
- valtuutettu Pia Pakarisen talousarvioaloite kilpailukykyisestä panostuksesta matkailun edistämiseen
- valtuutettu Sinikka Vepsän talousarvioaloite Helsingin omien asumispalveluiden lisäämisestä mielenterveys- ja vammaispalvelun asiakkaille
- valtuutettu Anniina Iskaniuksen talousarvioaloite monimuotoiseman kaupunkiluonnon tukemisesta puistoissa ja kadunvarsilla
- valtuutettu Anniina Iskaniuksen talousarvioaloite uimahallista Kaakkois-Helsinkiin
- valtuutettu Maarit Vierusen talousarvioaloite luonto-ohjaajien palkkaamisesta Uutelan ulkoilualueelle
- valtuutettu Nuutti Hyttisen talousarvioaloite luottamushenkilöiden korotetuista kokouspalkkioista luopumisesta

- valtuutettu Maarit Vierusen talousarvioaloite lämmitettävästä tekonurmikentästä Vuosaaren liikuntapuistoon
- valtuutettu Sinikka Vepsän talousarvioaloite nuorisotyön toiminnan turvaamisesta Puistolassa
- valtuutettu Sami Muttilaisen talousarvioaloite kulttuuricoacheista Helsinkiin
- valtuutettu Thomas Wallgrenin talousarvioaloite kansalaistoiminnan avustusten korottamisesta vuoden 2025 talousarviossa
- valtuutettu Johanna Nuortevan talousarvioaloite Vartiosaaren sähkölauttayhteyden jatkumisesta
- valtuutettu Johanna Nuortevan talousarvioaloite rahoituksesta toisen asteen liikuntacoach -toiminnalle ja peruskoulujen KouluPT -toiminnalle
- valtuutettu Otso Kivekkään talousarvioaloite lastenhoitoavun turvaamisesta
- valtuutettu Mari Holopaisen talousarvioaloite kaksikielisen perusopetuksen lisäämisestä
- valtuutettu Mari Holopaisen talousarvioaloite toiminnan lisäämisestä Ruoholahden nuorisotalolle
- valtuutettu Mari Holopaisen talousarvioaloite Hermanninrannan rantapuiston kehittämisestä

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

- valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite päiväkotien ulkoilualueiden ja lähipuistojen ilmanlaatu- ja pienhiukkastason selvittämisestä

Kaupunkiympäristölautakunta

- valtuutettu Pentti Arajärven aloite rakennuskannan uusiokäytöstä

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 29.5.2024 jätettiin 37 aloitetta. Kokouksessa jätetyt aloitteet julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

Kaupunginhallitus jakaa aloitteet vastattavaksi hallintosäännön 30 luvun 11 ja 12 §:issä määrättyin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintomenettelypäällikkö, puhelin: 09 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

23

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 24.

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto

- elinkeinojaosto

10.6.2024

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

lautakunnat ja niiden jaostot

kasvatus- ja koulutuslautakunta

11.6.2024

- suomenkielinen jaosto

- ruotsinkielinen jaosto

kaupunkiympäristölaikunta

11.6.2024

- ympäristö- ja lupajaosto

- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto

13.6.2024

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

11.6.2024

- kulttuurijaosto

- liikuntajaosto

- nuorisijaosto

sosiaali-, terveys ja pelastuslautakunta

- sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto

- sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaosto

13.6.2024

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos

- taloushallintopalveluliikelaitos

- työterveysliikelaitos

12.6.2024

- rakentamispalveluliikelaitos

10.6.2024

- liikenneliikelaitos

14.6.2024

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

pormestari

apulaispormestarit

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

14.6.2024

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maria Nelskylä, Kaupunginsihteeri, puhelin: 09-310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano